

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GLIWICKIEGO
W 2022 ROKU**

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gliwicach

Marzec 2023

Spis treści

1	Ocena stanu sanitarno – higienicznego obiektów żywnościowo – żywnościowych	2
2	Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych	14
3	Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia	33
4	Ocena w zakresie szczepień ochronnych	36
5	Ocena stanu sanitarno – higienicznego w zakładach pracy	41
6	Ocena stanu sanitarnego w zakresie higieny komunalnej	53
7	Ocena stanu sanitarnego w zakładach nauczania i wychowania	113
8	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	122
9	Ocena stanu oświaty zdrowotnej w powiecie gliwickim	125

Zdrowie – zdefiniowane przez Światową Organizację Zdrowia jako stan pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego niewątpliwie jest dla człowieka najwyższą wartością. Dlatego też nasza przyszłość zależy od troski, jaką będziemy otaczać człowieka i jego prawo do bezpieczeństwa i zachowania zdrowia zarówno w życiu prywatnym jak i zawodowym.

**Ocena stanu sanitarno – higienicznego obiektów
żywnościowo – żywnościowych
na terenie powiatu gliwickiego 2022 r.**

Państwowa Inspekcja Sanitarna (dalej: PIS) w Gliwicach realizowała zadania w ramach nadzoru bieżącego mając na względzie bezpieczeństwo żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.

W ramach urzędowej kontroli żywności sekcja Higieny Żywnienia, Żywności i Przedmiotów Użytku (dalej: HŻŻiPU) w 2022 roku sprawowała nadzór nad **4944** obiektami żywnościowo-żywnościowymi, zakładami prowadzącymi produkcję i obrót materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym **1195** usytuowanymi na terenie powiatu gliwickiego.

Lp.	Grupa obiektów	Ilość zakładów wg/ewidencji	Ilość kontroli	Decyzje terminowe	Mandaty	
					Ilość	Suma
1	Zakłady wytwórcze	167	51	10	6	800
2	Zakłady żywienia zbiorowego	413	190	23	25	6850
3	Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	615	203	29	32	5200
RAZEM		1195	444	62	63	12850

Tab. 1. Wyniki działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie miasta Gliwice w 2022 r.

W 2022 r. na terenie powiatu przeprowadzono **444** kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano **62** decyzji administracyjnych. Osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano **63** mandatami na łączną kwotę **12850 zł**.

Natomiast w zakładach nowo otwartych lub po zmianie zakresu działania zgłaszającym się podmiotom wydano **77** decyzji zatwierdzających zakład do prowadzenia działalności.

Nadzorowane w 2022 roku zakłady poddawane były ocenie stanu sanitarnego na podstawie ujednoczonych obowiązujących w całym kraju arkuszy oceny zakładu produkcji/ obrotu żywnością/ żywienia zbiorowego/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniający min. prawidłowość procedur Dobrej Praktyki Higienicznej (dalej: GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (dalej: GMP), Systemu zapewniania bezpieczeństwa żywności (dalej: HACCP) i ich realizację.

W 2022 roku oceniono 217 zakładów na terenie powiatu z czego:

- 28** zakładów uzyskało ryzyko niskie,
- 175** zakładów uzyskało ryzyko średnie,
- 14** zakładów uzyskało ryzyko wysokie.

Ustalone ryzyko w zakładzie wpływa na częstotliwość kontroli.

W 2022 r. zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2022 rok” Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna (dalej: PSSE) w Gliwicach miała zaplanowanych do pobrania **566** próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Ogółem pobrano **623** próbki, z czego na terenie powiatu pobrano **36** (w 2021 roku pobrano 47 próbek, kwestionowana 1), w tym **33** próbki żywności, **2** próbki sanitarne oraz 1 próbka trawy.

Próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli i zbadane w następujących kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 20 próbek,
- ocena organoleptyczna – 1 próbka,
- obecność szkodników zbożowo-mącznych – 2 próbki,
- skażenia promieniotwórcze – 4 próbki,
- GMO – 1 próbka,
- pozostałości pestycydów – 8 próbek.

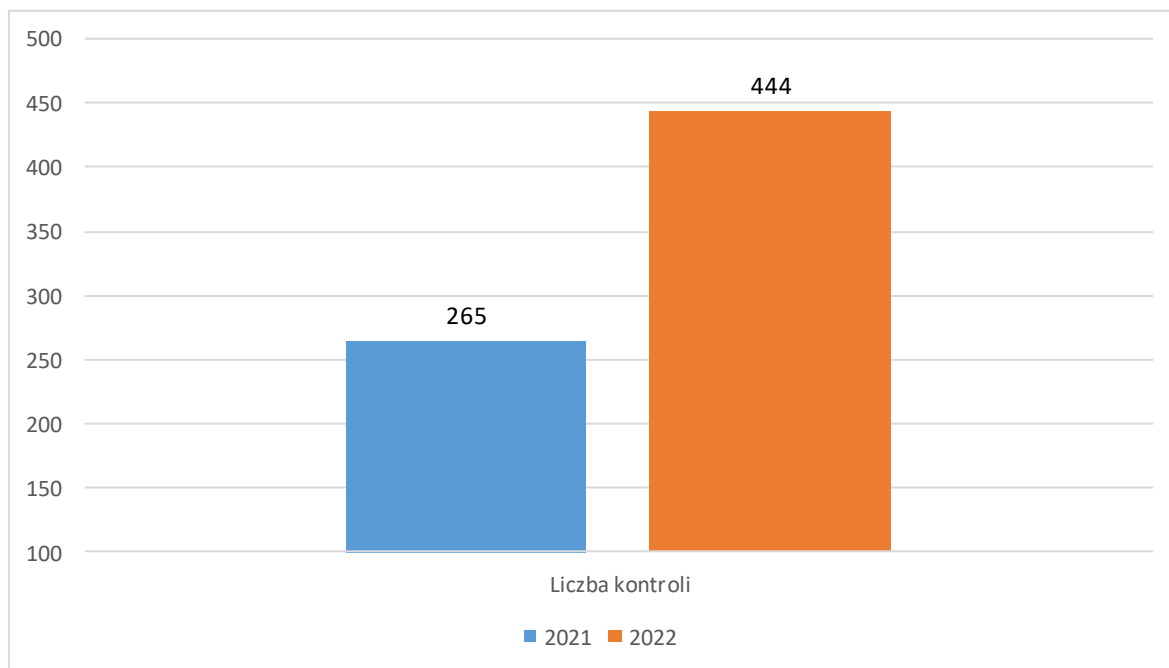
Spośród ww. próbek w 2022 r. w zakresie oceny znakowania oceniono 3.

W przypadku 1 próbki znakowanie było niezgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi, w związku z tym przesłano informację do właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (dalej: PPIS).

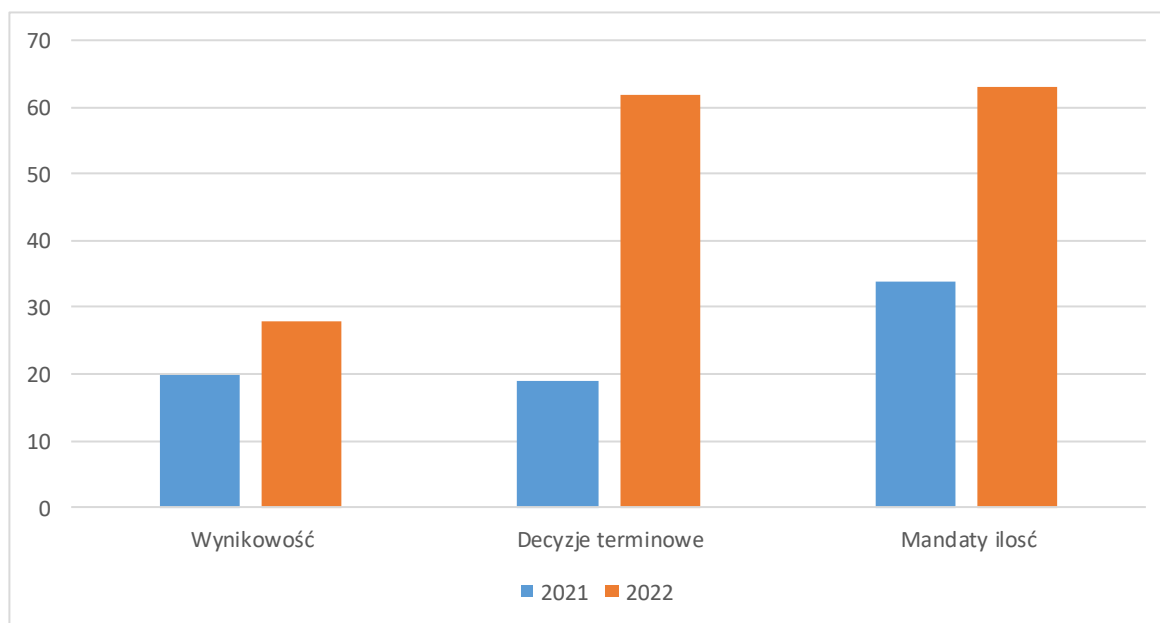
Spośród 36 próbek pobranych na terenie powiatu gliwickiego żadna nie została zdyskwalifikowana.

Grupa obiektów	Ilość zakładów		Ilość kontroli		Decyzje terminowe		Mandaty			
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	Ilość		Suma	
							2021	2022	2021	2022
Zakłady wytwórcze	162	167	46	51	8	10	7	6	1300	800
Zakłady żywienia zbiorowego	372	413	110	190	5	23	12	25	2300	6850
Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (w tym środki transportu)	665	615	109	203	6	29	16	32	3300	5200
RAZEM	1199	1195	265	444	19	62	35	63	6900	12850

Tab. 2. Zestawienie działań kontrolnych w latach 2021 -2022

Ryc. 1. Ilość przeprowadzonych kontroli – porównanie 2021 i 2022 roku.

Ryc. 2. Porównanie wyników działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie miasta Gliwice w latach 2021 i 2022

Porównując wyniki działania PSSE w Gliwicach należy stwierdzić, że wynikowość kontroli na terenie powiatu uległa zwiększeniu.

W 2021 roku wynosiła 20% natomiast 28 % w 2022 r., co świadczyć może o pogorszeniu stanu techniczno-sanitarnego zakładów żywnościowo-żywnościowych.

Statystycznie w roku 2021 co 8 kontrola skutkowało nałożeniem mandatu karnego, w 2022 roku co 7 kontrola była zakończona mandatem.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w zakresie stanu techniczno – sanitarnego należy:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu: podłóg, ścian, sufitów, drzwi,
- zniszczony sprzęt, urządzenia i inne składniki wyposażenia, które stykają się z żywnością.

Do głównych uchybień i nieprawidłowości w zakresie higieny produkcji i dystrybucji w tej grupie obiektów należy:

- brak czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania, pakowania, transportu,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowo zorganizowanych punktów obróbki wstępnej mięsa surowego, jaj świeżych oraz warzyw i owoców.

Do głównych uchybień w zakresie zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności należą:

- nieprawidłowe procedury oraz ich realizacji i weryfikacji w zakresie GHP i GMP oraz HACCP,
- brak dokumentacji z kontroli surowców, półproduktów i wyrobów gotowych przez producentów w tym badań właścicielskich.

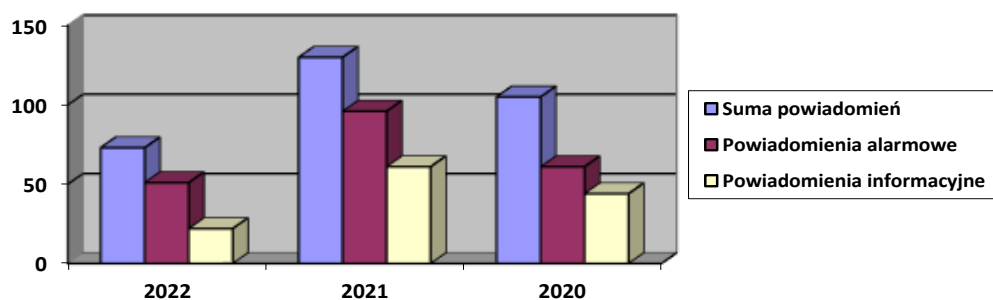
System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (dalej: RASFF)

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa żywności na poziomie wspólnotowym funkcjonuje System RASFF, który został opracowany i wdrożony, aby zapobiegać przedostawaniu się niebezpiecznej żywności i przedmiotów do kontaktu z żywnością do konsumenta. Produkcja i obrót środków spożywczych składają się często z wielu procesów odbywających się w różnych miejscach na świecie, w których udział bierze duża liczba podmiotów począwszy **od produkcji pierwotnej (rolnej)**, a skończywszy na różnych kanałach dystrybucji, do których dostęp ma konsument ostateczny. System RASFF działa w sposób skoordynowany i zintegrowany, gdyż swoim działaniem obejmuje drogę „**od pola do stołu**” i zapewnia wczesne przewidywanie zagrożeń oraz niezwłoczne podejmowanie odpowiednich działań zaradczych.

W ramach systemu RASFF w 2022 r. ogółem otrzymano **73** powiadomień (**w 2021 r. było 130, a w 2020 r. było 105**), w tym **51** alarmowych i **22** informacyjnych. Dotyczyły one w **62** przypadkach niebezpiecznych produktów żywnościowych oraz **11** materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Spośród otrzymanych powiadomień **31** dotyczyło produktów pochodzenia krajowego, **17** z Unii Europejskiej i **25** z „krajów trzecich”. W związku z otrzymaniem ww. powiadomień systemu RASFF w 2022 r. przeprowadzono łącznie **296** działań kontrolnych i wyjaśniających. Ponadto obecność w obrocie niebezpiecznych produktów wymienionych w powiadomieniach RASFF sprawdzana była również podczas pełnienia bieżącego nadzoru.

rok	Suma powiadomień	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
2022	73	51	22
2021	130	96	34
2020	105	61	44

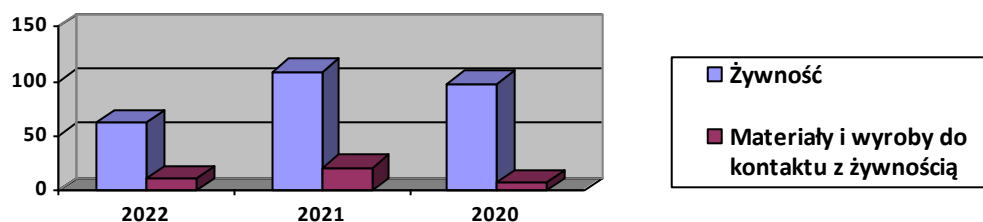
Tab. 3. Ilość otrzymanych powiadomień systemu RASFF w ostatnich 3 latach z podziałem na kategorie powiadomień.

Ryc. 3. Ilość powiadomień systemu RASFF w latach 2020-2022

rok	Suma powiadomień	Żywność/środki spożywcze	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
2022	73	62	11
2021	130	109	21
2020	105	98	7

Tab. 4. Ilość otrzymanych powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie zgłaszanych artykułów.

Ryc. 4. Powiadomienia systemu RASFF z podziałem na kategorie zgłaszanych artykułów.

W roku 2022 z **62** otrzymanych powiadomień RASFF dotyczących żywności, **6** dotyczyło suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, a **56** pozostałej żywności. Najczęściej powiadomienia alarmowe i informacyjne dotyczyły wykrycia obecności nieautoryzowanych substancji czynnych w suplementach diety będących w obrocie między innymi w obiektach zlokalizowanych na obszarze działania PSSE Gliwice. Kontrole sanitarne interwencyjne przeprowadzono zgodnie z załączanymi do powiadomień listami dystrybucji oraz w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Zakłady Wytwórcze

W omawianym okresie na terenie powiatu gliwickiego zlokalizowanych było **167** zakładów wytwórczych, w których przeprowadzono **51** kontroli sanitarnych, nałożono **6** mandatów karnych na kwotę 800 złotych, wydano **10** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W zakładach wytwórczych w 2022 r. pobrano ogółem **8 próbek**. Próbkę została pobrana w ramach urzędowej kontroli i zbadane w następujących kierunkach:

- skażenia promieniotwórcze – 4 próbki,
- GMO – 1 próbka,
- obecność szkodników zbożowo-mącznych – 2 próbki,
- pozostałości pestycydów – 1 próbka.

Największą grupę zakładów wytwórczych stanowią głównie piekarnie i ciastkarnie. W 2022 roku w rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach na terenie powiatu gliwickiego figurowało **30** zakładów piekarniczych, **15** ciastkarni.

W zakładach piekarniczych od 2008 r. prowadzona jest Akcja „Mklik Próchniczek”, która ma na celu weryfikowanie stopnia wdrożenia i prawidłowości funkcjonowania systemu opracowanego na zasadach HACCP, w tym w szczególności prawidłowości zabezpieczenia obiektu przed szkodnikami. Akcja jest kontynuowana z uwagi na bezpieczeństwo żywności i szczególne zagrożenie szkodnikami zbożowo-mącznymi oraz ich pozostałościami w przemyśle piekarniczym. Najczęstsze stwierdzone nieprawidłowości techniczno – sanitarne:

- brak bieżących zapisów z kontrolowania zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami

- niedokładnie sprzątane pomieszczenia produkcyjne i magazynowe,
- brudny, niedokładnie myty sprzęt produkcyjny,
- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych,
- uszkodzony drobny sprzęt pomocniczy,
- większość właścicieli rozpoczęła wdrażanie systemu HACCP, jednakże ich dokumentacja nadal jest niekompletna i wymaga poprawy.

Ww. związku z powyższym skontrolowano 12 piekarni, w których przeprowadzono ogółem **23** kontroli, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł, wydano **2** decyzje administracyjne represyjne na poprawę stanu technicznego. W 2022 r. w zakładach piekarniczych pobrano **2** próbki sanitarne, tj. zmiotki z podłogi oraz wytrzepki z koszyczków do garowania pieczywa.

W przedmiotowych próbkach nie stwierdzono obecności szkodników zbożowo-mącznych.

W rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli w 2022 r wpisanych było **93 gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją pierwotną produktów pochodzenia roślinnego z dostawami bezpośrednimi**, w tym w 88 na terenie powiatu.

W związku z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego (dalej: GIS) w sprawie porozumienia dotyczącego współdziałania organów urzędowej kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, w 2022 r. nie przeprowadzono kontroli z udziałem przedstawicieli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w gospodarstwach rolnych.

Przeprowadzono jednak **4** kontrole w gospodarstwach rolnych bez udziału innych organów urzędowej kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej, podczas których pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku skażeń promieniotwórczych **1** próbkę ziarna żyta, **1** próbkę pszenicy, **1** próbkę karpia świeżego oraz **1** próbkę paszy zielonej. W badanych próbkach oznaczane stężenia nie przekroczyły dopuszczalnej wartości izotopów cezu, a więc nie zakwestionowano żadnej spośród ww. próbek. Do badań laboratoryjnych pobrano również **1** próbkę selera w kierunku pozostałości pestycydów. W badanym selerze nie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów.

Miejsca obrotu żywnością, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest **615** zakładów obrotu żywnością, w których, przeprowadzono **203** kontroli, nałożono **32** mandatów karnych na kwotę **5200 zł** oraz wydano **29** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli.

W obiektach obrotu żywnością pobrano ogółem **28 próbek środków spożywczych**, które badano w niżej wymienionych kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 20 próbek,
- organoleptyka – 1 próbka,
- pozostałości pestycydów – 7 próbek.

Spośród 28 próbek pobranych w miejscach obrotu żywnością na terenie powiatu gliwickiego żadna nie została zdyskwalifikowana.

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego i otwartego

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest **413** zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego.

W 2022 r. w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzono **190** kontroli sanitarnych w trakcie których nałożono **25** mandatów karnych na kwotę **6850 zł** oraz wydano **23** decyzje administracyjne represyjne nakazujące wykonanie zarządzeń.

W danej grupie obiektów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

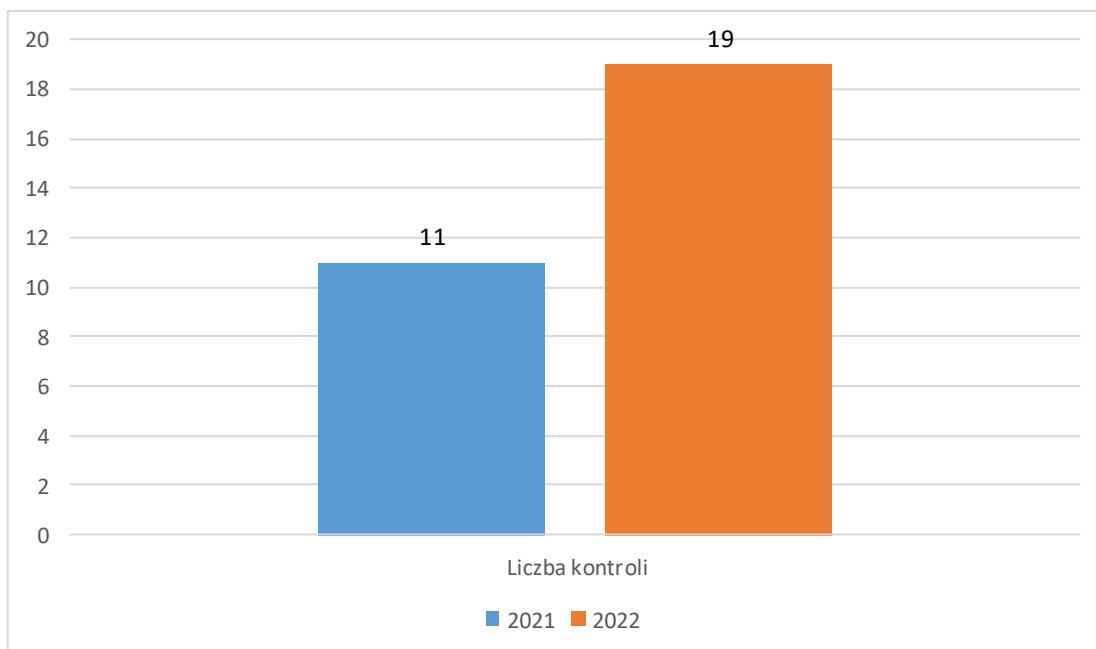
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, zamrażalniczych,
- brak higieny personelu przy przygotowaniu posiłków,
- brak bieżącej czystości w zakładach,
- brak bieżących zapisów wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP,
- gotowe potrawy niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem,
- przeterminowane środki spożywcze,
- częściowo zniszczony sprzęt, wyposażenie,
- brudne ściany i sufity,
- zdemontowane umywalki, zlewy.

W jednym z zakładów małej gastronomii na terenie powiatu stwierdzono, iż nastąpiło samowolne rozszerzenie działalności o podawanie potraw na naczyniach wielokrotnego użytku. Zmieniona została funkcjonalność pomieszczeń. Zmywarkę do naczyń stołowych ustawiono w pomieszczeniu szatni dla personelu, w którym urządzono również magazyn spożywczy. Natomiast w pomieszczeniu magazynu spożywczego oprócz przechowywania środków spożywczych wydzielono również część socjalną dla personelu. Pomieszczenia zakładu niedokładnie myte i sprzątane, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych. Nieprowadzone bieżące zapisy w ramach opracowanych procedur GHP/GMP oraz HACCP. Właściciel został ukarany mandatem karnym w wysokości 400 zł oraz została wydana decyzja represyjna nakazująca usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w terminie 3 dni od daty jej otrzymania. Właściciel złożył oświadczenie dotyczące zawieszenia działalności w zakładzie celem przeprowadzenia prac remontowych mających dostosować zakład do rozszerzenia działalności. Kontrola tematyczna na wniosek Strony potwierdziła spełnienie wymagań w zakresie podawania potraw na naczyniach wielokrotnego użytku. Wydano decyzję zatwierdzającą zakład do prowadzenia działalności o wnioskowany zakres.

Ocena sposobu żywienia

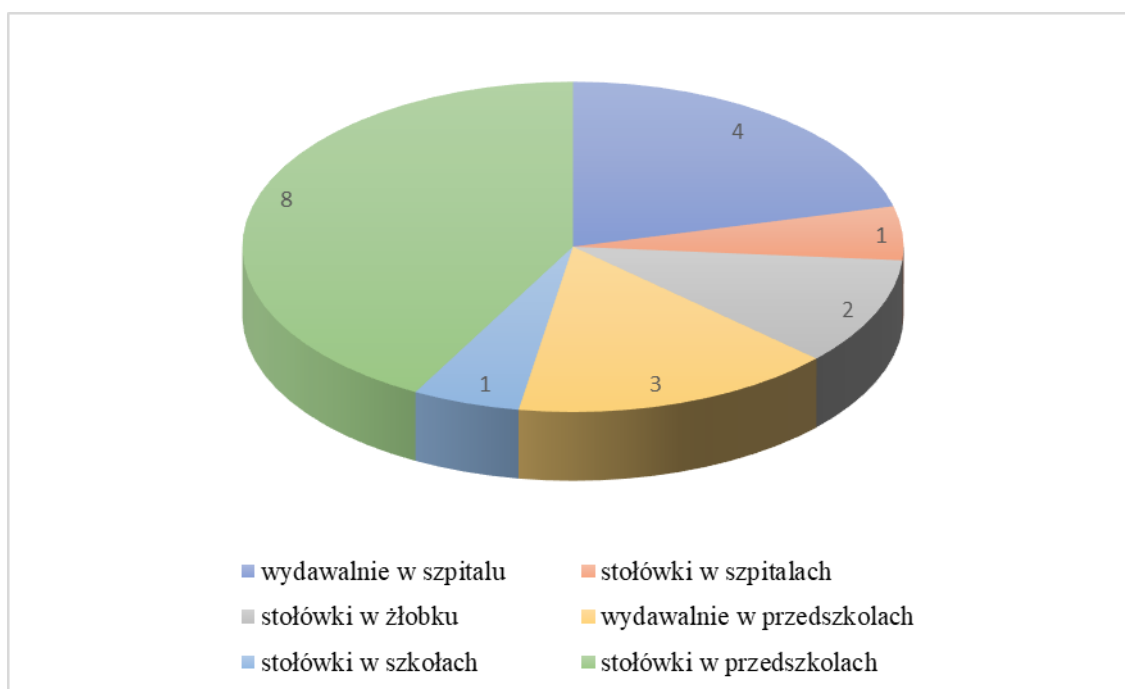
W **2022** roku na terenie powiatu gliwickiego przeprowadzono łącznie **19** ocen jadłospisów w **12** placówkach oświatowych, **2** żłobkach, **5** szpitalach (1 stołówce i 4 wydawalniach).

W placówkach oświatowych na terenie powiatu gliwickiego jadłospisy sprawdzono pod kątem wytycznych Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154) w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane

Ryc. 5. Ilość przeprowadzonych ocen jadłospisów – porównanie 2021 i 2022

w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Posiłki powinny zapewniać przebywającym w nim dzieciom wyżywienie zgodne z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającymi z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej wynikające z publikacji M. Jarosz - Normy żywienia dla populacji polskiej. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2020.

Ryc. 6. Ilość przeprowadzonych ocen jadłospisów na terenie miasta Gliwice z podziałem na grupy.

Analizy jadłospisów przeprowadzono przy użyciu zaktualizowanego programu dietetycznego WIKT.

Spośród 12 przeprowadzonych analiz jadłospisów w placówkach oświatowych w 7 stwierdzono nieprawidłowości. Uchybienia najczęściej dotyczyły:

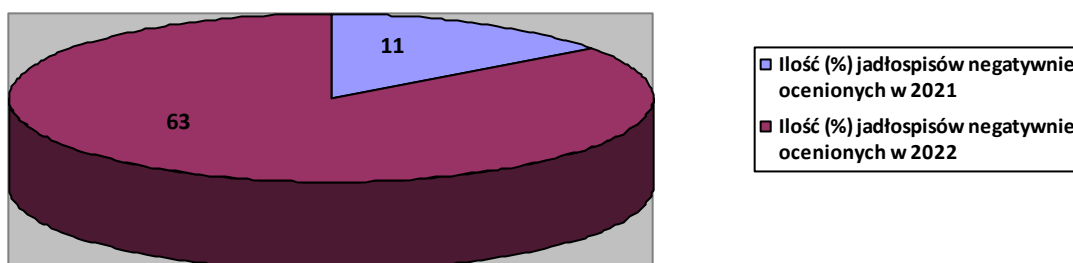
- nieprawidłowej ilości energii,
- braku 2 porcji mleka lub produktów mlecznych,
- zbyt dużą ilość soli,
- niewystarczającej ilości warzyw i owoców

Ponadto w 2022 roku dokonano oceny 5 ocen jadłospisów dekadowych pobranych w 4 wydawalniach w szpitalu oraz 1 stołówce szpitalnej prowadzącej żywienie we własnym zakresie. W wyżej ocenianych 4 jadłospisach wykazano nieprawidłowości, które dotyczyły:

- zbyt małej ilości wapnia wynikającej z niewystarczającej podaży mleka i produktów mlecznych
- zbyt dużą ilość soli,
- niewystarczającej ilości warzyw i owoców podawanych w posiłkach

W 2022 r. w ramach kontynuowanej akcji „Żywienie dzieci przebywających w żłobkach i klubach dziecięcych” dokonano oceny 2 jadłospisów pobranych w żłobkach prowadzących żywienie we własnym zakresie. W 1 jadłospisie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące podawania dzieciom zbyt dużej ilości energii oraz niezbilansowania posiłków i podawania zbyt małej ilości tłuszczu.

W 2022 r. przeprowadzono znacznie więcej ocen jadłospisów na terenie powiatu (19) w stosunku do poprzedniego 2021 r (11), z tego względu stwierdzono też większy odsetek tj. 63% jadłospisów, w których stwierdzono nieprawidłowości. W związku z powyższym ocena jadłospisów nadal będzie kontynuowana w 2023 r.

Ryc. 7. Ilość (%) jadłospisów negatywnie ocenionych w latach 2021-2022

Import

PSSE w Gliwicach na mocy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia w ramach granicznej kontroli sprawuje nadzór nad eksportem i importem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z importu z krajów trzecich.

W wyznaczonych miejscach, na terenie Urzędu Celnego w Gliwicach oraz w magazynach importerów i eksporterów przeprowadzano przy współudziale funkcjonariuszy Urzędu Celnego, przedstawicieli agencji celnych, importerów lub eksporterów przeprowadzane są kontrole przywożonych z zagranicy (lub wywożonych za granicę) produktów spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W związku z prowadzeniem granicznego nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2022 wykonano **337** kontroli (w 2021 r. było 494, a w 2020 r. było 479), w tym **61** kontroli na środkach transportu. Skontrolowano **283** partii środków spożywczych, **54** partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Wydano łącznie **337** świadectw spełnienia wymagań towarów przekraczających granicę. W ramach granicznych kontroli dokonano oceny **194** produktów przywiezionych z zagranicy (importu) i **143** produktów wywożonych za granicę (eksportu).

	Suma kontroli	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość kontroli granicznych	337	283	54

Tab. 5. Ilość przeprowadzonych kontroli towarów importowanych z podziałem na kategorie artykułów.

Na terenie powiatu gliwickiego (w Pyskowicach) funkcjonuje dwóch dużych importerów żywności tj. magazyny hurtowe. W roku 2022 przeprowadzono w tych miejscach **58** kontroli granicznych towarów importowanych z krajów trzecich.

Interwencje

W Sekcji HŻŻiPU w 2022 r. ogółem zgłoszono **200 interwencji**:

- 2 nie rozpatrzono z uwagi na brak możliwości tj. nie stwierdzono prowadzenia działalności we wskazanym miejscu,
- 1 przekazano innej powiatowej stacji
- 3 sprawy z uwagi na termin zgłoszenia zostały rozpatrzone w 2023 r.

Z 200 rozpatrzonych interwencji **22** dotyczyło obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu. W stosunku do roku 2021, w którym przyjęto **36** interwencji odsetek przyjętych interwencji w bieżącym roku jest niższy o **38,8 %**.

Interwencje zgłaszane w 2022 r. dotyczyły głównie:

- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- niehigienicznej sprzedaży środków spożywczych,
- niewłaściwego stanu higieniczno - sanitarnego pomieszczeń zakładu,
- sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości w tym mięsa i wędlin o nieprawidłowych cechach organoleptycznych tj. nieświeży zapach oraz nietypowa konsystencja,
- nieprawidłowej gospodarki odpadami,
- obecności owadów i gryzoni w obiekcie,
- zatrudniania osób bez aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- produkcji soków owocowo – warzywnych w mieszkaniu prywatnym

W wyniku przeprowadzonych kontroli za potwierdzone nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarnego nałożono **79 mandatów karnych na kwotę 17000 zł.** (w tym na terenie powiatu **10 mandatów na 1700 zł.**). W ramach kontroli interwencyjnych wydano **12 decyzji administracyjnych** (w tym na terenie powiatu **3**) nakazujących poprawę stanu technicznego.

W związku ze zgłoszonymi interwencjami na nieprawidłową jakość zdrowotną środków spożywczych w ramach urzędowej kontroli celowanej pobrano do badań laboratoryjnych 3 próbki produktów. Jeden z nich został zakwestionowany ze względu na obecność zanieczyszczeń fizycznych z nieregularnymi, elastycznymi, ostrymi, sprężystymi kawałkami z tworzywa sztucznego. W związku z powyższym produkt został zgłoszony do systemu RASFF i wycofany z obrotu.

Wnioski

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowych, jak wykazuje wynikowość (ilość nałożonych mandatów i decyzji w stosunku do ilości kontroli) uległ pogorszeniu w stosunku do 2021r. Natomiast stwierdzono mniejszą ilość zgłoszonych interwencji w porównaniu z rokiem poprzednim dotyczących zakładów żywnościowych zlokalizowanych na terenie powiatu gliwickiego.

W zakresie bezpieczeństwa żywności w 2022 r. stwierdzono niższy odsetek próbek kwestionowanych w stosunku do roku ubiegłego, co potwierdza fakt ilości otrzymywanych powiadomień sytemu RASFF, w 2021r. otrzymano 130, natomiast w roku 2022r. było 105.

W stosunku do roku 2021 odnotowano większy odsetek jadłospisów tj. 63%, w których stwierdzono nieprawidłowości. W związku z powyższym ocena jadłospisów nadal będzie kontynuowana w 2023 r.

Analiza chorób zakaźnych dla powiatu gliwickiego za rok 2022

Analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i pasożytniczych w powiecie gliwickim za rok 2022 przeprowadzono w oparciu o roczne sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia Mz-56. PIS w roku 2022 kontynuowała działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych. Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwia wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenie zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

W związku z wprowadzeniem od 20.03.2020r stanu epidemii oraz ogłoszeniem od 16.05.2022 r. stanu zagrożenia epidemicznego PPIS poza działaniami statutowymi otrzymał nowe zadania, uprawnienia i obowiązki ukierunkowane na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie wirusa SARS-CoV-2. Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwia wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenie zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

Tak jak w poprzednich latach w 2022 r. pracownicy byli głównie zaangażowani w działania epidemiczne związane z walką z wirusem SARS-CoV-2. Podejmowano działania edukacyjne, promocyjne, przeciwepidemiczne prowadzące do zmniejszenia zakażeń na nadzorowanym terenie. Priorytetem działań było dbanie o dobro społeczeństwa, by zapewnić szeroko rozumiane bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców. Przy zwalczaniu epidemii aktywnie współpracowano z wieloma instytucjami m.in. Urzędami Miasta i Starostwem Powiatowym, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, Komendami Policji, Ośrodkami Pomocy Społecznej i Samorządami Terytorialnymi.

Do codziennych obowiązków pracowników doszło wiele nowych, związanych z ograniczeniami rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

Podejmowano następujące działania;

- przeprowadzono wywiady epidemiologiczne i kontrole w zakresie bezpieczeństwa przeciwepidemicznego związane z przestrzeganiem określonych ograniczeń zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii;
- udzielano licznych informacji/przekazywanie wytycznych;
- współorganizowano badania przesiewowe.

Pracownicy PSSE przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami zakażonymi koronawirusem i nakładali obowiązki kwarantanny na osoby z ich otoczenia celem ograniczenia emisji wirusa. Podejmowane działania polegały głównie na przeprowadzeniu wywiadu i objęciu

nadzorem epidemiologicznym chorego na COVID-19, osób ze styczności oraz współzamieszkujących, zleceniach wykonania wymazów, prowadzeniu rejestrów osób zakażonych, chorych i poddanych obowiązkowi kwarantanny. Pracownicy zajmowali się także wszelakimi działaniami administracyjnymi związanymi z nakładanymi kwarantannami.

Wszystkie osoby, u których stwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2 lub chore na COVID-19 podlegały izolacji w warunkach domowych lub hospitalizacji. Opiekę nad pacjentami skierowanymi do izolacji domowej sprawowali lekarze podstawowej opieki zdrowotnej.

Działania w zakresie przeciwdziałania zakażeniom SARS-CoV-2 realizowane były za pomocą systemów teleinformatycznych EWP (wcześniej: Ewidencja Wjazdu do Polski) oraz System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dalej: SEPIS).

System EWP umożliwia:

- ewidencję osób objętych kwarantanną w związku z wjazdem do Polski oraz osób skierowanych do izolacji i hospitalizacji;
- wystawianie zleceń na testy w kierunku wirusa SARS-CoV-2;
- udostępnianie zleceń organom pis celem wysłania do pacjenta tzw. karetki wymazowej oraz Mobilnym Punktem Pobrań;
- udostępnianie wykazu medycznych laboratoriów diagnostycznych wykonujących testy i przekazywanie im zleceń do realizacji testu i wpisania wyniku;
- udostępnianie wyników testów podmiotom zlecającym, w tym organom PIS i lekarzom;
- prezentowanie pacjentom na IKP wyników testów oraz objęcia izolacją, w tym jej długości, z możliwością wygenerowania dokumentu potwierdzającego ww. status;
- udostępnianie danych podmiotom uprawnionym do dostępu do informacji gromadzonych w EWP.

Jednocześnie został wprowadzony system SEPIS, służący do przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych, prowadzenia dochodzenia epidemiologicznego, w tym nakładania kwarantann, rejestrowania ognisk epidemicznych, niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz obsługi zgłoszeń osób zgłaszających się telefonicznie poprzez infolinię lub drogą elektroniczną. Dzięki temu możliwe stało się szybsze i sprawniejsze załatwianie spraw związanych z COVID-19 oraz przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych. System Sepis jest połączony z ogólnopolskim systemem teleinformatycznym EWP, co pozwala na weryfikację osób zakażonych, będących w kwarantannie oraz weryfikację statusu zaszczepienia. Dane wprowadzane i aktualizowane w systemie EWP stanowią wsparcie działań nie tylko dla organów PIS, ale także innych podmiotów

publicznych pełniących nadzór nad chorobami zakaźnymi, w zakresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania epidemii COVID-19.

Jednym ze skutków epidemii była zmniejszona liczba zachorowań na wszystkie inne choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu do nadzoru epidemiologicznego. Tym samym ogólna sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych innych niż COVID-19 jest trudna do rzetelnej analizy, z uwagi na to, iż działania zarówno inspekcji sanitarnej jak i służby zdrowia głównie związane były ze zwalczaniem epidemii COVID-19. Ponadto wprowadzenie zakazów, nakazów, ograniczeń zmniejszyło możliwość kontaktów społecznych, co również mogło przełożyć się na zmniejszenie rozprzestrzeniania się innych chorób zakaźnych w populacji.

W 2022 r. odnotowano **7174** potwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2. Hospitalizacji w oddziałach zakaźnych lub jednoimiennych wymagało **137** osób. W 2021 r. w powiecie gliwickim odnotowano **10498** potwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2, hospitalizowano **174** osoby.

W związku z trwającą pandemią COVID-19 na terenie powiatu gliwickiego odnotowano 13 ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2. W związku z powyższym PPIS w Gliwicach przeprowadzał dochodzenie epidemiologiczne mające na celu ustalenie liczby osób narażonych na zakażenie oraz trybu postępowania celem przecięcia dróg szerzenia się zakażenia.

Odnotowano:

- 9 ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2 na terenie 3 szpitali. Ogniska wystąpiły w 7 oddziałach szpitalnych. Ogółem w wyniku zakażenia szpitalnego wyniki dodatnie w kierunku SARS-CoV-2 uzyskano od 153 osób, w tym 140 pacjentów hospitalizowanych w związku z innymi jednostkami chorobowymi oraz 13 osób z personelu medycznego. Nadzorem epidemiologicznym objęto 276 osób.
- 4 ogniska w placówkach tj. DPS, w których ogółem zakażonych było 67 osób, nadzór epidemiologiczny zalecono 489 osobom.
- 1 ognisko szpitalne wywołane przez *Clostridium difficile*, zakażonych było 6 pacjentów, w wyniku zakażenia nastąpił zgon 1 pacjenta.

W ramach współpracy pomiędzy Inspekcją Sanitarną a Inspekcją Weterynaryjną w przypadku wystąpienia lub podejrzenia COVID-19 u ludzi zawodowo opiekujących się zwierzętami takimi jak pracownicy gospodarstw rolnych, gospodarstw handlowych, pracowników ogrodów zoologicznych zobowiązano PPIS do przekazywania właściwemu Powiatowemu Inspektorowi Weterynaryjnemu wymaganych informacji dotyczących transmisji zakażenia z człowieka na zwierzęta. W zakresie relacji człowiek-zwierzę istotne jest zachowanie szczególnych środków ostrożności celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego.

Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwia wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenie zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

W porównaniu z rokiem ubiegłym w 2022 r. liczba przeprowadzonych wywiadów uległa spadkowi o ok. 26%. W **2022 r.** przeprowadzono **67063** wywiadów epidemiologicznych na terenie działalności PPIS w Gliwicach, w **2021 r.** ogółem przeprowadzono **91132** wywiadów epidemiologicznych.

Na terenie działalności PPIS w Gliwicach w roku **2022** odnotowano **297** zgonów z czego 93% stanowiły zgony z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Ponadto odnotowano zgony z powodu zakażenia *Clostridium difficile*, zachorowania na gruźlicę oraz posocznicę wywołaną pałeczkami *Salmonella*. Większość zgonów odnotowano u osób po 60 r.ż., większość osób cierpiała na przewlekłe choroby współistniejące, w tym choroby układu krążenia, choroby metaboliczne, choroby nowotworowe. W **2021 r.** odnotowano **692** zgony, z czego 98% stanowiły zgony z powodu zakażenia wirusem SARS –CoV-2.

Na terenie powiatu gliwickiego stale prowadzony jest aktywny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego oraz w celu eradykacji wirusa polio. Nadzór polega na telefonicznym, cotygodniowym kontakcie z oddziałami neurologii ze szczególnym uwzględnieniem oddziałów neurologii dziecięcej, w przypadku podejrzenia zachorowania pobierania i przesyłania do badań laboratoryjnych do NIZP-PZH próbek kału. Od lat nie odnotowano przypadku zachorowania na OPW.

Na poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych niewątpliwie ma wpływ porozumienie ramowe zawarte pomiędzy Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (dalej: ŚPWIS) i Narodowym Funduszem Zdrowia (dalej: NFZ).

PPIS w Gliwicach co kwartał otrzymuje informacje, dotyczące liczby chorób zakaźnych zgłaszanych przez zakłady opieki zdrowotnej do NFZ. Powyższe dane są wnikliwie analizowane i porównywane z liczbą chorób zakaźnych zgłaszanych przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej do PSSE w Gliwicach.

W związku z powyższym, do kierowników poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej, w których stwierdzono niezgodności w liczbie chorób zakaźnych zgłoszonych do NFZ i PSSE w Gliwicach, wysłała się pisma wnoszące o sprostowanie powstałych nieścisłości.

W związku z zagrożeniem dla zdrowia publicznego związanym ze stosowaniem nowych narkotyków tzw. dopalaczy PPIS w Gliwicach sprawuje bieżący nadzór nad zatruciami środkami zastępczymi. Na podstawie informacji przekazywanych z placówek służby zdrowia sporządzane są dwutygodniowe raporty o zatruciach, hospitalizacjach oraz zgonach spowodowanych środkami zastępczymi co pozwala na monitorowanie i możliwość szybkiego reagowania na wzrost liczby przypadków zatruc środkami zastępczymi. Przedmiotowe informacje są również wprowadzane do

ogólnopolskiego Sytemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach. Na terenie powiatu gliwickiego w 2022 r. odnotowano 4 przypadki zatruc środkami zastępczymi, wszystkie osoby wymagały hospitalizacji.

Na terenie powiatu gliwickiego w 2021 r. odnotowano 2 przypadki zatruc środkami zastępczymi.

Podsumowując,

Z grupy chorób zakaźnych objętych w Polsce zgłaszaniem należy przede wszystkim zwrócić uwagę na sytuację epidemiologiczną chorób podlegających szczepieniom ochronnym, w tym przeciwko COVID-19, a także chorób przenoszonych poprzez naruszenie ciągłości tkanek.

Ustabilizowanie sytuacji epidemiologicznej może być osiągnięte w przyszłości pod warunkiem:

- kontynuowania szczepień ochronnych tym przeciwko COVID-19;
- realizacji programu eradykacji poliomyelitis i eliminacji odry;
- zwrócenia uwagi na wczesne wykrywanie chorych i zakażonych, ich zgłaszanie i rejestrację umożliwiające szybkie podjęcie postępowania leczniczego i przeciw epidemicznego – zwłaszcza dotyczy to chorób rzadko występujących lub tych, które mogą być zawleczone do Polski;
- zwiększenie dostępu do badań diagnostycznych – określenie czynnika etiologicznego choroby, która ma wpływ nie tylko na postępowanie terapeutyczne, ale także na profilaktykę przeciwepidemiczną.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2022r	Zapadalność na 100 000 ludności	Liczba zachorowań w 2021r	Zapadalność na 100 000 ludności	Wzrost/spadek zapadalności
Grypa	25914	23778,02	16455	14963,85	+8814,17
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	160	146,81	56	50,93	+95,89
Ospa wietrzna	564	517,51	265	240,99	+276,53
Wirusowe zakażenia jelitowe	110	100,93	57	51,83	+49,10
Borelioza	64	58,72	17	15,46	+43,26
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe i zakażenia pozajelitowe	34	31,20	23	20,92	+10,28
Płonica	33	30,28	24	21,83	+8,45
Gruźlica	21	19,27	16	14,55	+4,72
WZW B	10	9,18	5	4,55	+4,63
WZW C	7	6,42	3	2,73	+3,69
Świnka	3	2,75	0	0,00	+2,75

WZW A	2	1,84	1	0,91	+0,93
Różyczka	1	0,92	0	0,00	+0,92
Ich wywołane przez <i>Neisseria meningitidis</i>	1	0,92	0	0,00	+0,92
Inne Neuroinfekcje	1	0,92	1	0,91	+0,01
Krztusiec	0	0,00	0	0,00	0,00
Odra	0	0,00	0	0,00	0,00
Ich wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	3	2,75	4	3,64	-0,88
Ich wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>	13	11,93	16	14,55	-2,62
Bakteryjne zakażenia jelitowe	54	49,55	58	52,74	-3,20

Tab. 6. Liczba zachorowań oraz zapadalność na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniom w ramach nadzoru epidemiologicznego w 2022 r. i 2021 r. w powiecie gliwickim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2022r	Liczba zachorowań w 2021r	Liczba zachorowań w 2020r	Liczba zachorowań w 2019r	Liczba zachorowań w 2018r
Grypa	25914	16455	12296	21590	21163
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	160	56	44	191	108
Ospa wietrzna	564	265	206	391	561
Wirusowe zakażenia jelitowe	110	57	17	58	83
Borelioza	64	17	11	27	39
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe i zakażenia pozajelitowe	34	23	12	25	21
Płonica	33	24	14	62	56
Gruźlica	21	16	13	35	31
WZW B	10	5	2	8	8
WZW C	7	3	0	10	0
Świnka	3	0	1	6	11
WZW A	2	1	0	1	0
Różyczka	1	0	1	3	2
Ich wywołane przez <i>Neisseria meningitidis</i>	1	0	1	1	0
Inne	1	1	2	9	6

Neuroinfekcje					
Krztusiec	0	0	0	0	0
Odra	0	0	0	1	6
ICh wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	3	4	1	3	2
ICh wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>	13	16	19	31	49
Bakteryjne zakażenia jelitowe	54	58	63	59	38

Tab. 7. Liczba zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniom w ramach nadzoru epidemiologicznego w latach 2018 - 2022 w powiecie gliwickim

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie poszczególnych chorób zakaźnych

ZATRUCIA I ZAKAŻENIA POKARMOWE

Zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią ważny wskaźnik stanu higieny żywności, zarówno jeśli chodzi o jej przygotowanie, transport, składowanie, jak i higienę przyrządzania i spożywania potraw. Mimo poprawy w tym zakresie obserwowanej w ostatnich latach nadal zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią poważny problem zdrowia publicznego.

Dominują tutaj zatrucia pokarmowe i zakażenia żołądkowo – jelitowe oraz biegunki, w tym wirusowe, bakteryjne i nieokreślone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, 31% wszystkich zatruc i zakażeń pokarmowych stanowią wirusowe zakażenia jelitowe.

ryc. 10 Liczba zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w 2022 r.

BIEGUNKI I ZAPALENIE ŻOŁĄDKOWO-JELITOWE O PRAWDOPODOBNIENIE ZAKAŻNYM POCHODZENIU

W **2022 r.** odnotowano **160** przypadków, w tym **9** u dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu zachorowań hospitalizowano **20** osób, w tym **4** dzieci do dwóch lat.

Biegunka w szczególności u dzieci, może powodować poważne konsekwencje zdrowotne - odwodnienie organizmu i zaburzenia metaboliczne.

W **2021 r.** zarejestrowano **56** zachorowań, w tym **19** u dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu chorych hospitalizowano **8** osób, w tym **4** dzieci do dwóch lat.

Na ogół zachorowania mają łagodny przebieg o czym świadczy niewielki odsetek hospitalizacji, w związku z tym chorzy leczeni są ambulatoryjnie, a badania diagnostyczne nie są wykonywane.

ryc. 11 Liczba zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w latach 2018-2022

WIRUSOWE I INNE OKREŚLONE ZAKAŻENIA JELITOWE

Poważny problem epidemiologiczny i terapeutyczny stanowią wirusowe zakażenia jelitowe w okresie niemowlęcym i wczesnodziecięcym objawiające się najczęściej w postaci ostrej biegunki. Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia rotawirusowe.

Rotawirusy są najczęstszą przyczyną ostrego nieżytu żołądkowo – jelitowego u dzieci.

Zakażenie przenosi się drogą fekalno-pokarmową oraz przez brudne ręce, przez zanieczyszczone przedmioty. Po przedostaniu się do organizmu, rotawirusy uszkodzają nabłonek kosmków jelitowych, wywołując stan zapalny żołądka i jelit.

Rotawirusy zakażają głównie dzieci przed 5 rokiem życia, nawet w krajach rozwiniętych, gdzie poziom higieny jest relatywnie wysoki. Infekcje rotawirusowe stanowią nie tylko poważny problem zdrowotny, ale również społeczno-ekonomiczny. Ze względu na wysoką zapadalność koszty leczenia są wysokie, a choroba dziecka to nie tylko koszty medyczne, ale również absencja rodzica w pracy. Do rozwiązania problemu infekcji rotawirusowych może przyczynić się wprowadzenie od 2021 r. obowiązkowych szczepień p/rotawirusom. W 2022 r. przeciwko rotawirusom zaszczepiono **1397** dzieci.

W **2022 r.** zarejestrowano **110** przypadków wirusowego zakażenia jelitowego, w tym 35 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 109 chorych, w tym 35 dzieci do lat dwóch.

W **2021 r.** odnotowano **57** zachorowań na wirusowe zakażenie jelitowe, w tym 25 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 53 osób, w tym 23 dzieci do lat dwóch.

ryc. 12 Liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2018-2022

W **2022 r.** zarejestrowano **75** przypadków zachorowań wywołanych przez rotawirusy, **14** zachorowań wywołanych przez norowirusy, **21** zachorowań sklasyfikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe inne określone i nieokreślone. Na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy zachorowały dzieci, które nie były szczepione przeciwko rotawirusom. Zachorowania na zakażenia wirusowe nieokreślone wystąpiły głównie u osób leczonych ambulatoryjnie, u których nie wykonano badań diagnostycznych, a rozpoznanie postawiono na podstawie objawów klinicznych.

Zachorowania wywołane przez rotawirusy stanowią 68% wszystkich zachorowań i są najczęstszym powodem hospitalizacji. Nie odnotowano zachorowań u osób dorosłych.

SALMONELLOZY

Salmonellozy są nadal najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową wśród chorób bakteryjnych przebiegających z nieżytem żołądkowo-jelitowym. Najczęstszym źródłem zakażeń pałeczkami *Salmonella* były skażone jaja i produkty je zawierające, mięso drobiowe, wołowe. Głównym powodem występowania chorobotwórczych drobnoustrojów w spożywanej żywności była nieodpowiednia obróbka termiczna, brak dbałości o higienę przygotowania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzegania warunków chłodzenia.

W **2022 r.** zarejestrowano **33** zachorowań na salmonellozę. Hospitalizowano 20 osób.

W **2021 r.** odnotowano **23** przypadki zatrucia pokarmowego wywołane przez pałeczki *Salmonella*. Hospitalizowano 14 osób. Najwięcej zachorowań odnotowano w Knurowie.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 98 osób ze styczności z chorymi. W zleconych badaniach w kierunku nosicielstwa pałeczek *Salmonella* wykryto 4 bezobjawowych nosicieli.

Zachorowało 17 mężczyzn i 16 kobiet. Podobnie jak w latach ubiegłych najczęstszym czynnikiem etiologicznym była *Salmonella* z gr. *D enteritidis*. Zachorowania wystąpiły w środowiskach rodzinno – domowych.

Przyczynami zachorowań były zaniedbania higieny i błędy związane z niewłaściwym przechowywaniem gotowych potraw, błędy technologiczne w przygotowywaniu posiłków i niepoddawaniu żywności odpowiedniej obróbce termicznej, a także nie przestrzeganie wymogów sanitarno- higienicznych. Nie odnotowano ognisk zbiorowych zatruć pokarmowych.

W **2022 r.** odnotowano 1 zakażenie pozajelitowe wywołane przez pałeczki *Salmonella enteritidis*, drobnoustrój wyhodowano w moczu. Chora z objawami zapalenia pęcherza moczowego hospitalizowana w oddziale chorób wewnętrznych. Po 10-dniowej hospitalizacji wypisana do domu.

Bakteryjne zakażenia jelitowe

W **2022 r.** zarejestrowano **54** przypadków bakteryjnych zakażeń pokarmowych. Ogółem hospitalizowano 53 osoby. Kolonizacja *Clostridium difficile* jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Najwięcej zachorowań odnotowano w mieście Knurów.

W **2021 r.** odnotowano ogółem **58** zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe, w tym 57 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile*.

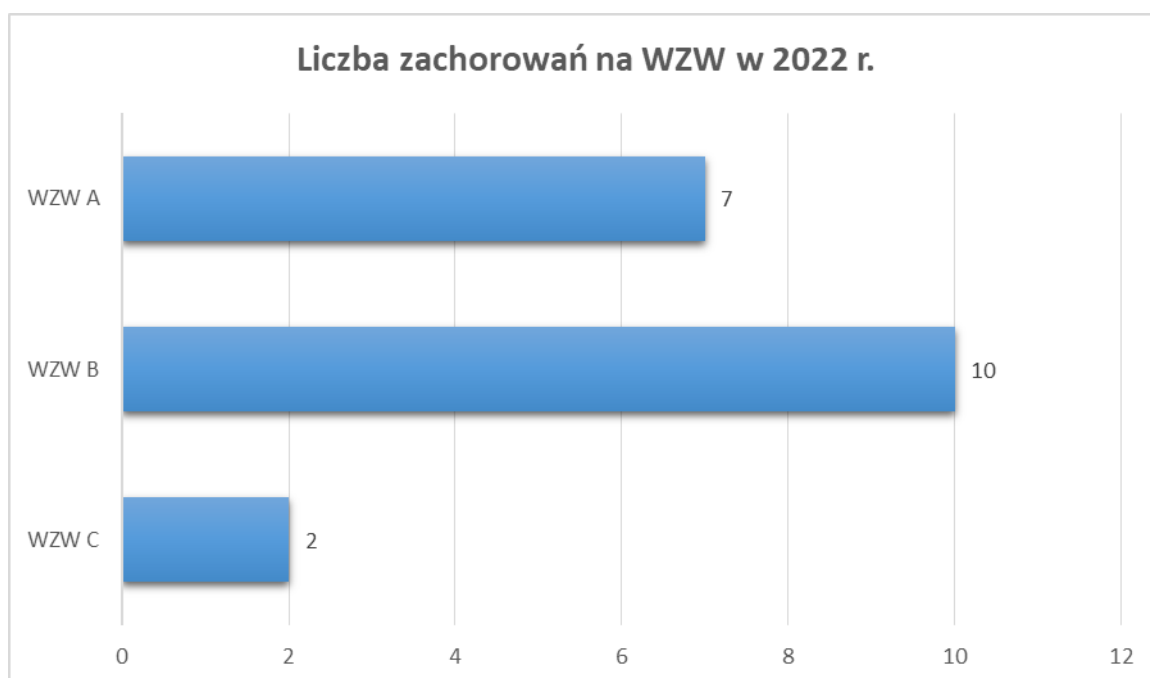
Podeszły wiek chorego jest najważniejszym czynnikiem rozwoju objawowego zakażenia a także ciężkiego i powikłanego przedbiegu choroby. Zakażenia najczęściej występują u chorych, leczonych przeciwbakteryjnie lub przeciwnowotworowo w ciągu 8 tygodni poprzedzających wystąpienie objawów. Ponadto istotnymi czynnikami są: czas trwania leczenia szpitalnego oraz

kontakt z innymi osobami zakażonymi *Clostridium difficile* w przebiegu hospitalizacji, antybiotykoterapia. Zachorowania wystąpiły wśród osób dorosłych najczęściej po 60 roku życia.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY

Ważny problem zdrowia publicznego stanowią wirusowe zapalenia wątroby. Ze względu na przewlekły charakter tych zakażeń liczba osób zakażonych wirusami zapalenia wątroby stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz narastający problem związany z leczeniem ciężkich powikłań.

Spośród nich najpoważniejszy problem epidemiologiczny stanowi WZW typu C przeciw, któremu nie ma skutecznej szczepionki.

ryc. 13 Liczba zachorowań na WZW w 2022 r.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W 2022 r. odnotowano 10 zachorowań na WZW typu B. Żadna osoba nie wymagała hospitalizacji.

W 2021 r. zarejestrowano 5 przypadków, chorzy nie wymagali leczenia szpitalnego.

Zachorowało 6 mężczyzn i 4 kobiety w przedziale wiekowym 29-67 lat. Nie odnotowano zachorowań wśród dzieci, co jest efektem wprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych przeciwko WZW typu B.

U wszystkich osób zakażenie przebiegało bezobjawowo i wykryte zostało w czasie badań kontrolnych.

Nie udało się ustalić czasu i okoliczności zakażenia. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika iż, dominującą drogą zakażenia były procedury medyczne związane z naruszeniem ciągłości tkanek. Nie odnotowano zachorowań ostrych.

Wpływ na zapadalność na WZW B ma przede wszystkim wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko WZW typu B.

Ze względu na wzrost liczby zachorowań nabywanych drogą pozamedyczną i styl życia uzasadnionym jest również zalecanie szczepień ochronnych osobom nieszczepionym.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W **2022 r.** odnotowano **7** zachorowań na WZW typu C.

Zachorowało 3 mężczyzn i 4 kobiety. Zachorowania przebiegały bezobjawowo. Chorzy korzystali głównie z usług medycznych. W **2021 r.** odnotowano **3** przypadki.

Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nieswoistych, polegających na wdrożeniu i utrzymaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

WZW typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W **2022 r.** zarejestrowano **2** zachorowania na WZW typu A.

W **2021 r.** odnotowano **1** zachorowanie na WZW typu A.

Zachorowało 2 mężczyzn w wieku 29 i 78 lat, nie szczepionych p/ WZW A. Chorzy wymagali leczenia szpitalnego.

29 letni mężczyzna przebywał przed zachorowaniem w Niemczech. U chorego wystąpiły objawy w postaci żółtaczki, bólu brzucha, złego samopoczucia, osłabienia.

U 78 letniego mężczyzny wystąpiły żółtaczka, złe samopoczucie, ból brzucha. Chory nie wyjeżdżał poza granice kraju.

NEUROINFEKCJE i CHOROBY INWAZYJNE

Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego stanowią istotny problem współczesnej medycyny. Zapalenia opon i mózgu, szczególnie bakteryjne, są chorobami często zagrażającymi życiu

i wiążą się z licznymi powikłaniami i następstwami pochorobowymi. Wczesna diagnostyka i tym samym prawidłowe leczenie farmakologiczne ma kluczowe znaczenie dla dalszych losów chorego.

W **2022 r.** odnotowano **1** zachorowanie na zapalenie opon mózgowo rdzeniowych i mózgu o etiologii bakteryjnej wywołane przez *Staphylococcus mitis*.

W **2021 r.** zarejestrowano **1** zachorowanie na zapalenie opon mózgowych o nie ustalonej etiologii.

Inwazyjna Choroba Pneumokokowa

W **2022 r.** zarejestrowano **3** zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową, w tym 1 zachorowanie na posocznicę oraz 2 zachorowania na zapalenie płuc.

W **2021 r.** odnotowano **4** zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową, w tym 2 zachorowania na posocznicę, 1 zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz 1 zachorowanie na zapalenie płuc.

Na pneumokokowe zapalenie płuc zachorowali mężczyzna i kobieta w wieku 66 i 71 lat mieszkańcy Pyskowic. Chorzy zostali przyjęci z gorączką, trudnościami w oddychaniu z objawami ze strony układu oddechowego i zmianami w RTG płuc oraz wysokimi wskaźnikami stanu zapalnego. Chorzy zostali hospitalizowani w szpitalu miejskim .

Na posocznicę pneumokokową zachorował mężczyzna w wieku 58 lat, zamieszkały na terenie miasta Knurów. Chory z infekcją górnych i dolnych dróg oddechowych, wysoką gorączką, dusznością został hospitalizowany w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii. W pierwszej dobie hospitalizacji nastąpił zgon pacjenta.

Inwazyjna Choroba Meningokokowa

W 2022 r. odnotowano 1 zachorowanie.

W 2021 r nie odnotowano zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową.

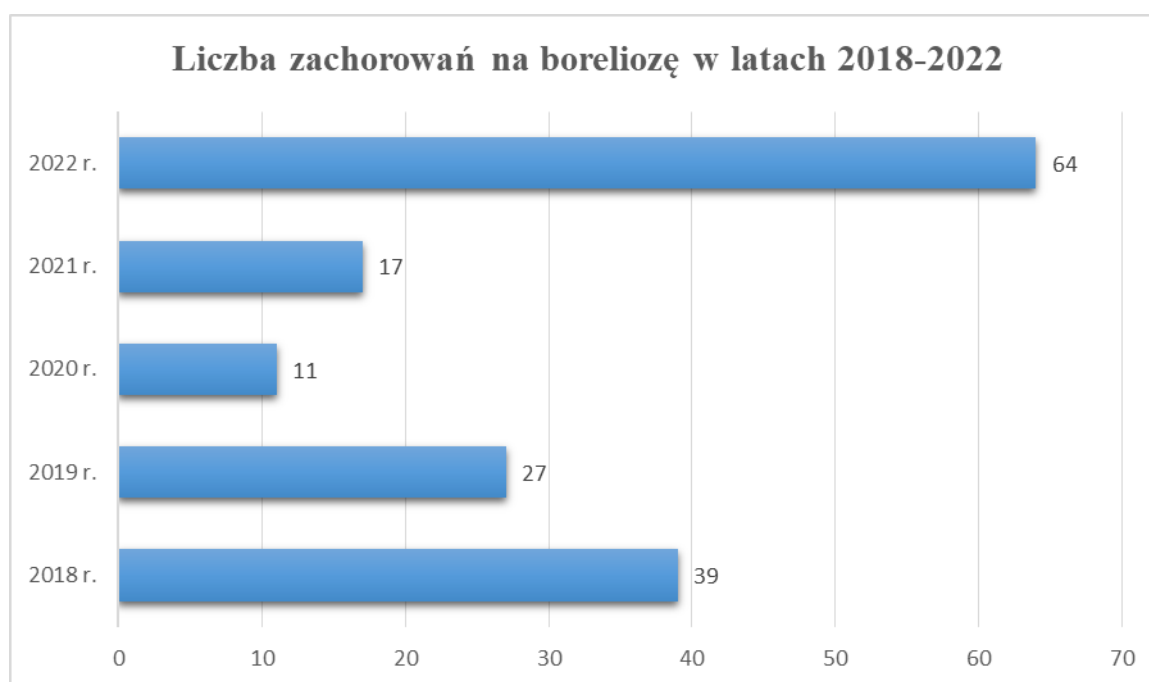
Zachorował 4-letni chłopiec zamieszkały na terenie miasta Knurów. Chory z objawami nieżyty gardła, kataru i kaszlem, gorączką, bólami brzucha, wymiotami, osłabieniem oraz wybroczynami na brzuchu został hospitalizowany w oddziale pediatrycznym. Po 10-dniowej hospitalizacji wypisany do domu w stanie ogólnym dobrym. Z posiewu krwi wyhodowano *Neisseria meningitidis* grupy C. Dziecko nie było szczepione przeciwko meningokokom. Zastosowano chemoprophylaktykę osobom z bezpośredniego kontaktu.

CHOROBA z LYME

Borelioza stała się chorobą ogólnopolską. Jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną przenoszona przez kleszcze. W Polsce zakażenia szerzą się w obszarach do tej pory nieendemicznych. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy jest diagnostyka laboratoryjna. Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i skutecznie uniemożliwia szybkie jego opanowanie.

W **2022 r.** zarejestrowano **64** przypadków zachorowań na boreliozę, hospitalizacji wymagało 6 osób. Wśród ogółu zachorowań zarejestrowano 1 przypadek neuroboreliozy.

W **2021 r.** odnotowano **17** przypadków boreliozy, nikt nie wymagał hospitalizacji.

ryc. 14 Liczba zachorowań na boreliozę w latach 2018-2022

Wszystkie osoby chore były poddane antybiotykoterapii. Zachorowało 36 kobiet i 28 mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano w gminie Toszek. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż częstym terenem ekspozycji są ogródki przydomowe, parki miejskie i alejki spacerowe. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród rencistów i emerytów, co jest związane z częstszym przebywaniem na terenach zielonych.

Najwięcej ukąszeń przez kleszcze dochodzi w miesiącach wiosennych i letnich. Wszystkie osoby chore poddane były antybiotykoterapii.

Przyczyn zachorowalności należy upatrywać m.in. w stale zmieniającym się zasięgu geograficznym bytowania kleszczy, wydłużaniu okresu ich żerowania, zmianach klimatu, zmianach

ekonomicznych i społecznych w otoczeniu ludzi. Istotną rolę odgrywają także migrujące zwierzęta przenoszące zakażone kleszcze.

Duża wilgotność występująca w miesiącach wiosennych i wysokie temperatury zimą niedostatecznie przetrzebiamy populację zakażonych kleszczy, co również może przyczynić się do wzrostu liczby zachorowań na boreliozę. Groźnymi dla ludzi są również nimfy, które również przenoszą krętki wywołujące boreliozę, a które nie są zauważalne gołym okiem.

GRUŻLICA

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wielonarządową atakującą wszystkie narządy i tkanki ze szczególną predyspozycją do układu oddechowego.

Pomimo obowiązywania przepisów prawnych nakładających na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia oraz obowiązek leczenia szpitalnego chorych na gruźlicę prątkującą istnieje poważny problem, jakim jest przerwanie przez chorego kontynuacji leczenia ambulatoryjnego po leczeniu szpitalnym.

Osoby, które przerwały leczenie stanowią poważne zagrożenie dla otoczenia, co tym samym prowadzi do lekooporności, która utrudnia leczenie i może być przyczyną przedwczesnego zgonu.

W latach 2018-2022 zarejestrowano następującą liczbę chorych:

w roku 2018 – 31 osób

w roku 2019 – 35 osób

w roku 2020 – 14 osób

w roku 2021 – 16 osób

w roku 2022 – 21 osób

Zachorowało 16 mężczyzn i 5 kobiety, 3-krotnie częściej chorują mężczyźni niż kobiety. Najczęściej chorują mężczyźni w wieku średnim i podeszłym.

Większa zapadalność na gruźlicę wśród mężczyzn może wynikać z częstszego występowania u mężczyzn czynników ryzyka reaktywacji gruźlicy. Takim czynnikiem jest m.in. palenie papierosów, alkohol i niehigieniczny tryb życia. Wszystkich chorych hospitalizowano w oddziałach chorób płuc, odnotowano 7 wznów gruźlicy. Z powodu zachorowania na gruźlicę płuc zmarło 2 mężczyzn. Wśród ogółu zachorowań na gruźlicę odnotowano 1 gruźlicze zapalenie opłucnej. Zachorowania wystąpiły przeważnie u osób o niskim statusie społecznym, osób bezrobotnych, przebywających na rentach i emeryturach. Wszystkie osoby ze styczności z gruźlicą prątkującą skierowano pod nadzór lekarski celem wykonania badań profilaktycznych.

CHOROBY WENERYCZNE

W roku 2022 odnotowano 2 przypadki zachorowań na kiłę. Zachorował mężczyzna w wieku 31 lat oraz 72-letnia kobieta. Mężczyzna wymagał hospitalizacji.

W roku 2021 r. zarejestrowano 4 zachorowania na kiłę.

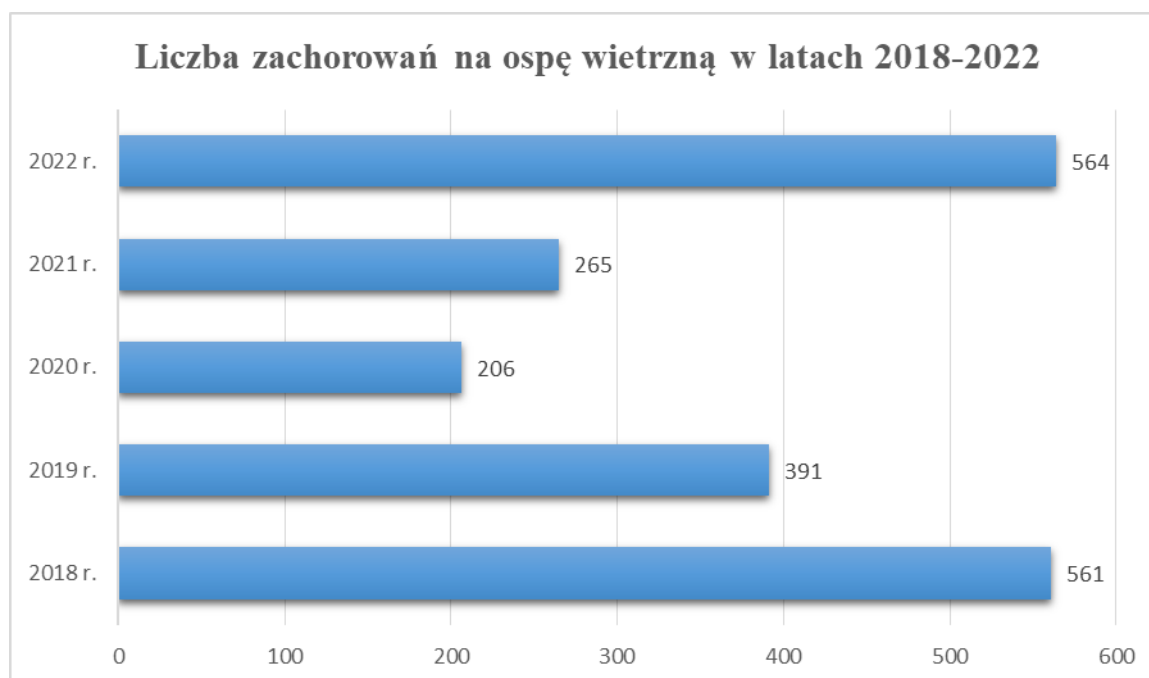
CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

Do najczęściej rejestrowanych chorób wieku dziecięcego jest: ospa wietrzna, płonica, świnka, różyczka i krztusiec.

Najwięcej zachorowań odnotowano na ospę wietrzną, która stanowiła największy odsetek wśród wszystkich zarejestrowanych chorób wieku dziecięcego.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną o bardzo wysokiej zaraźliwości. Z tego względu najbardziej podatną na zachorowanie populacją są dzieci zwłaszcza przebywające w zbiorowiskach np. przedszkolach i szkołach. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci

ryc. 15 Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2018-2022

i młodzieży do 15 r.ż. Od 2002 r. obowiązują zalecenia stosowania szczepień przeciwko ospie wietrznej. Na terenie powiatu gliwickiego zaszczepiono 311 dzieci.

Szczepienia te nie są finansowane z budżetu państwa, a dość wysoki koszt szczepionki powoduje, że rodzice nie decydują się na szczepienie z wyjątkiem dzieci z grup ryzyka oraz dzieci uczęszczających do żłobków.

W **2022 r.** zarejestrowano **564** zachorowań na ospę wietrzną.

W **2021 r.** odnotowano **265** przypadków ospy wietrznej.

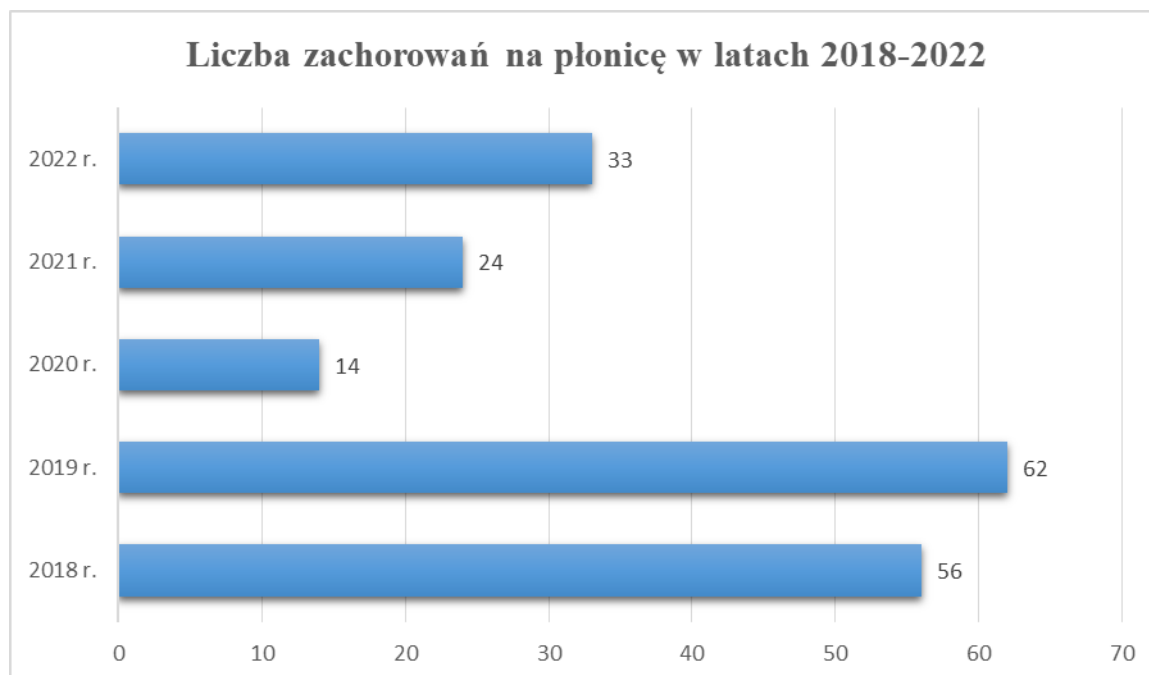
Zachorowania przebiegały łagodnie, nie odnotowano powikłań pochorobowych. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród dzieci w grupie wiekowej od 2 do 4 lat. Zarejestrowano również zachorowania wśród osób dorosłych. Wystąpiły u osób niezaszczepionych przeciwko ospie.

CHOROBY WYWOŁANE PRZEZ STREPTOCOCCUS PYOGENES

W **2022 r.** odnotowano **13** przypadków choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*, z czego 1 osoba wymagała hospitalizacji.

Spośród zarejestrowanych chorób inwazyjnych w **2021 r.** zarejestrowano **16** przypadków zachorowań na różę. Miały przebieg łagodny, nikt nie wymagał leczenia szpitalnego. Wszystkie zachorowania zostały rozpoznane jedynie na podstawie objawów klinicznych bez potwierdzenia laboratoryjnego.

Płonica

ryc. 16 Liczba zachorowań na płonicę w latach 2018-2022

Płonica jest chorobą bakteryjną przeciwko, której nie ma szczepionki.

W **2022 r.** odnotowano **33** zachorowań, w tym 1 osoba wymagała hospitalizacji.

W **2021 r.** zarejestrowano **24** przypadki płonicy.

Zachorowania wystąpiły głównie u dzieci w wieku od 4 do 6 lat uczęszczających do przedszkoli i szkół. Zachorowało 15 mężczyzn i 18 kobiet.

Świnka, odra, różyczka

Sytuacja epidemiologiczna odry, świnki i różyczki jest uwarunkowana poprzez prowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko w/w chorobom.

Odra i różyczka zostały objęte przez WHO programem eliminacyjnym.

Wprowadzenie od 1975r szczepienia przeciw odrze, od 1988r szczepienia dziewczynek w 13 roku życia przeciw różyczce, od 2004r szczepienia szczepionką skojarzoną MMRII przeciw odrze, śwince i różyczce oraz od 2006r dawki przypominającej wraz z wysokim odsetkiem zaszczepienia dzieci spowodowało znaczny spadek zapadalności dzieci na w/w choroby.

Odra

W latach **2021-2022** nie zarejestrowano zachorowań na odrę.

Świnka

W **2022 r.** zarejestrowano **3** przypadki świnki. Zachorowało 2 chłopców w wieku 4 lat zaszczepionych I dawką szczepionki p/odrze, śwince i różyczce oraz 6-letnia dziewczynka zaszczepiona pełnym cyklem szczepień.

W **2021** nie zarejestrowano zachorowań na świnkę.

Różyczka

W **2022 r.** zarejestrowano **1** przypadek zachorowania.

W **2021 r.** nie odnotowano zachorowań na różyczkę.

Zachorował 13 letni chłopiec zaszczepiony przeciwko różyczce zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień. Zachorowanie zostało rozpoznane na podstawie objawów klinicznych, nie zostało to potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

Błonica, krztusiec, tężec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertussis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa w szczególności

dla osób nieuodpornionych. W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły.

Najskuteczniejszą strategią zapobiegania zachorowaniom pozostaje realizacja szczepień zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień. Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób.

W **2022 r.** oraz **2021 r.** nie odnotowano zachorowań.

W ostatnich pięciu latach nie odnotowano zachorowań na błonicę i tężec.

GRYPA

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania powodują duże straty ekonomiczne, związane z absencją chorobową. Walka z gripą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz wysokiej zjadliwości wirusa.

Upowszechnienie szczepień przeciwko grypie umożliwia zmniejszenie szerzenia się zakażeń wirusem grypy, wpływając na obniżenie poziomu kosztów, jakie państwo ponosi w związku z leczeniem grypy, jej powikłań oraz na wynik absencji chorobowej pracowników w sezonie zwiększonej liczby zachorowań. Szczepienia przeciwko grypie nie tylko zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

Na terenie powiatu gliwickiego przeciwko grypie zaszczepiono **2131**osób.

W **2022 r.** zarejestrowano **25914** zachorowań, w tym 14392 dzieci do lat 14. W **2021 r.** odnotowano **16455** zachorowań, w tym 9293 dzieci do lat 14.

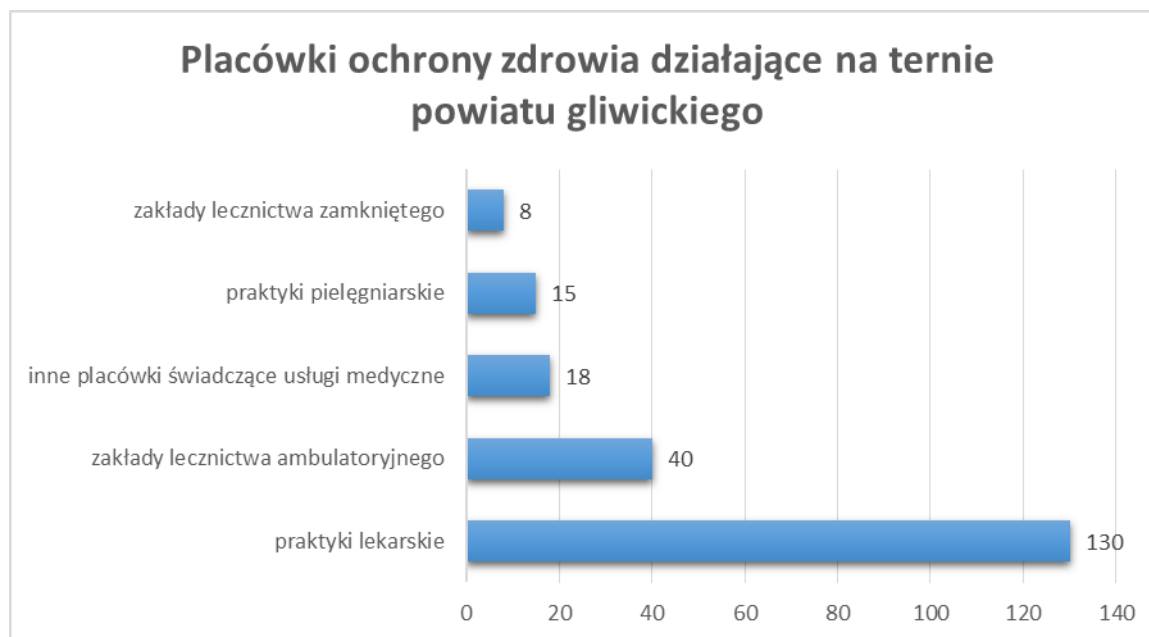
Nie zarejestrowano przypadków zachorowań na grypę potwierdzoną badaniami wirusologicznymi. Zachorowania były rozpoznane jako zachorowania grypopodobne na podstawie objawów klinicznych. Szczyt zachorowań na grypę przypada w miesiącach od listopada do marca. Najwyższą zapadalność odnotowano w Knurowie, Pyskowicach i Pilchowicach.

Tularemia

W **2022 r.** odnotowano 1 zachorowanie na tularemię wywołaną przez *Francisella tularensis* pod postacią wrzodziejąco-węzłową, potwierdzoną badaniami serologicznymi krwi. Zachorowała 6-letnia dziewczynka obywatelstwa ukraińskiego, zamieszkała w gminie Pyskowice. Dziewczynka została ukąszona przez kleszcza 10-dni przed wystąpieniem objawów choroby. Z objawami w postaci gorączki, owrzodzeniem skóry potylicy oraz limfadenopatią szyjną została hospitalizowana w oddziale pediatrycznym. Po około miesięcznej hospitalizacji i zastosowanej antybiotykoterapii wypisana w stanie ogólnym, dobrym do domu.

Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia

W roku 2022 na terenie powiatu gliwickiego sprawowano nadzór sanitarny nad (ryc.17):

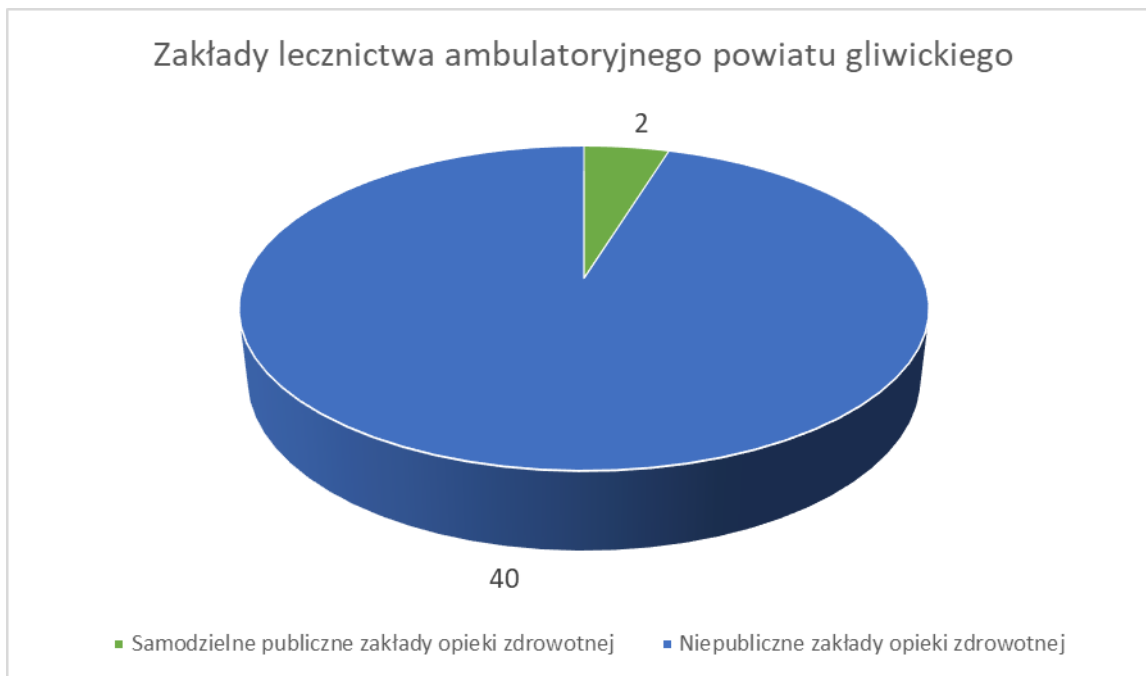
ryc. 17 Placówki ochrony zdrowia działające na terenie powiatu gliwickiego

- 8 zakładami leczenia zamkniętego tj. 5 szpitalami z 1 obiektem, 1 zakładem pielęgnacyjno-opiekuńczym, 1 zakładem opiekuńczo – leczniczym, 1 ośrodkiem leczenia uzależnień,
- 37 zakładami leczenia ambulatoryjnego wraz z 34 obiektami, 10 filiami, których dyrekcja mieści się poza terenem działalności PSSE Gliwice, w tym 2 zakłady i 2 filie posiadają status publicznego zakładu opieki zdrowotnej (rys.18),
- 130 praktykami lekarskimi, w tym 46 indywidualnymi praktykami lekarskimi, 80 indywidualnymi specjalistycznymi praktykami lekarskimi, 4 grupowymi praktykami lekarskimi,
- 15 praktykami pielęgniarskimi,
- 18 innymi placówkami świadczącymi usługi medyczne.

Lecznictwo zamknięte

W placówkach leczenia zamkniętego przeprowadzono 19 kontroli, w tym skontrolowano 5 szpitali wraz z obiektem, zakład opiekuńczo – leczniczy oraz ośrodek leczenia uzależnień.

W skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi zgodne z wdrożonymi i obowiązującymi w zakładzie procedurami.

ryc. 18 Zakłady lecznictwa ambulatoryjnego powiatu gliwickiego

Dokumentacja z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia, indywidualne środki ochrony osobistej, preparaty dezynfekcyjne w ilości i asortymencie pokrywającym bieżące potrzeby zakładu.

W ramach prowadzonego nadzoru stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych i technicznych. W 3 szpitalach i jego obiekcie wydano 3 decyzje administracyjne, które nakazywały między innymi:

- odmalowanie oraz uzupełnienie ubytków w powierzchniach ściennych i sufitowych pomieszczeń szpitala
- naprawienie uszkodzonej powierzchni podłóg,
- naprawienie uszkodzone powierzchni mebli,
- zlikwidowanie śladów po zalaniu na powierzchniach ściennych i sufitowych,
- doposażenie punktów wodnych zgodnie w wymogami,

Wpłynęła jedna interwencja na zamknięty zakład opieki zdrowotnej. Wniesiona interwencja została uznana za zasadną, gdyż opisane zarzuty zostały stwierdzone podczas kontroli sanitarnej, która odbyła się we wcześniejszym terminie i potwierdziła słuszność sprawy.

W ramach przeprowadzonych kontroli działalności zespołów i komitetów ds. zakażeń szpitalnych stwierdzono, że prowadzone jest aktywne monitorowanie i rejestracja zakażeń zakładowych oraz drobnoustrojów alarmowych. Personel medyczny wchodzący w skład zespołu podnosi swoje

kwalifikacje w ramach specjalistycznych kursów i szkoleń zewnętrznych, prowadzi szkolenia wewnętrzne dla pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu w zakresie zasad, praktyk i metod kontroli zakażeń zakładowych oraz nadzoruje przestrzeganie opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami.

W 2022 r. w 3 podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych odnotowano 9 ognisk epidemicznych. 10 ognisk epidemicznych: wywołanych przez wirusa *SARS CoV-2* oraz 1 ognisko epidemiczne związane z wystąpieniem *Clostridioides difficile*.

W szpitalach wdrożono obowiązujące procedury dotyczące postępowania w ognisku epidemicznym, wprowadzono reżim sanitarny oraz kohortację i izolację pacjentów.

Dokonano zabiegów dezynfekcji sal chorych. Decyzją Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych wygaszono poszczególne ogniska.

W dwóch szpitalach funkcjonują centralne sterylizatornie, trzy szpitale mają podpisaną umowę na sterylizację z zakładem posiadającym system zarządzania jakością ISO, w pozostałych placówkach stosowany jest wyłącznie sprzęt jednorazowego użycia.

W placówkach lecznictwa zamkniętego prowadzone są nadal prace remontowo-modernizacyjne związane z poprawą stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń podmiotu.

Lecznictwo otwarte

W podmiotach lecznictwa otwartego przeprowadzono 48 kontroli, w tym 8 kontroli w praktykach lekarskich.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu higieniczno – sanitarnego oraz technicznego pomieszczeń zakładu.

W trzech przypadkach nieprawidłowości zawarte w decyzjach administracyjnych zostały wykonane, a decyzje uznano za zakończone. Jedna placówka jest w toku realizacji zarządzeń decyzji administracyjnej. Na negatywną ocenę placówek miały wpływ nieprawidłowości m.in.

- brudne powierzchnie ścienne i sufitowe,
- nieprawidłowa gospodarka odpadami medycznymi,
- brak wdrożonych procedur zapobiegania zakażeniom wewnątrzzakładowym.

Przyjęto i rozpatrzono 1 interwencję, dotyczącą między innymi niedostosowania się do nakazu zasłaniania ust i nosa w pomieszczeniach placówki medycznej (niestosowania środków ochrony osobistej) w związku z wystąpieniem epidemii SARS CoV-2. Zostało wystosowane pismo do kierownictwa zakładu oraz przekazano sprawę do rozpatrzenia do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Nadzór sprawowany w zakresie procesu sterylizacji wykazał, że w 53 podmiotach leczniczych, w tym 32 praktykach lekarskich sterylizacja prowadzona jest wyłącznie we własnym zakresie przy

użyciu autoklawów parowych. 23 podmioty lecznicze, w tym 18 praktyk lekarskich posiada podpisaną umowę z jednostką świadczącą usługi w zakresie sterylizacji, natomiast w pozostałych zakładach stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia. W zakładach lecznictwa otwartego przeprowadzono kontrole nad prawidłowym dokumentowaniem dotyczącym wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji. Dokumentacja prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zakłady dysponowały wystarczającą ilością i rodzajem środków dezynfekcyjnych stosowanych zgodnie z zaleceniami producenta, sprzętu jednorazowego użycia oraz środków ochrony osobistej.

Pracownicy Sekcji brali udział w prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych, postępowań administracyjnych - prowadzili wywiady epidemiologiczne, rejestry izolacji i kwarantann, pełnili dyżury popołudniowe i weekendowe, wystawiali zaświadczenia o odbywanej izolacji i kwarantannie, podejmowali i edytowali zgłoszenia w systemie EWP i SEPIS, prowadzili stałą sprawozdawczość i analizę danych związaną z narastającą liczbą przypadków potwierdzających zakażenie wirusem SARS-CoV-2, współpracowali z podmiotami leczniczymi, którym przekazywano wskazówki i wytyczne do postępowania w zakresie podejmowania działań przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się wirusa, odpowiadali na zapytania i realizowali zadania dotyczące COVID-19.

Podczas przeprowadzania w podmiotach leczniczych kontroli sanitarnych ujętych w planie pracy w opisie stanu faktycznego również uwzględniano sposób przestrzegania przez przedsiębiorców obostrzeń związanych ze stanem epidemii. W ramach bieżącego nadzoru w obszarze zabezpieczenia przeciwepidemicznego zakładów i ich pracowników nieprawidłowości nie stwierdzano.

Na bieżąco rozpatrywano wnioski wpływające od przedsiębiorców oraz wnioski o interwencję w przypadku zagrożenia zdrowia mieszkańców powiatu gliwickiego.

Nadzór sanitarny wymaga nadal wzmożonych działań w obrębie obowiązujących przepisów prawa, celem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu gliwickiego ze względu na trwający stan epidemii.

Ocena w zakresie szczepień ochronnych

W 2022 roku PPIS w Gliwicach na terenie miasta Gliwice prowadził nadzór nad 39 punktami szczepień.

Przeprowadzono 12 kontroli w zakresie realizacji szczepień ochronnych oraz 22 kontroli w ramach ogólnopolskiej kontroli punktów szczepień realizujących Program Szczepień Ochronnych (dalej: PSO).

W zakładach opieki zdrowotnej kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości w przedmiocie kontroli. Wystosowano 1 wystąpienie do kierownika zakładu opieki zdrowotnej, dotyczące wyjaśnień w sprawie zgłoszenia Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego (dalej: NOP).

Szczepienia wykonywane są przez pielęgniarki posiadające kurs kwalifikacyjny w zakresie szczepień ochronnych. Przed szczepieniem badanie przeprowadza lekarz w punkcie szczepień i odnotowuje ten fakt w stosownej dokumentacji pacjenta. Dokumentacja medyczna prowadzona prawidłowo (karta uodpornienia, książeczka szczepień, historia choroby). Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku, który przechowywany jest w sposób prawidłowy i pokrywa bieżące zapotrzebowanie zakładu opieki zdrowotnej. Wyposażenie punktu szczepień jest zgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczony i przekazywany do utylizacji firmie, z którą zakład opieki zdrowotnej zawarł stosowną umowę.

Nadzorowane placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania warunków łańcucha chłodniczego. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. Każdy punkt szczepień wyposażony jest w urządzenie chłodnicze służące do przechowywania preparatów szczepionkowych z termometrem do pomiaru temperatury. Część punktów szczepień posiada całodobowy elektroniczny monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych, co poprawia bezpieczeństwo przechowywania preparatów szczepionkowych. W punktach szczepień wykonuje się również szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami sprowadzonymi z hurtowni jak również dostarczonymi przez pacjenta. W takim wypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się, czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowuje się w dokumentacji pacjenta.

W placówkach wykonujących szczepienia ochronne opracowane są i stosowane procedury w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych i wypisanych z punktu szczepień, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

W PSSE Gliwice od 2012 r. funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek, który został w 2013 r. zmodyfikowany w celu zapewnienia jednolitego obiegu dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnienia obrotu szczepionkami zakupionymi do realizacji PSO w Polsce.

Placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych na druku Mz-54. Analiza roczna Mz-54 uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży

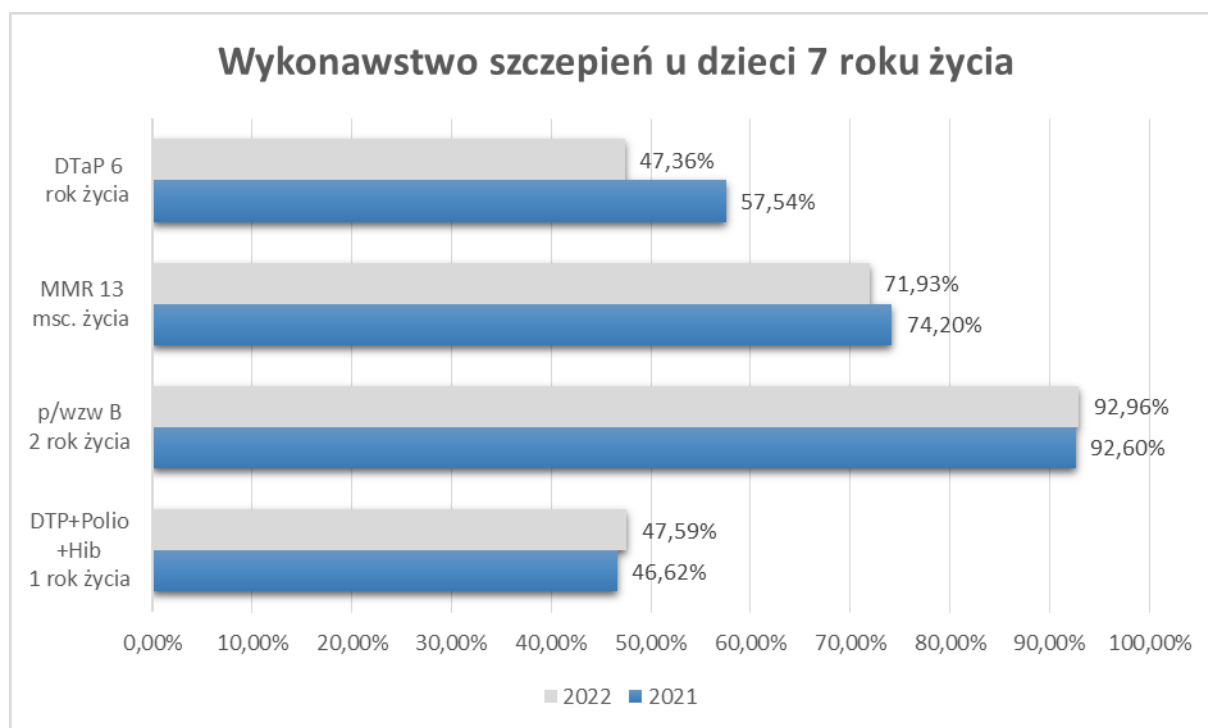
w poszczególnych rocznikach oraz szczepienia w grupach ryzyka i zalecane, nie finansowane z budżetu państwa.

Zgodnie z PSO od roku 2021 wykonywane są szczepienia przeciwko zakażeniom wywołanym przez rotawirusy u dzieci urodzonych od 01.01.2021 r. Uodporniono 56,56 % dzieci z rocznika 2022, natomiast z rocznika 2021 szczepienia wykonano w 84,97 %.

W 2022 roku kontynuowano dawkę przypominającą szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia w celu zapewnienia ochrony dzieci przed rozpoczęciem nauki. Przeniesienie dawki przypominającej z 10 r. ż. na 6 r. ż. uzasadnia się sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

Wykonawstwo szczepień u dzieci do 2 roku życia objętych opieką poradni dziecięcych z terenu powiatu gliwickiego utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Szczepienie dzieci przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w 2 roku życia, nieznacznie wzrosło w stosunku do roku ubiegłego [ryc.19].

Sytuacja epidemiologiczna związana z pandemią wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2, obawy opiekunów dotyczące szczepień dzieci w okresie pandemii oraz zwiększona ilość zachorowań na COVID-19 zarówno wśród personelu medycznego jak i rodziców dzieci wpłynęły na poziom

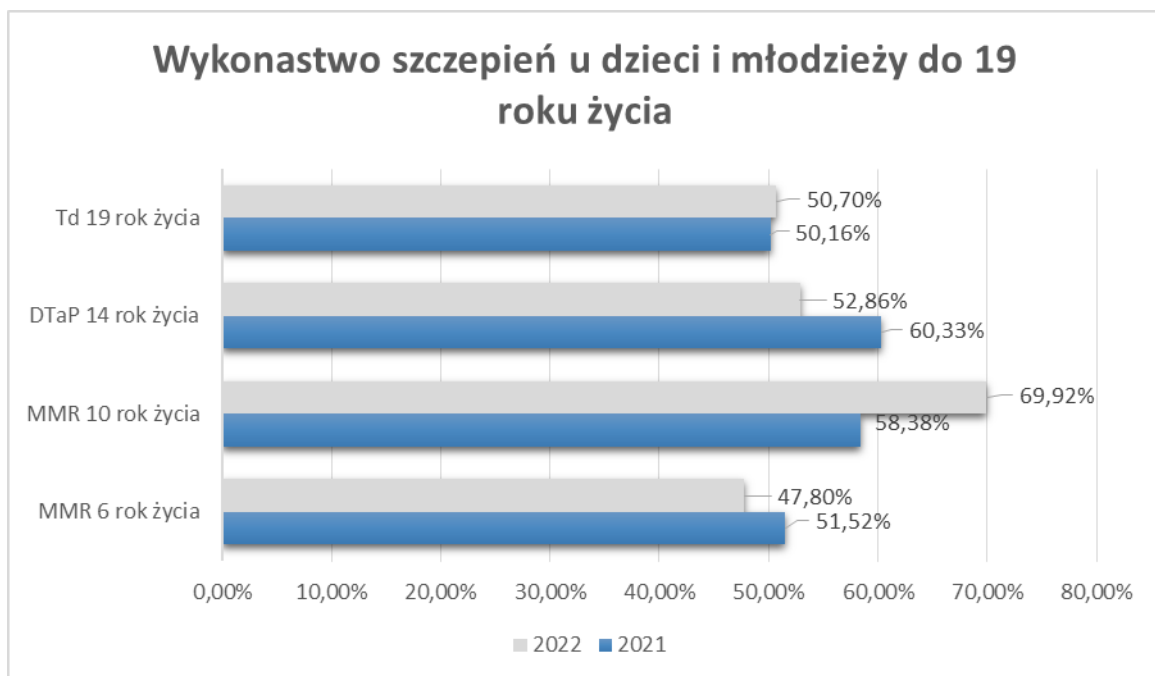

ryc. 19 Wykonawstwo szczepień u dzieci 7 roku życia

szczepień ochronnych w poszczególnych rocznikach. W 2022 roku ilość rodziców kwestionujących zasadność stosowania szczepień ochronnych u dzieci była podobna w stosunku do roku ubiegłego. Zauważalny jest wpływ dużej aktywności ruchów antyszczepionkowych. Część z rodziców wyraża obawy odnośnie do przeprowadzania dużej ilości szczepień obowiązkowych u dzieci do 2 roku życia. Wśród przyczyn uchylania się od szczepień wymienia się lęk związany z wystąpieniem w przeszłości u osób z rodziny niepożądanego odczynu poszczepiennego.

Na terenie powiatu gliwickiego władze samorządowe kontynuowały inicjatywę refundacji szczepień ochronnych *p/Neisseria meningitidis* wśród dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu.

W 2022 roku szczepienie p/błonicy i tężcowi w 19 roku nieznacznie wzrosło w stosunku do roku 2021. Szczepienie dzieci w 10 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce wykonano w 69,92% co stanowi 11,54 % więcej niż w roku ubiegłym. Szczepienie w 6 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce oraz skojarzone p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia uległo zmniejszeniu.

ryc. 20 Wykonawstwo szczepień u dzieci i młodzieży do 19 roku życia

W 2022 roku uodporniono p/gruźlicy 97,75 % noworodków.

Kontynuowano szczepienia p /wzw B pracowników służby zdrowia, osób z otoczenia nosicieli HBV, osób z przewlekłym zakażeniem HCV, osób dializowanych.

Oprócz szczepień obowiązkowych przeprowadzano szczepienia profilaktyczne o charakterze zalecanym, co w znacznym stopniu przyczyniło się do zwiększenia odporności populacji.

Uodporniono ogółem:

- p/grypie 2131 osób;
- p/wzw typu A 26 osób;
- p/kleszczowemu zapaleniu mózgu 135 osób;
- p/*Streptococcus pneumoniae* 23 osób;
- p/*Neisseria meningitidis* 458 osób;
- p/ospie wietrznej 311 osób;
- p/wirusowi brodawczaka ludzkiego 93 osoby;
- p/durowi brzuszemu 7 osób.

Profilaktycznie po zranieniu podano szczepionkę p/tężcowi 2263 osobom.

PSSE w Gliwicach prowadzi elektroniczny powiatowy rejestr zgłoszeń NOP, które są zgłaszane od 2021 roku poprzez System SEPIS.

W 2022 roku do PSSE w Gliwicach z poradni zlokalizowanych na terenie powiatu gliwickiego zgłoszono ogółem 10 przypadków NOP, w tym 8 o charakterze łagodnym, 1 o charakterze poważnym, 1 o charakterze ciężkim. Wśród zgłoszonych odczynów 1 osoba była hospitalizowana w związku z wystąpieniem odczynu poszczepiennego. Żaden niepożądany odczyn poszczepienny nie nastąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki.

W porównaniu do roku ubiegłego ilość zgłoszonych niepożądanych odczynów poszczepiennych zmniejszyła się.

**OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO W ZAKŁADACH PRACY
NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO za 2022 rok**

Ciągły rozwój Higieny Pracy ma za zadanie podniesienie standardów ochrony zdrowia i dobrego samopoczucia człowieka podczas wykonywanej pracy.

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy (dalej: HP) jest rozpoznawanie zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy. Sekcja HP, sprawuje nadzór nad stanem bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy w nadzorowanych zakładach, wprowadzaniem do obrotu niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, środków biobójczych, detergentów, prekursorów narkotyków kategorii II i III, czynników o działaniu rakotwórczym i mutagennym oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej. Jednocześnie prowadzony jest nadzór nad wprowadzaniem do obrotu kosmetyków i środków zastępczych.

Na terenie powiatu gliwickiego, nadzorem sanitarnym objętych jest 237 zakładów pracy różnych branż, w których zatrudnionych jest 11850 pracowników.

W 2022 r. w trakcie 68 kontroli dokonano oceny warunków pracy lub wprowadzania do obrotu w 55 podmiotach, zatrudniających 2527 pracowników. Prowadzono równocześnie szeroko zakrojoną profilaktykę zdrowotną poprzez udzielanie porad i przekazywanie informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania wpływu czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, o działaniu rakotwórczym i mutagennym na zdrowie pracownika. W poniższej tabeli zestawiono liczbę przeprowadzonych kontroli z uwzględnieniem ich tematyki.

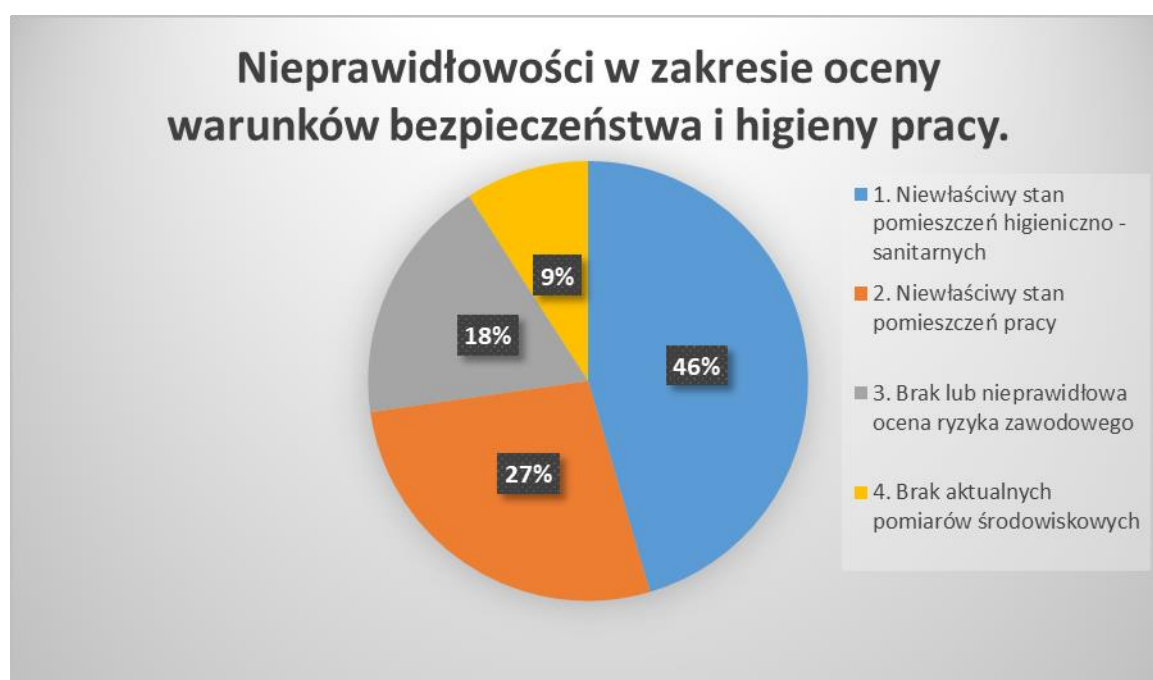
Przeprowadzono kontrole m.in. w zakresie:

Lp	Zakres kontroli	Liczba kontroli	Decyzje
1	Kontrole w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy.	31	11
2	Kontrole w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.	40	3
3	Kontrole w zakresie czynników rakotwórczych.	11	1
4	Kontrole w zakresie szkodliwych czynników biologicznych	12	0
5	Kontrole w zakresie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych	2	0

	na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych		
6	Kontrole w zakładach opieki zdrowotnej	6	2
7	Kontrole w związku z prośbą o interwencję	4	W 1 zakładzie wydano zalecenia doraźne, pozostałe 3 interwencje były nie zasadne

Tab.10. Zestawienie przeprowadzonych kontroli

W 2022 r. przeprowadzono 31 kontroli w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, na stwierdzone podczas tych kontroli nieprawidłowości wydano 11 decyzji administracyjnych. Udział procentowy najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości obrazuje ryc.21 (46% niewłaściwy stan pomieszczeń higieniczno- sanitarnych, 27% niewłaściwy stan pomieszczeń pracy, 18% brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego, 9% brak aktualnych pomiarów środowiskowych).

Ryc.21. Nieprawidłowości w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy

W celu eliminacji stwierdzonych uchybień wydano 17 decyzji administracyjnych, strony obciążono kosztami prowadzonych czynności wydając 10 decyzji płatniczych

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

Sekcja HP prowadzi nadzór nad udostępnianymi na rynku substancjami i mieszaninami chemicznymi, w tym produktami biobójczymi oraz detergentami.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny, stwarzające zagrożenie

Udostępnianie na rynku substancji i mieszanin chemicznych jest ściśle regulowane przepisami prawa krajowego oraz przepisami prawa obowiązującymi w całej Unii Europejskiej.

Każda substancja lub mieszanina chemiczna, która została sklasyfikowana jako stwarzająca zagrożenie dla osoby ją stosującej lub dla środowiska naturalnego musi zostać odpowiednio opisana i oznakowana, tak aby odbiorca miał świadomość istniejącego zagrożenia.

Informacja o potencjalnej szkodliwości znajdującego się na rynku produktu powinna być umieszczona na jego etykiecie, jeżeli zaś artykuł będzie używany w działalności zawodowej, jego poszerzony opis zawiera karta charakterystyki.

Karta charakterystyki jest dokumentem przekazywanym w łańcuchu dostaw, w którym zawarte są kluczowe informacje, konieczne do zorganizowania bezpiecznego stanowiska pracy, gdzie stosowane są niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne. Zamieszcza się w nich m.in. dane o rodzaju powodowanego zagrożenia (np. czy produkt ma właściwości żrące, łatwopalne, uczulające lub czy stanowi zagrożenie dla środowiska), wskazanie do podejmowania konkretnych środków ostrożności, opis środków do udzielenia pierwszej pomocy, opis postępowania w przypadku pożaru, właściwy sposób magazynowania oraz opis środków ochrony indywidualnej, koniecznych podczas stosowania produktu.

W ramach nadzoru nad udostępnianymi odbiorcom treściami kart charakterystyki oraz oznakowania pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzają kontrole zarówno u producentów substancji i mieszanin chemicznych, jak i u dystrybutorów.

W roku 2022 na terenie powiatu gliwickiego podczas kontroli prowadzonej w zakresie dystrybucji chemikaliów stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie produktu, w związku z powyższym podjęto działania w celu dostosowania oznakowania do obowiązujących wymogów, w tym celu została wydana decyzja administracyjna.

Produkty kosmetyczne

Udostępnianie na rynku produktów kosmetycznych regulowane jest przepisami krajowymi oraz unijnymi.

Nadzór Inspekcji Sanitarnej w zakresie produktów kosmetycznych polega na kontroli zarówno producentów, jak i dystrybutorów produktów kosmetycznych.

Zakres kontroli w powyższym zakresie różni się w zależności od rodzaju podmiotu.

Jeżeli podmiot jest tzw. „osobą odpowiedzialną”, czyli zakładem faktycznie wytwarzającym produkt lub firmującym artykuł swoją nazwą, oceniane są następujące parametry:

- czy produkt wytwarzany jest zgodnie z Dobrą Praktyką Produkcji, szczególnie opisaną normą PN-EN ISO 22716 – Kosmetyki, Dobre Praktyki Produkcji (GMP).
- czy dla danego produktu sporządzona jest odpowiednia dokumentacja, opisująca skład, działanie i testy potwierdzające, że produkt jest bezpieczny,
- treści umieszczane na etykiecie produktu.

Jeżeli produkt kosmetyczny jest importowany spoza granic Unii Europejskiej, każdy importer (również sklep lub osoba, sprzedająca kosmetyki poprzez portale internetowe), jest traktowany jako „osoba odpowiedzialna”, która musi posiadać całość wymaganej dokumentacji (w tym podstawowy dokument – raport bezpieczeństwa produktu kosmetycznego).

Jeżeli podmiot jest jedynie dystrybutorem kosmetyków, kontrole obejmują kwestie, za które on odpowiada, w tym:

- czy nie upłynęła data minimalnej trwałości udostępnianego kosmetyku,
- czy informacje na etykiecie kosmetyku sporządzone są w języku polskim,
- czy oznakowanie zawiera dane osoby odpowiedzialnej, numer partii oraz wykaz składników produktu, poprzedzony określeniem „Ingredients”.

Szczególne trudności w zapewnieniu bezpieczeństwa dostępnych na rynku produktów kosmetycznych dotyczą sytuacji, gdy są one sprowadzane na rynek polski spoza obszaru Unii Europejskiej. W bardzo wielu przypadkach importer udostępniający kosmetyki w sklepie stacjonarnym lub internetowym, nie ma świadomości ciężących na nim obowiązków, m.in. posiadania wymaganej dokumentacji, monitorowania czy składniki udostępnianego kosmetyku są zgodne z przepisami prawa unijnego, gdyż w przeciwnym wypadku mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Na terenie powiatu gliwickiego zarejestrowany jest podmiot, który w sklepie internetowym sprzedawał sprowadzane ze Stanów Zjednoczonych kosmetyki - nie spełniały one wymogów

prawnych obowiązujących w Unii Europejskiej, importer nie posiadał też wymaganej dokumentacji.

W wyniku podjętej przez pracowników Sekcji Higieny Pracy interwencji podmiot wycofał się z tego zakresu działalności.

Czynniki biologiczne

Szkodliwe czynniki biologiczne są to mikro- i makroorganizmy które oddziałują negatywnie na organizm człowieka w procesie pracy i mogą być przyczyną chorób zawodowych lub parazawodowych. Grupy zawodowe o największym ryzyku narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy to:

- pracownicy służby zdrowia i laboratoriów,
- weterynarze,
- pracownicy rolnictwa, leśnictwa,
- pracownicy zatrudnieni przy zbieraniu i przetwarzaniu odpadów i oczyszczaniu ścieków,
- pracownicy przemysłu biotechnologicznego,
- pracownicy w zakładach produkujących żywność,
- pracownicy przy pracach, w których dochodzi do kontaktu ze zwierzętami lub produktami pochodzenia zwierzęcego,
- inne grupy zawodowe, np. niektóre działy przemysłu włókienniczego, metalurgicznego, górnictwa, bibliotekarze itp.

Przepisy nie nakładają na pracodawcę obowiązku prowadzenia pomiarów środowiska pracy pod kątem występowania szkodliwych czynników biologicznych. Obowiązkiem pracodawcy jest natomiast uwzględnienie występowania szkodliwych czynników biologicznych w ocenie ryzyka zawodowego. Dokonanie oceny ryzyka zawodowego pozwala na zastosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych.

Ocena ryzyka powinna być aktualizowana w szczególności w przypadku:

- zmiany warunków pracy, które mogą prowadzić do zwiększonego zagrożenia dla zatrudnionych pracowników,
- skażenia środowiska pracy w wyniku awarii z udziałem czynnika biologicznego,
- wystąpienia infekcji lub choroby u pracowników, która może mieć związek z czynnościami wykonywanymi w warunkach występowania czynników biologicznych.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych nakłada na pracodawców szereg obowiązków, m.in.:

- prowadzenia rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika

biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub księgi rejestrowej,

- prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub księgi rejestrowej,
- zapewnienia pracownikom systematycznych szkoleń,
- stosowania procedur bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
- ograniczenia liczby pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
- zapewnienia warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów przez pracowników, z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników,
- zapewnienia pracownikom środków ochrony zbiorowej lub w przypadku, gdy w inny sposób nie można uniknąć narażenia, środki ochrony indywidualnej, odpowiednie do rodzaju i poziomu narażenia,
- sporządza plan postępowania na wypadek awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia,
- zapewnienia warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów przez pracowników, z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników,
- informuje właściwego terenowo państwowego inspektora sanitarnego o użyciu szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do 2-4 grupy zagrożenia w celach naukowo-badawczych, diagnostycznych lub przemysłowych.

W 2022 r. pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzili 10 kontroli w zakresie czynników biologicznych. Kontroli w tym zakresie poddano m.in. placówki służby zdrowia, zakład pogrzebowy, piekarnie, zakład zajmujący się przetwórstwem odpadów, zakład świadczący usługi

w zakresie utrzymania czystości. W jednym z zakładów zajmującym się wypiekami pieczywa stwierdzono nieprawidłowości w zakresie braku udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez szkodliwy czynnik biologiczny zawierającej: klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników biologicznych; rodzaj, stopień oraz czas trwania narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego; informację dotyczącą potencjalnego działania alergizującego lub toksycznego szkodliwego czynnika biologicznego; informację dotyczącą stwierdzonej choroby zawodowej, która może wystąpić w następstwie wykonywanej pracy; braku opracowanej procedury bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi dotyczącej dezynfekcji;

braku zapewnionych odpowiednich szkoleń dla pracowników mających kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym. Na stwierdzone uchybienia została wydana decyzja.

Czynniki rakotwórcze

Czynniki rakotwórcze (kancerogeny) są to liczne, rozpowszechnione w środowisku czynniki fizyczne i chemiczne, powodujące wzrost zapadalności i umieralności na choroby nowotworowe u osób narażonych na te czynniki. Temat czynników rakotwórczych ze względu na charakter skutków zdrowotnych jest realizowany przez Inspekcję Sanitarną w sposób ciągły w ramach sprawowanego nadzoru nad warunkami pracy.

Pracodawca zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym obowiązany jest m.in. do:

- prowadzenia badań i pomiarów, zgodnie z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 419),
- prowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, - przechowywania rejestru pracowników przez okres 40 lat po ustaniu narażenia, a w przypadku likwidacji zakładu pracy – przekazanie właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu,
- informowania pracowników o opakowaniu, zbiorniku i instalacji zawierającej substancję chemiczną, mieszaninę lub czynnik o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także o wymaganiach dotyczących oznakowania i znakach ostrzegawczych,
- zapewnienia udziału pracowników lub ich przedstawicieli w projektowaniu i realizacji działań zapobiegających narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym lub ograniczających poziom tego narażenia,
- przeprowadzaniu okresowych szkoleń pracowników,
- przekazywaniu właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu niezwłocznie po rozpoczęciu działalności oraz corocznie do dnia 15 stycznia informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych

o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

- informowaniu na bieżąco pracowników i ich przedstawicieli o narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a w przypadkach narażenia powstałego w wyniku awarii i innych zakłóceń procesu technologicznego lub w wyniku podejmowanych prac remontowych, konserwacyjnych i w innych okolicznościach – o przyczynach powstałego narażenia oraz o środkach zapobiegawczych, jakie już zostały lub będą podjęte w celu poprawy sytuacji.

W 2022 r. przeprowadzono 10 kontroli w zakresie nadzoru nad występowaniem czynników rakotwórczych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Radon i produkty jego rozpadu jest uznawany przez Międzynarodową Agencję Badań nad Rakiem za czynnik rakotwórczy klasy 1.

Gaz promieniotwórczy – radon, powszechnie występuje w naturalnym środowisku: gruncie, wodzie i powietrzu. Powstaje w wyniku promieniotwórczego rozpadu radu, który tworzy się w wyniku rozpadu uranu. Jako gaz może łatwo się przemieszczać. W zamkniętych, źle wietrzonych pomieszczeniach, do których przedostaje się z gruntu, jego poziom rośnie, co może prowadzić do negatywnych skutków zdrowotnych. Ryzyko narażenia na radon może wystąpić m.in. w miejscu zamieszkania, miejscu pracy czy też nauki.

Radon dostaje się do organizmu człowieka głównie wraz z wdychanym powietrzem atmosferycznym. Wielkość dawki wdychanego pierwiastka zależy między innymi od jego stężenia w powietrzu, częstości oddechów, wentylacji płuc, głębokości wnikięcia do płuc promieniotwórczych cząstek.

Stężenie radonu mierzy się jako ilość promieniotwórczego radonu na każdy metr sześcienny powietrza (w bekerelach na metr sześcienny Bq/m³). Zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi poziom radonu powinien zostać obniżony, jeśli przekracza 100-300 Bq/m³.

Prawo atomowe zobowiązuje kierowników jednostek wykonujących działalność, w której występują stanowiska pracy:

- zlokalizowane wewnątrz pomieszczeń na poziomie parteru lub piwnicy na terenach, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia,
- zlokalizowane pod ziemią,
- związane z uzdatnianiem wód podziemnych na terenach, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom

odniesienia, do wykonania w tych miejscach pomiarów stężenia radonu lub stężenia energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu.

Na terenie nadzorowanym pomiary stężenia radonu wykonuje się na stanowiskach pracy zlokalizowanych na terenie – JSW SA KWK Knurów-Szczygłowice, ul. Dworcowa 1 w Knurowie.

Na terenie powiatu gliwickiego podjęto działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do jednostek organizacyjnych. Przekazane zostały informacje o obowiązku prowadzenia pomiarów stężenia radonu w miejscach pracy. Prowadzono również działania kontrolne w zakresie przestrzegania przez pracodawców obowiązku wykonywania pomiarów stężenia radonu. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych w zakładach informowano o trwającej kampanii mającej na celu zwiększenie wiedzy pracodawców na temat ryzyka związanego z występowaniem radonu w naszym otoczeniu.

Akcja denaturat

W związku z doniesieniami, Oddziału Toksykologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Sosnowcu, o licznych potwierdzonych przypadkach zatruc i zgonów w wyniku spożycia mieszanin chemicznych, zawierających alkohol metylowy przeprowadzono akcję kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu produkty mogące zawierać w składzie w/w alkohol.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny, na terenie kraju zakazana jest sprzedaż konsumentom mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% (masowo). W trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ustalono, iż przedmiotowe zatrucia i zgony spowodowane były spożyciem zanieczyszczonych alkoholem metylowym produktów typu „denaturat”.

W związku z powyższym w ww. temacie przeprowadzono w powiecie gliwickim 8 kontroli obiektów wprowadzających do obrotu denaturat. Do badań laboratoryjnych pobrano 16 prób produktu wytwarzanego przez 12 producentów, których siedziby zlokalizowano poza terenem nadzoru PSSE w Gliwicach. Przeprowadzone analizy nie wykazały przekroczenia zawartości alkoholu metylowego w badanych próbkach.

Interwencje

W 2022 roku do Sekcji HP wpłynęły 4 wnioski o podjęcie interwencji, z czego 2 dotyczyły nieprzestrzegania wymagań związanych z zagrożeniem epidemicznym w zakładach pracy, 1 związana była z nieprawidłowościami występującymi w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, a 1 spowodowana była nieprawidłowymi warunkami higieniczno-sanitarnymi na stanowiskach pracy. W trzech przypadkach interwencja nie znalazła odzwierciedlenia w stanie faktycznym stwierdzonym podczas kontroli, w jednym przypadku wydano zalecenia doraźne dotyczące umieszczenie pojemników z płynem do dezynfekcji rąk wraz z instrukcją prawidłowej dezynfekcji rąk w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pracowników produkcyjnych oraz w pomieszczeniach pracy. Poinformowano o konieczności zapewnienia osobom zatrudnionym, niezależnie od podstawy zatrudnienia, rękawiczek jednorazowych lub środków do dezynfekcji rąk, wymogu zachowania odległości między stanowiskami pracy powinna wynosić co najmniej 1,5 m, chyba że jest to niemożliwe ze względu na charakter działalności wykonywanej w danym zakładzie pracy, a zakład ten zapewnia środki ochrony osobistej związane ze zwalczaniem epidemii, Ponadto poinformowano o konieczności zakrywania ust i nosa w zakładach pracy gdy w pomieszczeniu przebywa więcej niż 1 osoba, oraz wydano zalecenia wprowadzenia procedury dot. ograniczeń zapewniających bezpieczeństwo pracowników a także zalecenia śledzenia na bieżąco informacji GIS.

Dzięki kontrolom w zakładach różnych branż, poprzez wydanie decyzji administracyjnych, wyegzekwowano przeprowadzenie pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy, założenie rejestrów czynników szkodliwych, zapewnienie pracownikom właściwego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń sanitarnych i pomieszczeń pracy, a także poprawienie warunków pracy poprzez obniżenie stężeń lub natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy do granic obowiązujących norm.

Wiedza o skutkach zdrowotnych narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe środowiska pracy stale się rozszerza i pogłębia. Nieustannie zwiększa się świadomość pracodawców odnośnie zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w zakładzie. Poprawę warunków na stanowiskach pracy związaną między innymi z wykonywaniem poleceń, nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organ nadzoru stwierdzono w 11 zakładach (w 4 wyegzekwowano przeprowadzenie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, w 5 doprowadzenie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do obowiązujących wymagań, w 5 aktualizację oceny ryzyka zawodowego, w 3 posiadanie prawidłowych kart charakterystyki, w 3 urządzenie pomieszczeń pracy zgodnie z przepisami).

Choroby Zawodowe

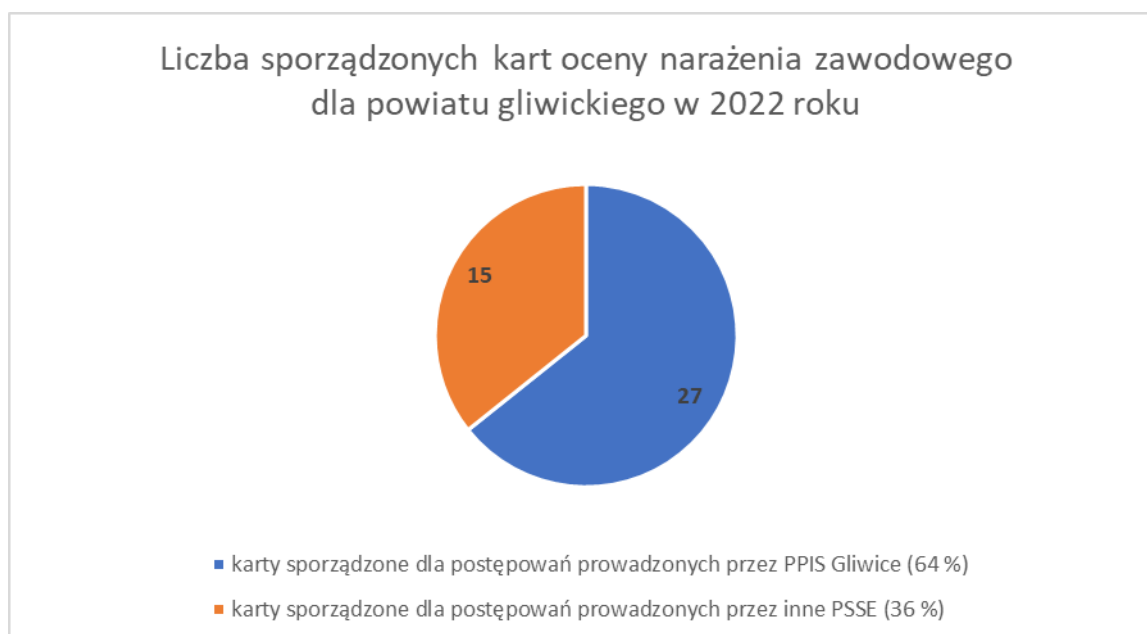
Sekcja HP prowadziła postępowania dotyczące podejrzenia wystąpienia chorób zawodowych. Stwierdzono **11** chorób zawodowych w zakładzie pracy mającym siedzibę w powiecie gliwickim:

Ryc.22. Choroby zawodowe stwierdzone w 2022 r. powiat gliwicki

Wszystkie przypadki stwierdzono u pracowników zakładu wydobycia węgla kamiennego PKD 05.10.Z. w tym 9 pylic górników kopalń węgla tj. 82 % ogółu stwierdzonych chorób zawodowych i 2 przypadki ubytku słuchu.

Poza przemysłem górniczym nie stwierdzono chorób zawodowych w zakładach o innej klasyfikacji działalności.

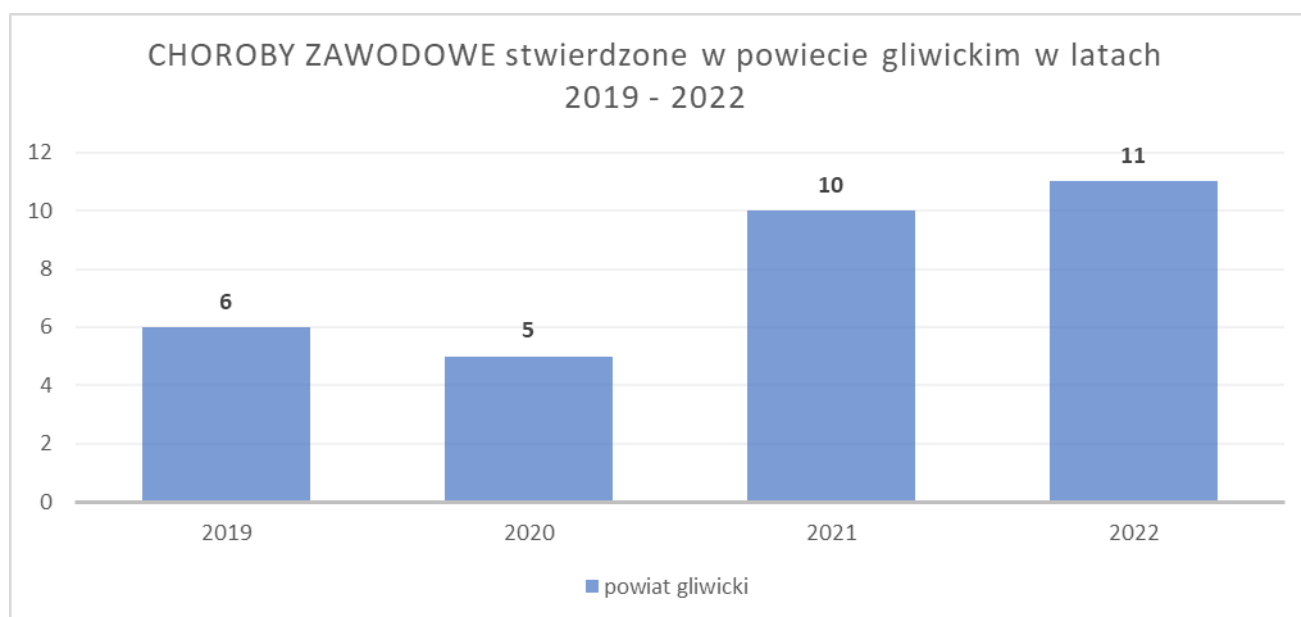
Ryc.23. Liczba sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego

Karta narażenia zawodowego jest dokumentem sporządzanym w celu przedstawienia narażenia pracownika na czynnik, który może przyczynić się do powstania choroby zawodowej.

Łączna liczba sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego dla powiatu gliwickiego w roku 2022 wynosi 42, z tego 27 kart sporządzonych zostało dla postępowań prowadzonych przez PPIS Gliwice. Stanowi to 64 % wszystkich sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego w zakładach mających siedzibę w powiecie gliwickim.

Liczba sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego nie przekłada się na liczbę stwierdzonych chorób zawodowych z uwagi na to, że dla pracowników mających więcej niż 1 miejsce pracy, w którym występowało narażenie na czynnik szkodliwy, sporządza się ocenę narażenia zawodowego u każdego z pracodawców. Postępowanie administracyjne zakończone jest decyzją o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia.

W 15 przypadkach karty oceny narażenia sporządzano na rzecz organów inspekcji sanitarnej właściwych miejscowo do prowadzenia postępowania w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej lub braku podstaw do jej stwierdzenia.

Ryc.24. Choroby zawodowe stwierdzone w powiecie gliwicki w latach 2019-2022

W powiecie gliwickim zaobserwowano niewielki przyrost stwierdzanych chorób zawodowych w latach 2019 – 2022 (oprócz roku 2020 gdzie odnotowano niewielki spadek).

WNIOSKI

Wzrost ilości stwierdzonych chorób zawodowych na przestrzeni trzech ostatnich lat może być spowodowany faktem panowania pandemii Covid-19 i związanej z tym częstszej hospitalizacji pacjentów a co za tym idzie dokładniejszej diagnostyki szpitalnej podczas której mogły pojawić się w wynikach badań przesłanki do istnienia choroby zawodowej.

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU GLIWICKIEGO W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2022

Ocena obrazuje stan sanitarny powiatu gliwickiego w zakresie stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wód wykorzystywanych do kąpieli. Ponadto wskazuje na problemy mieszkańców dotyczące higieny nieruchomości i pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na podstawie analizy wnoszonych interwencji.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

W roku 2022 skontrolowano **105** obiektów przeprowadzając w nich **144** kontrole. Wydano **16** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno-technicznych, 2 decyzje prolongujące termin wykonania decyzji oraz **6** decyzji dotyczących zbiorczej rocznej oceny o jakości wody na pływalniach.

W roku sprawozdawczym w związku z uchybieniami sanitarnymi nałożono **4 mandaty karne** na łączną kwotę **1150 zł**.

Lp.	Grupa obiektów	ilość obiektów wg ewidencji na dzień 31.12.2022r.	ilość skontrolowanych urządzeń i obiektów ogółem /środków transportu	ilość wykonanych kontroli	Ilość decyzji wydanych w poszczególnych grupach (bez decyzji dot. jakości wody)		mandaty nałożone w trakcie kontroli	
					nakazujących usunięcie uchybień	prolongujących termin wykonania decyzji	ilość	na łączną kwotę
1.	pływalnie - ogółem	8	7	17	3	0	0	0 zł
2.	DPS i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, noclegownie	13	8	12	1	0	0	0 zł
3.	Obiekty hotelarskie oraz inne obiekty świadczące usługi noclegowe	28	14	21	0	0	0	0 zł
4.	zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	213	39	48	7	1	3	1000 zł
5.	obiekty sportowe	22	10	13	4	0	1	150 zł

6.	tereny rekreacyjne	9	3	4	0	0	0	0 zł
7.	cmentarze	45	5	7	1	0	0	0 zł
8.	Domy przedpogrzebowe i zakłady pogrzebowe	7	4	7	0	1	0	0 zł
9.	inne	86	15	15	0	0	0	0 zł
RAZEM		431	105	144	16	2	4	1150 zł

Tab. 11 Stan sanitarny wybranych obiektów nadzorowanych na terenie powiatu gliwickiego w zakresie higieny komunalnej w roku 2022

Obiekty skontrolowane w 2022 r. na terenie powiatu gliwickiego to m.in.:

PLYWALNIE

PPIS w Gliwicach prowadzi stały nadzór sanitarny nad 7 pływalniami (2 baseny szkolne, 3 baseny całoroczne, 1 basen hotelowy, 1 basen sezonowy) wraz z monitoringiem jakości wody w nieckach. Przeprowadzono 16 kontroli sanitarnych obiektów, w tym 6 kontroli planowanych, 3 kontrole sprawdzające w związku ze skażeniem bakteriami *Legionella* sp., 1 kontrolę w związku z interwencją oraz 6 kontroli sprawdzających.

Wydano 7 decyzji dot. zbiorczej rocznej oceny o jakości wody na pływalni za 2022 r. (w tym 3 z uchybieniami), 1 decyzję nakazującą usunięcie uchybień oraz 2 decyzje nakazującą usunięcie nieprawidłowości w związku ze skażeniem bakteriami *Legionella* sp. instalacji ciepłej wody użytkowej. Ponadto 2 upomnienia oraz 1 decyzję umarzającą. Mandatów nie nakładano.

Wszystkie pływalnie ustaliły harmonogram pobierania próbek wody do badań z częstotliwością nie mniejszą niż określona w załączniku nr 3 oraz w zakresie obejmującym parametry ujęte w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Ogółem do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej pobrano 508 próbek wody z pływalni.

	Adres	Liczba nieck/ cyrkulacji	Liczba pobranych próbek niecka + cyrkulacja (natryski)	Przekroczone parametry (ilość przekroczeń)
PLYWALNIE SZKOLNE	Szkoła Podstawowa Nr 5 ul. Szkolna 2, Pyskowice	1 / 1	32 (2)	NIECKA: redox (1)
	Szkoła Podstawowa ul. Wiejska 80, Paczyna	1 / 1	8 (2)	NIECKA/CYRKULACJA: chloroform (2), ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (2)
PLYWALNIE KRYTE	WODNIK ul. Gliwicka 11b, Paniówki	6 / 4	207 (10)	NIECKI/CYRKULACJE: <i>Legionella</i> sp. (1), ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (5), redox (1) chloroform (18), THM (1), chlor związany (3) NATRYSKI: <i>Legionella</i> sp. (2)
	AQUARELAX ul. Szpitalna 23, Knurów	3 / 3	117 (4)	NIECKI/CYRKULACJE: chlor związany (1), redox (38), mętność (2), <i>Legionella</i> sp. (2)

	Pływalnia w Szczygłowicach ul. Górnicza 2, Knurów	2 / 1	70 (8)	NIECKI/CYRKULACJA: mętność (18), redox (21) NATRYSKI: <i>Legionella</i> sp. (4)
	Pod platanem ul. Marcina, Kozłów	1 / 1	10 (2)	NIECKA/CYRKULACJA chlor związany (10), redox (2), pH (1), mętność (1) NATRYSK: <i>Legionella</i> sp. (2)
PLYWALNIE SEZONOWE	Kąpielisko Leśne Zacisze ul. Niepodległości 109, Knurów	3 / 2	32 (4)	NIECKI/CYRKULACJA: redox (5), chloroform (4)

Tab. 12 Pływalnie na terenie powiatu gliwickiego

System uzdatniania wody basenowej w ogólnej technologii składa się z fazy oczyszczania wody poprzez filtrację (filtry ciśnieniowe, okrzemkowe), a następnie fazy dezynfekcji (chlorowanie). Przed filtrami dozowany jest zwykle koagulant powodujący „zbitcie” zanieczyszczeń w większe cząstki w celu łatwiejszego zatrzymania ich na złożu filtracyjnym. Do utrzymania odpowiedniego odczynu stosuje się korektor pH. Dezynfekcja chemiczna prowadzona jest głównie za pomocą podchlorynu sodu i dwutlenku chloru. Do jej wspomaganie instalowane są w niektórych obiektach lampy UV. Stosowanie związków na bazie chloru wiąże się z powstawaniem ubocznych produktów dezynfekcji. Chlor, który zapewnia długotrwałe bezpieczeństwo mikrobiologiczne wody basenowej wchodzi również w reakcję z zanieczyszczeniami wody na bazie amoniaku (pot, mocz) - tworząc chloroaminy oraz na bazie związków organicznych (związki humusowe) - trichlorometanany (THM), w tym chloroform. Są to składowe tzw. chloru związanego. Powstałe mono-, di-, tri-chloroaminy powodują zmianę jakości organoleptycznej wody basenowej - wyczuwalny charakterystyczny nieprzyjemny zapach „wody chlorowanej”, a także mogą być przyczyną podrażnienia błony śluzowej oczu i dróg oddechowych oraz zmian skórnych i astmy.

Mętność wody nie jest parametrem odnoszącym się bezpośrednio do zagrożenia dla zdrowia ludzi. Jej podwyższone wartości mogą jednak wskazywać na zakłócenia uzdatniania wody, którego następstwem może być nieprawidłowość stwarzająca takie ryzyko, na przykład nieodpowiednia jakość mikrobiologiczna wody. Woda o wysokiej mętności może chronić mikroorganizmy przed działaniem dezynfekcyjnym oraz pobudzać wzrost bakterii. Dlatego zaleca się, aby mętność wody była utrzymywana na najniższym poziomie ze względu na jej znaczenie dla jej jakości pod względem mikrobiologicznym.

Parametry takie jak chlor wolny, chlor związany, redox i pH zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni i stosowanej chemii basenowej, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h jest wskaźnikiem skuteczności procesów uzdatniania, w tym dezynfekcji wody basenowej, której celem jest utrzymanie możliwie najniższej ich liczebności. Są to drobnoustroje pochodzące z różnego rodzaju zanieczyszczeń, które mogą się namnażać w wodzie oraz na powierzchni materiałów mających kontakt z wodą powodując tworzenie się błony biologicznej (biofilmu). Ich wzrost może świadczyć o problemach z czystością instalacji basenowej. Ponadnormatywna liczba mikroorganizmów w większości przypadków pojawiała się w systemach cyrkulacji (6 próbek), w niecce basenowej wystąpiła raz.

Bakterie *Legionella* sp. są czynnikiem etiologicznym chorób układu oddechowego tzw. choroby legionistów i gorączki Pontiac. Do zakażenia może dojść na skutek wdychania skażonego aerozolu powietrzno-wodnego. Bakterie te występują powszechnie w środowisku naturalnym człowieka, jednak w sprzyjających warunkach (temperatura 25°C - 45°C) bardzo szybko się namnażają. Czynnikiem zwiększającym ryzyko zakażenia jest ich wysoka koncentracja w instalacji ciepłej wody, możliwość przeniesienia przez inhalację i obniżona odporność osób narażonych na infekcję. Z uwagi na powyższe, wykonuje się badania wody, pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp., w nieckach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz pod natryskami na pływalniach.

Pływalnia szkolna – Szkoła Podstawowa nr 5 ul. Szkolna 2, Pyskowice posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

W miesiącach lipiec-sierpień trwała przerwa technologiczna.

W 2022 r. z pływalni szkolnej pobrano ogółem:

- 31 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzone analizy wykazały obniżoną wartość potencjału redox w 1 próbce wody pobranej w czerwcu z niecki basenowej, co nie miało wpływu na jakość oraz na zdrowie osób korzystających z obiektu. Niezgodność miała charakter incydentalny, co potwierdziło kolejne badanie.

Pozostałe parametry fizykochemiczne oraz wszystkie parametry mikrobiologiczne spełniały wymagania ujęte w załączniku nr 1 oraz w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230). W 2022 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do kąpieli.

Podczas kontroli przeprowadzonej dnia 29.03.2022 r. stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego-higienicznego dot. spełnienia wymagań nałożonych na zarządcę w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) tj.:

- brak udokumentowanych spostrzeżeń i podejmowanych czynności, z uwzględnieniem daty, godziny i podpisu osoby dokonującej bieżącej obserwacji wody na pływalni,
- niezgodna częstotliwość pobierania próbek wody na pływalni w zakresie wskaźników fizykochemicznych: chlor związany, chlor wolny, pH, potencjał redox,

Ponadto wydano doraźne zalecenia:

- uzupełnić złuszczający silikon wokół nogomyjki w szatni damskiej oraz męskiej,
- uzupełnić ubytki w kafelkach pod natryskami w szatni męskiej,
- zapewnić miejsce do przechowywania sprzętu do nauki pływania, które umożliwi odpowiednią wentylację i suszenie.

Podczas kontroli sprawdzającej wykonanej dnia 20.04.2022 r. stwierdzono usunięcie nieprawidłowości oraz wykonanie zaleceń doraźnych.

Pływalnia szkolna – Szkoła Podstawowa ul. Wiejska 80, Paczyna posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

Obiekt przez większość roku był nieczynny. Pływalnia była udostępniana uczniom w terminach od 09.06.2022 r. do 28.06.2022 r. oraz od 12.12.2022 r. do 22.12.2022 r. Przerwy w funkcjonowaniu pływalni związane były z awarią aparatury dozującej chemię basenową, skutkującą pogorszeniem jakości mikrobiologicznej wody (obiekt zamknięty od połowy listopada 2021 r. do 09.06.2022 r.), a po przerwie wakacyjnej nie został uruchomiony z uwagi na brak środków finansowych na utrzymanie pływalni. Nie wykonywano badań w okresie, gdy obiekt był nieczynny.

W 2022 r. z pływalni szkolnej pobrano ogółem:

- 7 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

W 2 próbkach wody pobranych w czerwcu z niecki basenowej oraz systemu cyrkulacji stwierdzono niewielkie przekroczenie zalecanej wartości ustalonej dla chloroformu. Strona przeprowadziła działania naprawcze polegające na dodatkowym płukaniu filtra oraz wymianie środka do dezynfekcji. Z uwagi na przerwę w eksploatacji nie wykonano badań kontrolnych. Przed ponownym uruchomieniem pływalni przedstawiono wyniki badań wody, których analiza wykazała zgodność z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Pogorszenie jakości mikrobiologicznej wody wykazały analizy przeprowadzone w grudniu. Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h stwierdzono zarówno w niecce

basenowej (> 300 jtk/1ml, przy dopuszczalnej liczbie 100 jtk/1ml), jak i systemie cyrkulacji (> 300 jtk jtk/1ml, przy dopuszczalnej liczbie 20 jtk/1ml). Celem poprawy jakości wody zarządca przeprowadził chlorowanie szokowe, wykonał dodatkowe płukanie filtrów oraz wymienił część wody. Z uwagi na przerwę w eksploatacji nie wykonano badań kontrolnych.

Podczas kontroli przeprowadzonej dnia 08.12.2022 r. stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak aktualnego komunikatu informującego o ostatniej ocenie jakości wody na pływalni dokonanej przez PPIS w Gliwicach oraz spełnieniu przez wodę wymagań określonych w rozporządzeniu lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wymagań

Ponadto wydano doraźne zalecenia:

- wyczyścić kratki wentylacyjne w przebieralni damskiej i męskiej,
- wyczyścić fugi między płytkami podłogowymi wokół niecki basenowej oraz w szatni,
- prowadzić dziennik bieżącej obserwacji wody, który będzie zawierać udokumentowane spostrzeżenia i podjęte czynności od 12.12.2022 r.
- prowadzić pomiar parametrów wody tj.: pH, redox, stężenie chloru wolnego (odczyty co 4 godziny, pierwszy pomiar przed udostępnieniem, a następnie w godzinach funkcjonowania basenu) oraz chloru związanego (odczyt raz na dobę w godzinach funkcjonowania basenu) w niecce basenowej oraz systemie cyrkulacji od 12.12.2022 r.

Dnia 19.12.2022 r. podczas przeprowadzonej kontroli sprawdzającej stwierdzono usunięcie nieprawidłowości oraz wykonanie zaleceń doraźnych.

Kryta Pływalnia AQUARELAX, ul. Szpitalna 23, Knurów posiada 2 niecki basenowe, 1 nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 3 systemy cyrkulacji.

W 2022 r. z Krytej Pływalni aQuarelux pobrano ogółem:

- 113 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 8 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Analiza laboratoryjna próbek wody pobranych w 2022 r. wykazała utrzymujące się obniżone wartości parametru redox poniżej wartości normowanej. Wartość parametru w niecce sportowej wynosiła od 577 do 658 mV, w brodziku od 576 do 650 mV, a w jacuzzi 648-660 mV. Nie miało to wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Wartość tego parametru zależy w dużej mierze od obciążenia pływalni i zmienia się wielokrotnie w ciągu doby.

W próbkach pobranych w styczniu z systemów cyrkulacji niecki sportowej oraz jacuzzi stwierdzono podwyższone wartości mętności (2 próbki) oraz chloru związanego (1 próbka). Kolejne badanie wykonane po przeprowadzeniu przez zarządcę działań korygujących (zwiększenie dozowania dwutlenku chloru, dolanie świeżej wody) wykazały zgodność z normatywem.

W maju w niecce brodzika oraz systemie cyrkulacji wystąpiło przekroczenie mikrobiologiczne parametru *Legionella* sp. Zarządca niezwłocznie podjął działania naprawcze polegające na przechlorowaniu systemu cyrkulacji i zleceniu badań, które nie potwierdziły nieprawidłowości.

Kryta Pływalnia w Szczygłowicach ul. Górnicza 2, Knurów posiada 1 nieckę basenową, 1 nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 1 system cyrkulacji.

W 2022 r. z Krytej Pływalni w Szczygłowicach pobrano ogółem:

- 68 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 10 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W I półroczu stwierdzono powtarzające się przekroczenia mętności w nieckach basenowych oraz systemie cyrkulacji. Wartości przekroczeń w nieckach (11 próbek) wahały się w granicach od 0,64 – 1,1 NTU, przy wymaganiach do 0,5 NTU, a w cyrkulacji (7 próbek) od 0,38 NTU – 1,0 NTU, przy zaleceniu do 0,3 NTU. W celu poprawy jakości wody, regularnie dopuszczano świeżą wodę do obiegu, zwiększono częstotliwość płukania filtrów, regulowano ilość koagulantu, dokonano przeglądu i kalibrowano stację dozowania chemii basenowej.

Analiza laboratoryjna próbek wody pobranych w 2022 r. wykazała utrzymujące się obniżone wartości parametru redox poniżej wartości normowanej w ww. rozporządzeniu.

Badanie próbek wody ciepłej pobranych z natrysków na pływalni przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Gliwicach przed wydaniem zbiorczej oceny rocznej w lutym 2022 r., wykazało obecność bakterii *Legionella* sp. w ilości świadczącej o skażeniu średnim. Zgodnie z procedurą postępowania ujętą w zał. nr 3B do ww. rozporządzenia po upływie 4 tygodni wykonano badanie kontrolne, które potwierdziło utrzymujące się przekroczenie w stopniu średnim. W związku z powyższym, wydano decyzję nr NS/HK-432-13-1(9)/22 z dnia 06.04.2022 r. nakazującą stronie w terminie do dnia 06.05.2022 r. doprowadzić parametr mikrobiologiczny wody ciepłej w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp. do wartości określonych w przepisach prawa. Zarządca po zakończeniu działań korygujących polegających na dezynfekcji chemicznej instalacji przeprowadził badania kontrolne, które potwierdziły skuteczność dezynfekcji.

W związku z powyższym zakończono prowadzone postępowanie administracyjne.

Z uwagi na utrzymujące się przekroczenia parametru mętność oraz problemy ze wzmożoną kolonizacją bakterii *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody użytkowej, została wydana za 2022 r. „zbiorcza roczna ocena wody na pływalni” ze stwierdzeniem uchybień podczas eksploatacji obiektu.

Pływalnia w obiekcie „Pod Platanem” przy ul. Marcina 35 w Kozłowie posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

Pływalnię objęto nadzorem w ostatnim kwartale 2022 r., po wpłynięciu informacji z dnia 26.09.2022 r. dotyczącej m.in. braku aktualnych wyników badań wody na pływalni, oraz prośby o przeprowadzenie kontroli w zakresie spełnienia wymagań nałożonych na zarządcę rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach

(Dz. U. z 2022 r. poz. 1230). Według ostatniej informacji przedstawionej przez zarządcę pływalnia była nieczynna, a o jej uruchomieniu zobowiązał się poinformować pismem, czego nie wykonał. W dniu 11.10.2022 r. przeprowadzono kontrolę, która wykazała m.in. następujące nieprawidłowości:

- brak komunikatu zamieszczonego na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej, informującego o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w rozporządzeniu lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów,
- brak bieżącej obserwacji, która zawiera udokumentowane spostrzeżenia i podejmowane czynności,
- brak systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiaru jakości wody na pływalni w zakresie następujących parametrów pH wody, potencjału redox, stężenia chloru wolnego, temperatury wody oraz chloru związanego,

Wydano zalecenia doraźne oraz decyzję administracyjną nakazującą stronie usunięcie nieprawidłowości z terminem wykonania do dnia 30.11.2022 r. Z uwagi na niewykonanie zarządzeń decyzji wydano upomnienie wzywające do wykonania obowiązków wynikających z decyzji W związku z przerwą technologiczną trwającą od 17.12.2022 r. kontrola sprawdzająca zostanie przeprowadzona po ponownym udostępnieniu pływalni.

W 2022 r. z Pływalni w obiekcie „Pod Platanem” pobrano ogółem:

- 4 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 8 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Zarządzający Pływalnią w obiekcie „Pod Platanem” nie realizował badań wody, zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem kontroli wewnętrznej. Nie przedstawiono wyników badań z października oraz grudnia.

Analiza laboratoryjna pobranych próbek wody wykazała utrzymujące się przekroczenia chloru związanego powyżej zalecanej wartości 0,3 mg/l dla niecki basenowej oraz 0,2 mg/l dla systemu cyrkulacji. Wartość ww. parametru w niecce basenowej wynosiła od 0,66 mg/l do 0,78 mg/l, a w systemie cyrkulacji od 0,54 mg/l do 0,76 mg/l. Zarządca przeprowadził działania naprawcze polegające na płukaniu filtra, dolaniu świeżej wody oraz kalibracji elektrod komputera dozującego chemię basenową, które nie przyczyniły się do poprawy jakości wody. Zaobserwowano również pojedyncze nieprawidłowości w zakresie parametrów redox, pH oraz mętność. Jedna próbka wykazała zbyt niskie stężenie chloru wolnego, lecz nie miało to wpływu na jakość mikrobiologiczną wody.

Badanie próbki wody ciepłej pobranej z natrysku pływalni przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Gliwicach przed wydaniem zbiorczej oceny rocznej w październiku 2022 r., wykazało obecność bakterii *Legionella* sp. w ilości świadczącej o skażeniu w stopniu wysokim. W związku z powyższym, wydano decyzję nakazującą stronie w trybie natychmiastowym wyłączyć z eksploatacji urządzenia wytwarzające aerozol w instalacji ciepłej wody użytkowej, podjąć działania naprawcze mające na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp. do wartości określonych w przepisach prawa oraz poinformować PPIS w Gliwicach o planowanym terminie zakończenia czyszczenia i dezynfekcji instalacji ciepłej wody użytkowej.

Po zakończeniu działań naprawczych polegających na dezynfekcji termicznej i chemicznej instalacji przeprowadzono badania kontrolne, które potwierdziły utrzymujące się skażenie w stopniu wysokim. W związku z powyższym wystawiono upomnienie wzywające do wykonania obowiązków wynikających z decyzji z dnia 24.10.2022 r.

Z uwagi na przerwę technologiczną trwającą od 17.12.2022 r. zobowiązano stronę do przeprowadzenia skutecznych działań korygujących, które doprowadzą ww. parametry do wartości określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Z uwagi na powyższe została wydana za 2022 r. „zbiorcza roczna ocena wody na pływalni” ze stwierdzeniem uchybień podczas eksploatacji obiektu.

Kryta Pływalnia Wodnik ul. Gliwicka 11B, Paniówki posiada 1 nieckę basenową, 5 niecek wyposażonych w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 4 systemy cyrkulacji.

Od 03.07.2022 r. do 29.07.2022 r. obiekt był nieczynny ze względu na przerwę technologiczną, podczas której zdezynfekowano i wymieniono wodę we wszystkich nieckach, wyremontowano dna

oraz ściany boczne niecek basenowych, zamontowano nowe słupki startowe, wymieniono zniszczone płytki oraz uzupełniono fugi, uszczelniono dylatację, wymieniono wanny w jacuzzi słonych, dokonano kontroli urządzeń obsługi hali basenowej, central wentylacyjnych, pomp i chlorowni.

W 2022 r. z Krytej Pływalni Wodnik pobrano ogółem:

- 198 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 19 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Prowadzone analizy wykazały ponadnormatywną wartość parametru mikrobiologicznego tj. ogólna liczba mikroorganizmów $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h w 3 próbkach w miesiącu wrzesień, październik, listopad z systemu cyrkulacji niecki rekreacyjnej oraz w 2 próbkach w kwietniu i listopadzie z systemu cyrkulacji niecki sportowej.

W próbce wody pobranej z jacuzzi słonego lewego w lipcu odnotowano przekroczoną wartość parametru mikrobiologicznego tj. *Legionella* sp. (9 jtk/100 ml, przy dopuszczalnej wartości 0jtk/100ml). Zarządca poinformował, iż niecka została opróżniona z wody i zdezynfekowana. Badanie kontrolne z dnia 01.08.2022 r. nie wykazało nieprawidłowości.

Analiza laboratoryjna wykazała również nieprawidłowości w zakresie chloru związanego (3 próbki) oraz redoxu (1 próbka), których wartości zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni i mogą się zmieniać wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają bezpośredniego znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Największy problem w 2022 r. stanowiły podwyższone stężenia chloroformu przy dopuszczalnej wartości 0,03 mg/l. Nieprawidłowości stwierdzono w 13 próbkach pobranych z niecek basenowych (w zakresie 0,043 - 0,071 mg/l, w jednej próbce 0,11 mg/l) oraz w 5 próbkach wody pobranych z systemów cyrkulacji wanien słodkich i słonych (w zakresie 0,0443 - 0,096 mg/l). Zarządzający podejmował działania naprawcze, których skuteczność nie została potwierdzona badaniami kontrolnymi. Zgodnie z harmonogramem chloroform badany jest z minimalną częstotliwością raz na kwartał, natomiast w przypadku sytuacji pogorszenia jakości wody zarządzający zobowiązany jest zlecać badania kontrolne. Przekroczenia mogły wynikać z nadmiernej dezynfekcji podchlorynem sodu. Zwiększony nadzór nad uzdatnianiem (dozowaniem chemii basenowej) oraz utrzymaniem niższego poziomu chloru wolnego w wodzie mogłoby wpłynąć na spadek wartości ubocznych produktów dezynfekcji.

W próbkach wody ciepłej pobranych w ramach kontroli wewnętrznej z natrysków po przerwie technologicznej, stwierdzono średnie oraz wysokie skażenie instalacji bakteriami *Legionella* sp. Zarządca podjął działania naprawcze polegające na dezynfekcji termicznej oraz przepłukaniu układu instalacji ciepłej wody użytkowej wraz z demontowaniem perlatorów. Badanie kontrolne nie potwierdziło nieprawidłowości.

Z uwagi na liczne, utrzymujące się przekroczenia została wydana za 2022 r. „zbiorcza roczna ocena wody na pływalni” ze stwierdzeniem uchybień podczas eksploatacji obiektu.

Kapielisko Leśne ZACISZE (pływalnia sezonowa), ul. Niepodległości 109, Knurów posiada 3 niecki wyposażone w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 2 systemy cyrkulacji.

W 2022 r. z Kapieliska Leśnego pobrano ogółem:

- 29 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 7 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W próbkach pobranych przez PPIS w Gliwicach z niecek basenu rekreacyjnego i brodzika oraz systemu cyrkulacji powyższych niecek stwierdzono podwyższoną wartość stężenia chloroformu. W ramach kontroli wewnętrznej przekroczenie odnotowano jednorazowo w basenie rekreacyjnym. Prekursorami - związkami, które prowadzą do powstania chloroformu w wodzie basenowej, jako ubocznego produktu dezynfekcji podchlorynem sodu są substancje organiczne najczęściej pochodzenia antropogenicznego (pot, mocz, naskórek, włosy). W przypadku pływalni odkrytych dodatkowy czynnik stanowią zanieczyszczenia środowiskowe wnoszone do niecek basenowych (pył, kurz, trawa, środki kosmetyczne z filtrami UV). Zarządca przeprowadził działania naprawcze polegające na dopuszczaniu świeżej wody, zwiększeniu dozowania węgla aktywnego oraz zwiększeniu ilości płukań filtrów, których skuteczność potwierdziły kolejne badania.

Analiza laboratoryjna próbek wody wykazała obniżone wartości parametru redox poniżej wartości normowanej w niecce sportowej (617 do 655 mV), rekreacyjnej (650 do 712 mV) oraz jednorazowo w niecce brodzika (661 mV). Nie miało to wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Wartość tego parametru zależy w dużej mierze od obciążenia pływalni i zmienia się wielokrotnie w ciągu doby.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, NOCLEGOWNIE I INNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE OPIEKI ZDROWOTNEJ

W okresie sprawozdawczym skontrolowano **8 obiektów** przeprowadzając w nich 12 kontroli. Wydano **1 decyzję administracyjną**.

W roku sprawozdawczym zakończono postępowanie administracyjne dotyczące *Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczu przy ul. Wiejskiej 42a* – podczas kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie zarządzeń decyzji wydanej w 2019 r., która nakazywała m.in.: uzupełnienie ubytków tynków na ścianach oraz odnowienie powłok malarskich w pokojach mieszkalnych

dla pensjonariuszy. Pierwsza kontrola sprawdzająca wykazała częściowe wykonanie zarządzeń decyzji, co skutkowało wydaniem upomnienia. Kolejna kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie wszystkich zarządzeń decyzji.

Ponadto po przeprowadzonej kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości, które skutkowały wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej stronie w terminie do dnia 31.05.2023 r.: usunąć widoczne zacieki po uszkodzeniu poszycia dachowego w sali rehabilitacyjnej oraz kaplicy na I piętrze oraz odnowić powierzchnie powłok malarskich w łazience przeznaczonej do kąpieli osób leżących.

W 2022 r. zakończono również realizację zarządzeń decyzji z 2021 r. wydanej po kontroli interwencyjnej, z terminem realizacji do dnia **30.06.2022 r.** w **Domu seniora „Willa Rosa” w Czarkowie, ul. Różanej 5.** We wskazanym terminie należało: zlikwidować zagrzybienie i zawilgocenie ścian w pomieszczeniach obiektu, doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian w szatni dla personelu, pralni podręcznej, pomieszczenia porządkowego oraz w magazynie do przechowywania zapasu środków czystościowych i dezynfekcyjnych oraz odnowić powierzchnie ścian i sufitów w ww. pomieszczeniach. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie wszystkich zarządzeń decyzji.

Przeprowadzono badania wody w **6 obiektach** pod kątem obecności bakterii Legionella sp.:

- *Ośrodek Matki Bożej Uzdrawienie Chorych w Knurowie, ul. Szpitalna,*
- *DPS dla dzieci i młodzieży Zakonu Ojców Kamilianów w Pilchowicach, ul. Damrota 7,*
- *DPS w Wiśniczu, ul. Wiejska 42a,*
- *DPS ZAMECZEK w Kuźni Nieborowskiej, ul. Knurowska 13,*
- *DPS OSTOJA w Sośnicowicach, ul. Kozielska 1,*
- *Dom dla osób bezdomnych w Niewieszy, ul. Leśna.*

Analiza próbek wody ciepłej wykazała, że jakość wody ciepłej w zakresie parametru Legionella sp. spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 poz. 2294).

OBIEKTY HOTELARSKIE ORAZ INNE OBIEKTY ŚWIADCZĄCE USŁUGI NOCLEGOWE

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 14 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 21 kontroli. Decyzji nie wydawano.

W roku 2022 wpłynęły 2 interwencje dotyczące obiektów świadczących usługi noclegowe dotyczące:

- niezachowania należytej czystości oraz występowania gryzoni w części noclegowej. Podczas kontroli pokoje utrzymane były w czystości, posiadały czystą bieliznę pościelową, a na terenie obiektu nie stwierdzono obecności gryzoni, ani śladów ich bytowania. Interwencję uznano jako niezasadną.
- nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych podczas studniówek. Podczas kontroli interwencyjnych nie wykazano nieprawidłowości w zakresie obowiązujących przepisów.

W 2022 r. przeprowadzono badania jakości wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella sp.* w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Gliwicach oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców zgodnie z ustalonym harmonogramem. Częstotliwość badań została ustalona w oparciu o wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 poz. 2294).

Przeprowadzono badania w 7 obiektach noclegowych pod kątem obecności bakterii *Legionella sp.*:

- *Hotel Sylwia, ul. Gliwicka 90, Sośnicowice*
- *Hotel Biały Dom I; II, ul. Darwina, Paniówki*
- *Protos ul. Szpitalna 29, Knurów*
- *Pod Platanem ul. Marcina 33, Kozłów*
- *Zajazd Idylla ul. Kozielska, Sierakowice*
- *Ambassador Resort ul. Na Grobli, Pyskowice*
- *Hotel-Restauracja Tawerna, ul. Wolności 8, Kleszczów.*

Analiza próbek wody ciepłej wykazała, że jakość wody ciepłej w zakresie parametru *Legionella sp.* spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 poz. 2294).

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNEJ, TATUAŻU ORAZ SOLARIA.

Ogółem skontrolowano **39 obiektów** i przeprowadzono w nich **48 kontroli** sanitarnych. Nałożono **3 mandaty** w łącznej kwocie **1000 zł**. Wydano łącznie **7 decyzji administracyjnych** nakazujących usunięcie nieprawidłowości oraz **1 decyzję prolongującą** termin wykonania zarządzeń decyzji. W okresie sprawozdawczym w 3 obiektach stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Najczęściej nieprawidłowości dotyczyły:

- brudnych powierzchni ścian i sufitów w pomieszczeniach zakładu;

- zniszczonego wyposażenia zakładu;
- braku stanowiska do prowadzenia zabiegów dekontaminacji sprzętu oraz punkt do mycia i dezynfekcji rąk.

Mandaty nałożono w związku z:

- niezachowaniem należytej czystości pomieszczeń i urządzeń;
- przechowywaniem materiałów oraz narzędzi stosowanych do zabiegów w warunkach niezabezpieczających ich przed zanieczyszczeniem lub uszkodzeniem;
- nieprawidłowo prowadzonym procesem dezynfekcji sprzętu (zanieczyszczone ścinkami włosów roztwory preparatów do dezynfekcji, narzędzia w kąpeli dezynfekcyjnej nie są w pełnym zanurzeniu w roztworze oraz nieprzestrzeganie zaleceń producenta, dot. przygotowania i stosowania preparatu);
- wielokrotne stosowanie sprzętów jednorazowych;
- stosowanie do zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanek narzędzi niesterylnych;

W okresie sprawozdawczym wpłynęła interwencja sprawa dotyczyła nieprzestrzegania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów, w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 861 ze zm.), tj.: przekroczenie limitu osób przebywających w obiekcie, niezachowanie dystansu społecznego oraz niestosowanie się do nakazu zasłaniania ust i nosa przy pomocy maseczki na terenie siłowni. Przeprowadzona kontrola interwencyjna nie potwierdziła zawartych we wniosku zarzutów.

W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzano nieprawidłowości sanitarno-higienicznych i technicznych.

OBIEKTY SPORTOWE

W okresie sprawozdawczym skontrolowano **10 obiektów**, przeprowadzono **13 kontroli**. Wydano **4 decyzje nakazujące** usunięcie nieprawidłowości oraz nałożono **mandat karny** w wysokości **150 zł**.

Nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- zniszczonych powłok malarskich w pomieszczeniach pomocniczych;
- braku zabezpieczenia ręczników jednorazowego użytku oraz papieru toaletowego;
- zniszczonych powierzchni drzwi;
- zniszczonej wykładziny podłogowej w pomieszczeniach pomocniczych.

Mandat w wysokości 150 zł został nałożony w związku z brudną powierzchnią płytek ściennych oraz podłóg we wszystkich pomieszczeniach, brudnych kratkach wentylacyjnych i wpustów podłogowych.

TERENY REKREACYJNE

Kapielisko „Słoneczna Plaża”

Organizatorem kąpieliska „Słoneczna Plaża” położonego nad Zbiornikiem Pławniowice w miejscowości Niewieszce był Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6. Sezon kąpielowy określony został uchwałą Rady Gminy Rudziniec nr LXV/396/2022 z dnia 04 kwietnia 2022 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na terenie Gminy Rudziniec oraz sezonu kąpielowego w roku 2022 i obejmował okres od 16.06.2022 r. do 28.08.2022 r.

Przeprowadzono kontrole stanu sanitarnego obiektu (przed oraz w trakcie trwania sezonu kąpielowego), podczas których stwierdzono, iż teren jest ogrodzony i uporządkowany, a piasek na plaży utrzymany w należytej czystości. Kąpielisko wydzielone jest bojami (485 m linii brzegowej). Powyższe kontrole nie wykazały uchybień.

Wyznaczony został punkt pobierania próbek z kąpieliska pozwalający na pobór 30 centymetrów pod powierzchnią wody, w wodzie o głębokości powyżej 1 metra – przy wieży ratownika.

Organizator kąpieliska oznakował kąpielisko odpowiednią tablicą zgodnie z wymaganiami zawartymi w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476);

Ponadto Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu dopełnił wszelkich niezbędnych formalności zawartych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. z 2019 r., poz. 255) tj.:

- opracowano harmonogram poboru próbek wody,
- przestrzegano ustalonych w harmonogramie terminów poboru próbek wody,
- regularnie przekazywano sprawozdania z badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej,
- umieszczano bieżące informacje o jakości wody w kąpielisku na tablicy usytuowanej w obrębie kąpieliska, ponadto regularnie uaktualniano dane na temat temperatury wody oraz powietrza w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl),

- systematycznie wizualnie nadzorowano wodę pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie dla zdrowia kąpiących się osób,
- zapewniono aktualny profil wody w kąpielisku.

Ustalony harmonogram poborów próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska obejmował 4 terminy rozłożone równomiernie w czasie trwania całego sezonu tj. 27.06, 11.07, 25.07 i 16.08.2022 r. (4 próbki), tak aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca, co jest związane z koniecznością zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się, za które odpowiedzialny jest organizator kąpieliska. Dodatkowo w ramach kontroli urzędowej pobrano 1 próbkę przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego (13.06.2022 r.). Przy każdym poborze dokonywano również oceny wizualnej wody w kąpielisku. Badania mikrobiologiczne próbek pobranych w ramach kontroli urzędowej, jak i próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzone zostały przez Oddział Laboratoryjny, Sekcję Badań Środowiskowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach. Badania prowadzono zgodnie z metodami referencyjnymi, określonymi w zał. nr 1 część A. Tabela I. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. z 2019 r., 255), a pobranie i transport próbek zrealizowano zgodnie z aktualnym wydaniem Instrukcji Roboczej obowiązującej w województwie śląskim.

Każdorazowo po przekazaniu przez organizatora wyników badania wody dokonywano bieżącej oceny jakości wody i informowano Wójta Gminy Rudziniec o przydatności wody do kąpielii. Dane na temat jakości wody były na bieżąco uaktualniane w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl).

W trakcie trwania sezonu nie stwierdzono pogorszenia jakości wody w kąpielisku i nie zarejestrowano zanieczyszczeń w wodzie, mogących mieć wpływ na jej jakość oraz zdrowie osób kąpiących się. W sezonie kąpielowym 2022 r. ze zbiornika Pławniowice pobrano 5 próbek wody do badań laboratoryjnych mikrobiologicznych, dla których wydano bieżące oceny jakości wody w kąpielisku stwierdzające przydatność wody do kąpielii. Na ich podstawie stwierdza się, że woda w kąpielisku „Słoneczna Plaża” w tegorocznym sezonie kąpielowym **spełniała** wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

W sezonach kąpielowych 2019 – 2022 r. ogółem ze Zbiornika Pławniowice pobrano 17 próbek wody do badań laboratoryjnych. Analizując oceny sezonowe, wyniki badań z ww. okresu

oraz wartości percentyla dla wyliczenia mikrobiologicznego zaklasyfikowano jakość wody w kąpielisku jako **doskonałą** w ocenie czteroletniej.

Piaskownice

Ogółem przeprowadzono **2** kontrole, podczas których skontrolowano **23** piaskownice zlokalizowane na **23** placach zabaw.

Skontrolowane piaskownice posiadały wymieniony piasek przed i w trakcie sezonu. Podczas kontroli nie stwierdzono zanieczyszczeń piasku. Konstrukcje piaskownic (wykonane m.in. z drewna, betonu lub z płyt MDF) utrzymane były w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym. Place zabaw, na których znajdowały się piaskownice były ogrodzone siatką lub płotem metalowym. Na placach zabaw umieszczone były ławki dla opiekunów oraz pojemniki do zbierania odpadów. W pobliżu piaskownic ustawiono również tablice informacyjne, określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego oraz informujące o zakazie wprowadzania zwierząt na teren placu zabaw. Teren wokół piaskownic utrzymany był w należyтым porządku.

Ze względu na brak przepisów prawnych nakazujących administratorom zabezpieczać piasek przed zanieczyszczeniami – piaskownice ogólnodostępne nie posiadają osłon (np. pokryw, czy plandek). W związku z tym, zaleca się administratorom aby szybko interweniowali w razie zanieczyszczenia piasku odchodami psów, kotów lub dziko żyjących ptaków i gryzoni oraz usuwali odpady, zwłaszcza te które mogące przyciągać okoliczne zwierzęta (resztki żywności).

CMENTARZE

W 2022 r. skontrolowano **5** obiektów w których przeprowadzono **7** kontroli. Wydano **1 decyzję** administracyjną, w **1** przypadku wydano zalecenia doraźne.

Cmentarze są pod nadzorem zarządu parafii wyznaniowych oraz zarządców komunalnych. Zlokalizowane są przy parafiach oraz na wydzielonych terenach.

Cmentarze wyposażone są m.in. w punkty czerpania wody, miejsca gromadzenia odpadów komunalnych, regulaminy określające zasady korzystania z urządzeń oraz wyposażenia cmentarza, kaplice, częściowo wyposażone w urządzenia chłodnicze do przechowywania osób zmarłych do czasu przeprowadzenia ceremonii pogrzebowych; toalety ogólnodostępne podłączone do sieci wodno-kanalizacyjnej miejskiej lub gminnej oraz do zbiorników bezodpływowych.

Na 2 cmentarzach podczas kontroli stwierdzano nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku higienicznego sposobu przechowywania ręczników jednorazowych oraz papieru toaletowego w toaletach;

- braku miejsca do przechowywania sprzętu i preparatów myjąco-dezynfekcyjnych wyposażonego w instalację wodno-kanalizacyjną z dostępem do bieżącej zimnej i ciepłej wody;
- nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi (braku pojemników/kontenerów do gromadzenia odpadów pochodzących z powierzchni grzebalnej cmentarza).

Zarządcy cmentarzy podejmowali działania zmierzające do ich usunięcia.

DOM PRZEDPOGRZEBOWY I ZAKŁADY POGRZEBOWE

W 2022 r. skontrolowano **4** obiektów, w którym przeprowadzono **7** kontroli.

Wydano **1 decyzję** **prolongującą** termin wykonania zarządzeń decyzji oraz **decyzję wygaszającą postępowanie**.

W związku z wydaną decyzją administracyjną w 2021 r. oraz toczącym się postępowaniem administracyjnym w bieżącym roku sprawozdawczym, wydano na prośbę strony decyzję prolongującą termin wykonania zarządzeń decyzji do dnia 30.06.2022 r. dotyczącej domu przedpogrzebowego w Knurowie. Przed upływem wskazanego terminu strona poinformowała pisemnie, iż podjęto uchwałę dotyczącą zakończenia prowadzenia działalności domu przedpogrzebowego, w związku z czym wydano decyzję stwierdzającą wygaśnięcie zarządzeń decyzji.

W okresie sprawozdawczym wpłynęła interwencja dot. Zakładu Pogrzebowego w Pyskowicach, w sprawie nieprawidłowego postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w czasie epidemii SARS-CoV-2. Kontrola sanitarna wykazała nieprawidłowości dotyczące gospodarki odpadami niebezpiecznymi powstającymi podczas czynności związanych z transportem i przygotowaniem zwłok do pochówku oraz braku profesjonalnych środków ochrony osobistej. Strona poinformowała o usunięciu nieprawidłowości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

Ponadto w okresie sprawozdawczym skontrolowano 2 samochody do transportu zwłok w ramach wydania opinii sanitarnych. Skontrolowane środki do transportu zwłok spełniają wszelkie wymogi higieniczno-sanitarne i techniczne. Kabiny kierowców są odizolowane od przestrzeni przeznaczonej do umieszczenia zwłok. Samochody posiadają zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny podczas przewozu. Podłogi w części przeznaczonej do przewozu trumny wyłożone są materiałami łatwo zmywalnymi i odpornymi na działanie środków dezynfekcyjnych. Pojazdy oznakowane są w sposób trwały wskazujący na jego przeznaczenie.

INNE OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pozostałe obiekty pod stałym nadzorem to:

- ustępy publiczne;
- toalety ogólnodostępne;
- apteki;
- punkty apteczne;
- sklepy zielarsko-medyczne;
- obiekty kulturalno-widowiskowe;
- stacje paliw;
- pralnie;
- targowiska;
- przystanek autobusowy;
- przystanki kolejowe;
- składowiska odpadów i zakłady utylizacyjne;
- fermy.

W okresie sprawozdawczym wykonano 3 kontrole w ustępach publicznych, 4 kontrole w toaletach ogólnodostępnych oraz 8 kontroli przystanków kolejowych.

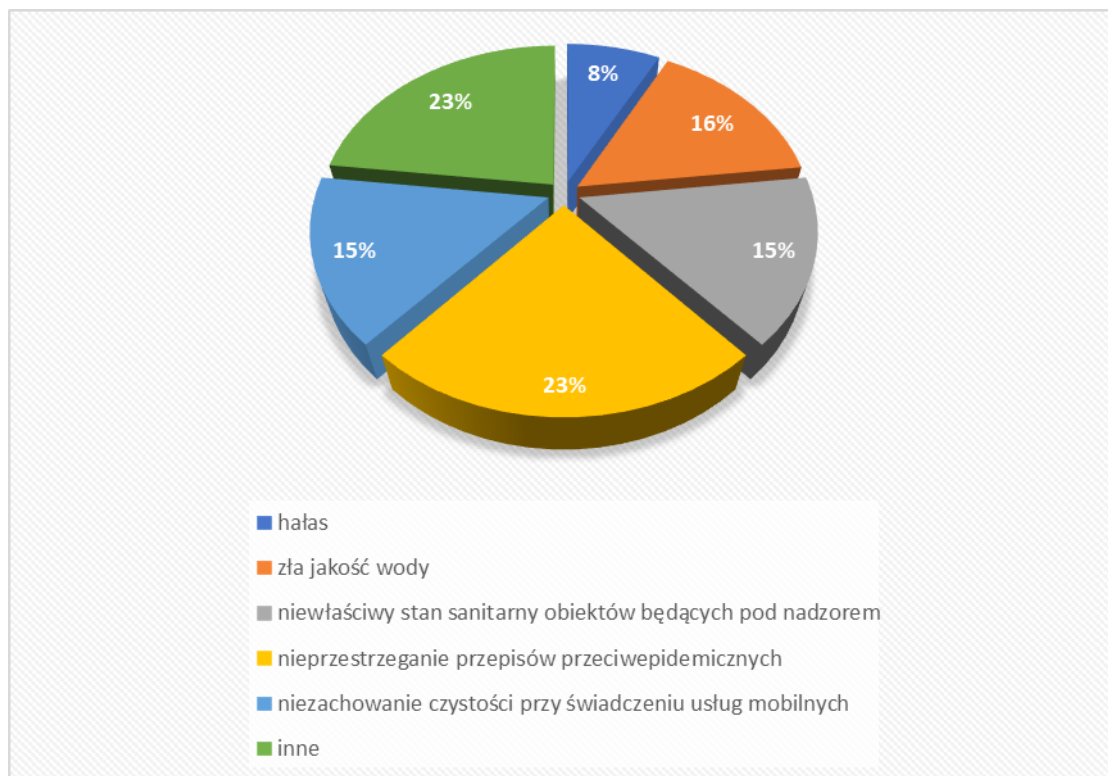
Do grupy ustępów publicznych zalicza się obiekty funkcjonujące samodzielnie, zlokalizowane w kontenerach lub pawilonach. Natomiast toalety ogólnodostępne zlokalizowane w centrach handlowych, przy dworcach oraz w miejscach obsługi podróżnych zlokalizowanych przy autostradzie A-4. Wszystkie toalety wyposażone są w oddzielne kabiny dla mężczyzn i kobiet oraz dla osób niepełnosprawnych, podłączone do sieci wodno-kanalizacyjnej (obiekty zlokalizowane w centrach handlowych) lub do biologicznych oczyszczalni ścieków (Miejsca Obsługi Podróżnych przy autostradzie A-4). Punkty wodne zapewniają bieżący dopływ zimnej i ciepłej wody. Przy umywalkach zamontowane są dozowniki z mydłem, podajniki z ręcznikami jednorazowego użytku oraz suszarki do rąk. W obiektach zapewniono środki higieniczno-czystościowe i dezynfekcyjne (w tym preparaty do dezynfekcji rąk).

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, które usuwane są na bieżąco przez firmy zewnętrzne, z którymi zarządcy posiadają stosowane umowy. Bieżący stan higieniczno-sanitarny sanitariatów dobry.

Na terenach przystanków kolejowych umieszczone są tablice informacyjne z rozkładem jazdy pociągów. Wszystkie obiekty zaopatrzone są w informacje o zakazie palenia papierosów. Przystanki wyposażone są w betonowe kosze na odpady komunalne z wkładami metalowymi, wyłożonymi workami foliowymi. Perony i międzytorza sprzątane są systematycznie. Stan higieniczno-sanitarny monitorowany jest na bieżąco przez firmę sprzątającą. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

WNIOSKI O INTERWENCJE WNOSZONE DO PPIS W GLIWICACH Z TERENU POWIATU GLIWICKIEGO.

W bieżącym roku sprawozdawczym wniesiono 13 wniosków z prośbą o interwencję z czego 12 rozpatrzono. Sprawy dotyczyły m.in. jakości wody, niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, nieprzestrzegania zasad podczas epidemii oraz hałasu.

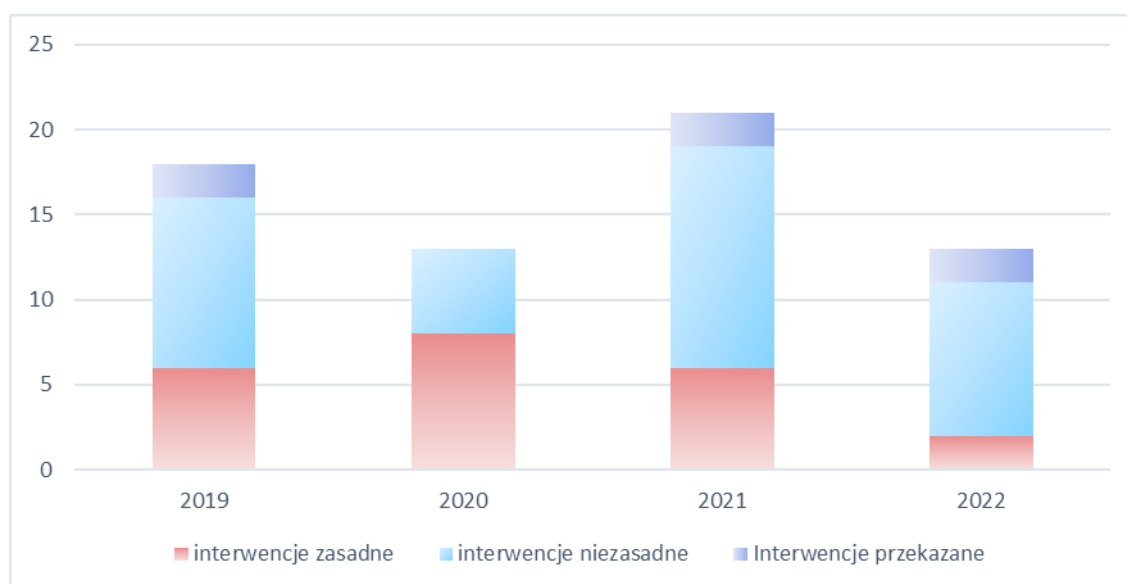
Ryc. 25 Najczęstsze uciążliwości zgłaszane przez mieszkańców powiatu gliwickiego

Interwencje rozpatrzone w 2022 r. dotyczyły:

- **hałas przenikający do mieszkania w Łanach Wielkich emitowany przez urządzenia zainstalowane w kotłowni zlokalizowanej w pomieszczeniach piwnicznych ww. budynku.** Strona po przeprowadzonej kontroli w mieszkaniu, w trakcie której nie stwierdzono występowania uciążliwego hałasu, odstąpiła od przeprowadzenia pomiarów,
- **złej jakości wody w lokalach mieszkalnych w Przyszowicach oraz w Pyskowicach** – tylko w pierwszym przypadku przeprowadzone badania wody wykazały zasadność wniesionej interwencji. W związku z powyższym przedsiębiorstwa wodociągowe podejmowały niezwłocznie działania naprawcze polegające na doprowadzeniu parametrów do obowiązujących norm,
- **awarii kanalizacyjnej w budynku w Knurowie** – kontrola sanitarna w budynku nie potwierdziła wniesionych zarzutów,
- **nieprzestrzegania zasad higieny podczas świadczenia usług mobilnych przez dwie kosmetyczki na terenie miasta Knurów,**

- **organizacji studniówek w trakcie obowiązywania obostrzeń przeciwepidemicznych w obiekcie hotelarskich,**
- **nieprzestrzegania obostrzeń, dot. braku dezynfekcji oraz nieprzestrzegania limitu osób przebywających na terenie siłowni,**
- **prawidłowego funkcjonowania oraz nieprzestrzegania prawidłowego postępowania ze zwłokami osób zmarłych na COVID-19 w trakcie epidemii Zakładu pogrzebowego w Pyskowicach,**
- **niezachowania należytej czystości oraz występowania gryzoni na terenie obiektu hotelarskiego w Rudzińcu,**
- **niezachowania należytej czystości oraz występowania insektów w sklepie w Knurowie,**
- **zawilgocenia ścian w pomieszczeniach szatni oraz braku badań wody na terenie Pływalni krytej w Kozłowie.**

Nie rozpatrzono wniosku o interwencję dotyczącą obecności dziko żyjących gołębi w budynku starej wymiennikowni w Pyskowicach, ze względu na brak wskazania miejsca ich bytowania.

Ryc. 26 Interwencje wniesione w latach 2019 – 2022

Liczba wniesionych wniosków o interwencję w roku sprawozdawczym znacznie zmalała w porównaniu do poprzedniego roku.

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

Oprócz sprawowanego stałego nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, w 2022 r. i załatwiania wniosków o interwencję, pracownicy sekcji higieny komunalnej nadzorowali przeprowadzane **ekshumacje (5)**.

W 2022 r. wydano:

- 9 decyzji ekshumacyjnych;
- 25 opinii w formie postanowienia na sprowadzenie zwłok z zagranicy;
- 4 opinii na organizowanie imprez masowych sezonowych i okolicznościowych.

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA NA TERENIE GMIN POWIATU GLIWICKIEGO

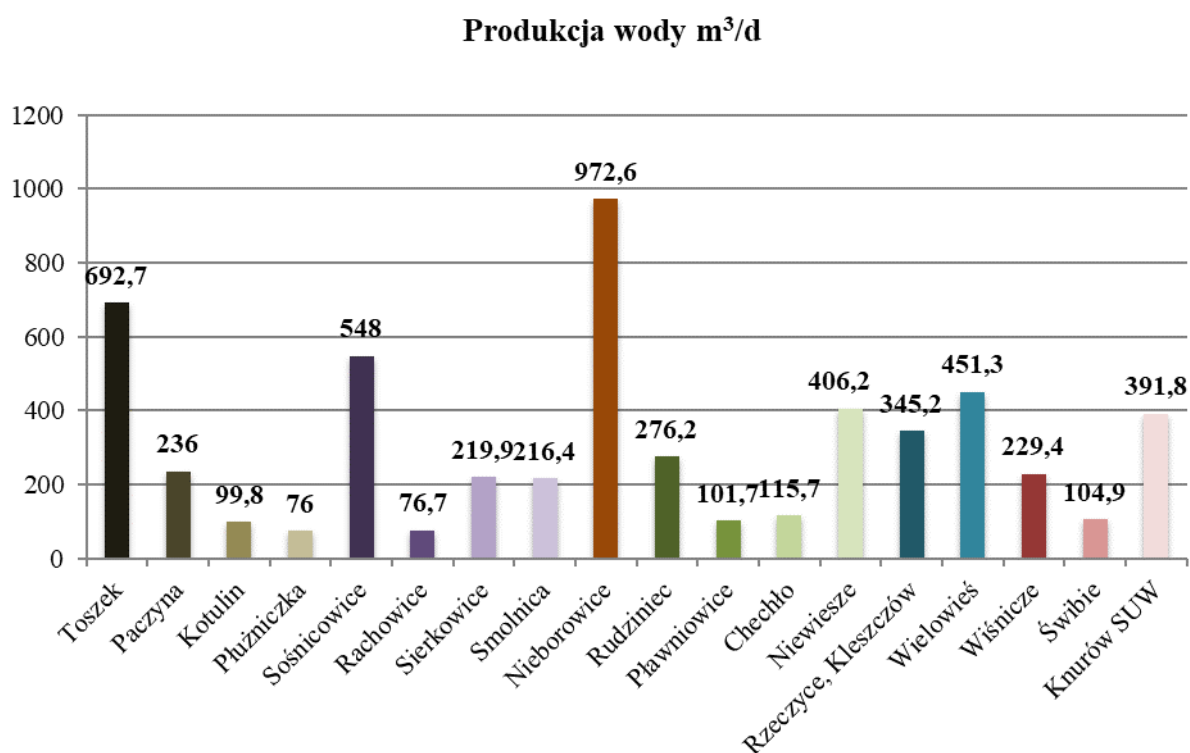
PPIS w Gliwicach w 2022 r. prowadził nadzór sanitarny nad jakością wody pochodzącą z 20 ujęć wód głębinowych eksploatowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, 7 indywidualnych ujęć zaopatrujących budynki użyteczności publicznej (4 służba zdrowia, 3 ośrodki noclegowe) oraz w 60 punktach zgodności usytuowanych na sieciach wodociągowych na terenie powiatu gliwickiego. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarno-techniczny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba urządzeń wodociągowych -wodociągów	Lokalizacja urządzenia wodociągowego-wodociągu	Ludność zaopatrywana w wodę
< 100	4	Gmina Toszek/Pyskowice: Płużniczka, Kotulin; GPW Paczynka/Mikuszowina, Gmina Sośnicowice: Rachowice	2794
101 – 1 000	13	Miasto i Gmina Toszek: Toszek, Paczyna, Miasto i Gmina Sośnicowice: Sośnicowice, Sierakowice, Smolnica, Gmina Rudziniec: Rudziniec, Niewiesz, Chechło, Pławniowice Gmina Wielowieś: Wielowieś, Wiśnicze, Świbie Gmina Pilchowice: Nieborowice	42785
1 001 – 10 000	3	Gmina Pyskowice (zakup) Gmina Gierałtowiec (zakup) Miasto Knurów: Kwitek + zakup	67107
ujęcia indywidualne służba zdrowia	4	Miasto Toszek: Szpital Psychiatryczny Gmina Wielowieś: Dąbrówka - Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej Gmina Pilchowice: Pilchowice Szpital Gmina Rudziniec: Ośrodek Szansa	1321

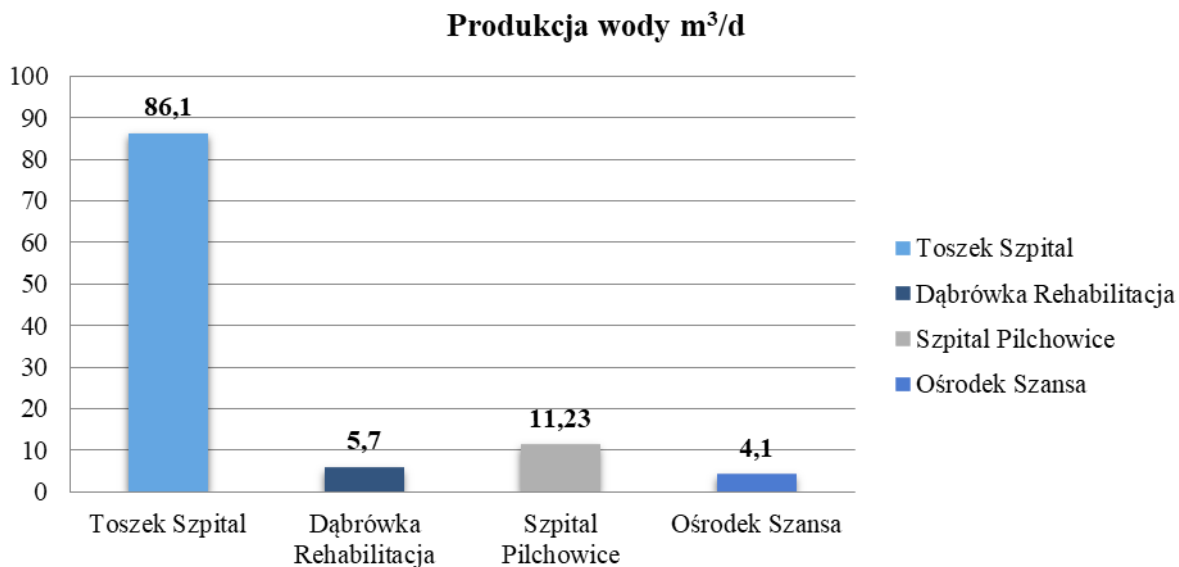
ujęcia indywidualne	3	Miasto Pyskowice: Posejdon, Ośrodek Wędkarski, Maytur	osoby korzystające z ośrodków
---------------------	---	---	-------------------------------

Tab. 13 Podział wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę ze względu na wielkość produkcji

Mieszkańcy powiatu gliwickiego zaopatrywani są w większości w wodę pochodzącą z ujęć głębinowych znajdujących się na terenie nadzorowanym przez PPIS w Gliwicach. Część wody pochodzi z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach eksploatującego ujęcia powierzchniowe (strefa zasilania „Mikołów”) oraz głębinowe (strefa zasilania „Zawada”).

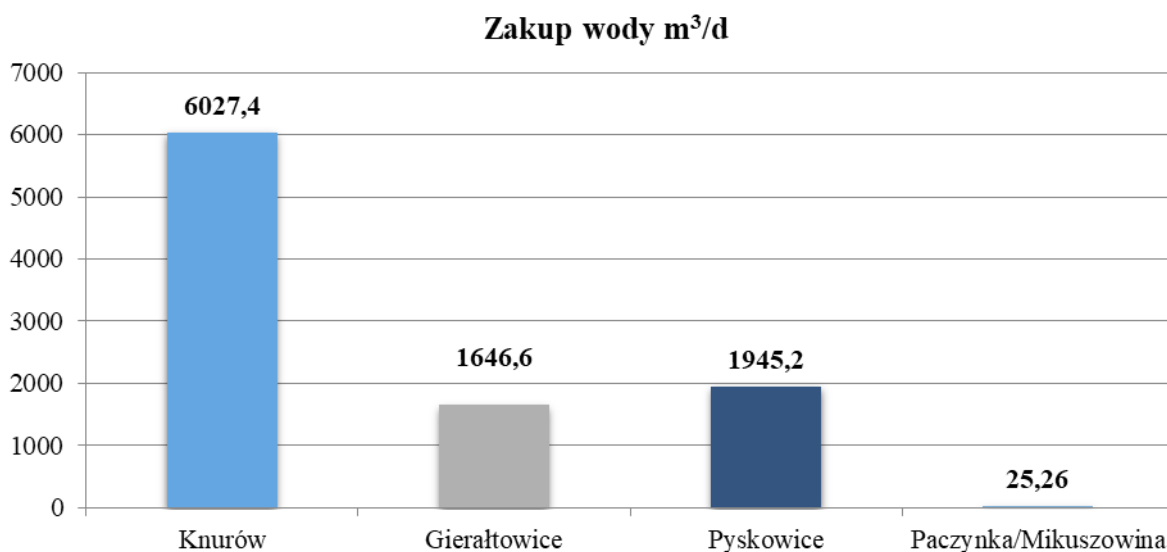

Ryc. 27. Średnia dobowa produkcja poszczególnych ujęć własnych wody na terenie powiatu gliwickiego

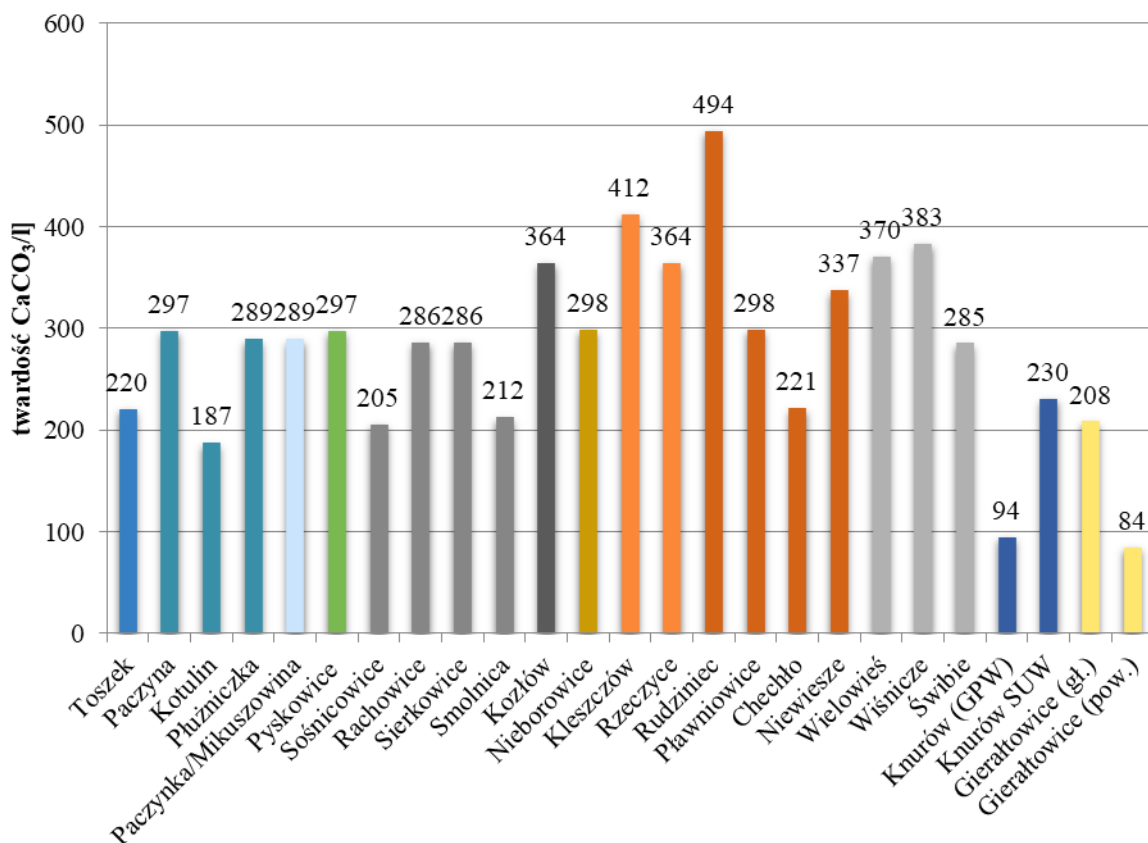

Ryc. 28. Średnia dobowa produkcja wody pochodzącej z ujęć obiektów służby zdrowia na terenie powiatu gliwickiego

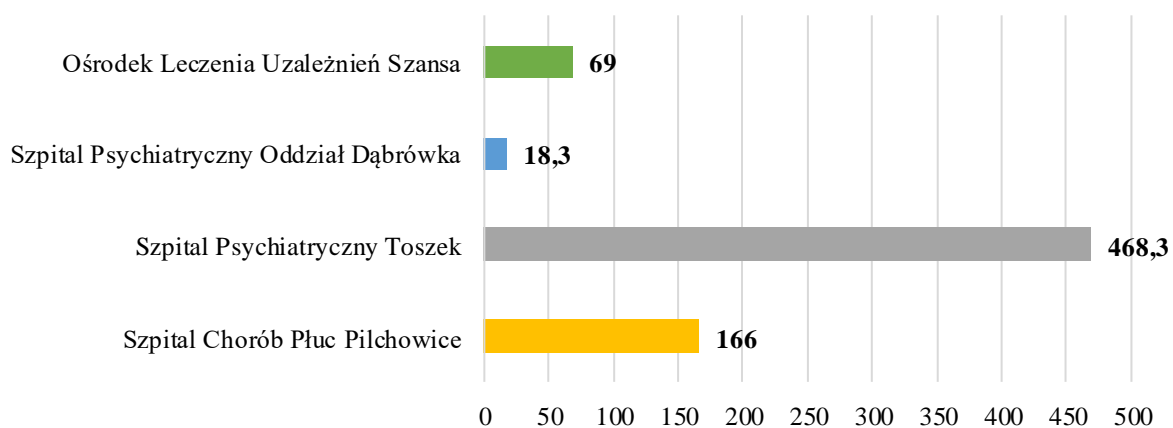
Woda głębinowa charakteryzuje się wysoką twardością ogólną, której wartość wahała się w granicach od ok. 200 do 450 mg CaCO₃/l, gdzie w przypadku wody powierzchniowej twardość wynosi ok. 100 mg CaCO₃/l. W żadnej badanej próbce nie stwierdzono przekroczenia zakresu wartości parametrycznej (500 mg CaCO₃/l) określonej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

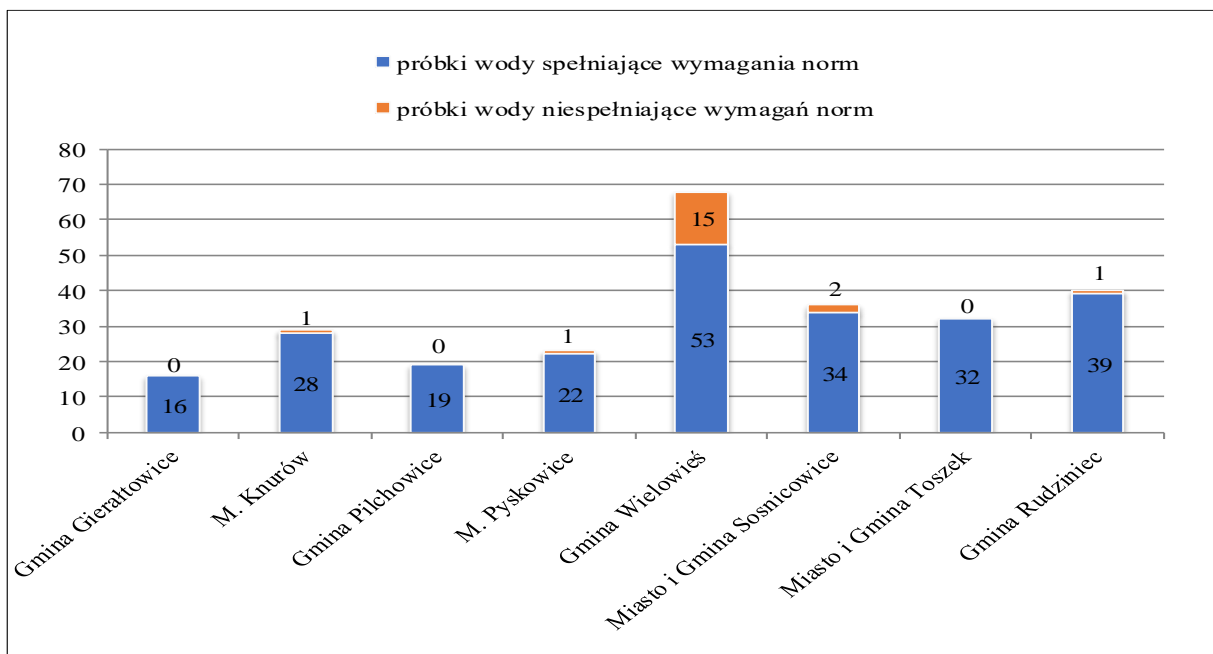
Ryc. 29. Średni dobowy zakup wody na terenie powiatu gliwickiego

Ryc. 30. Średnia twardość wody [CaCO₃/l] pochodzącej z ujęć głębinowych oraz z zakupu na terenie powiatu gliwickiego

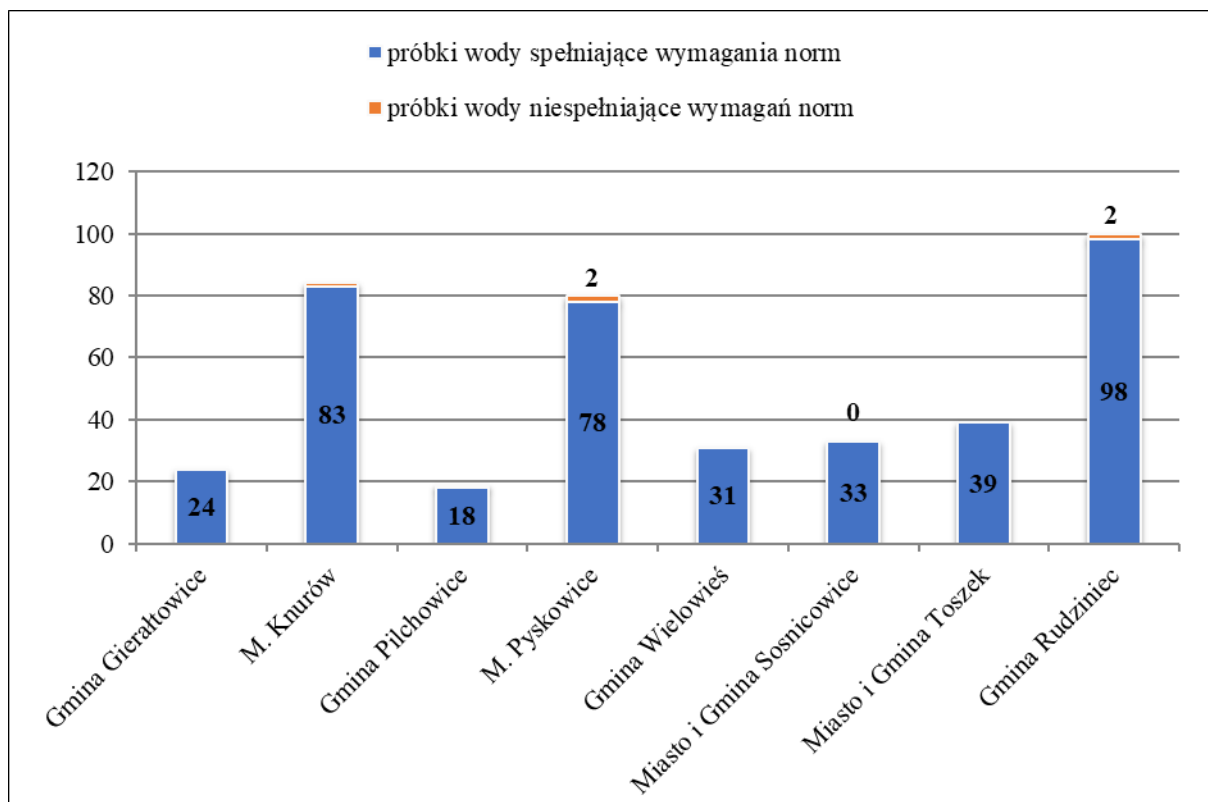
Ryc. 31. Średnia twardość wody [CaCO₃/l] pochodzącej z ujęć indywidualnych – służba zdrowia

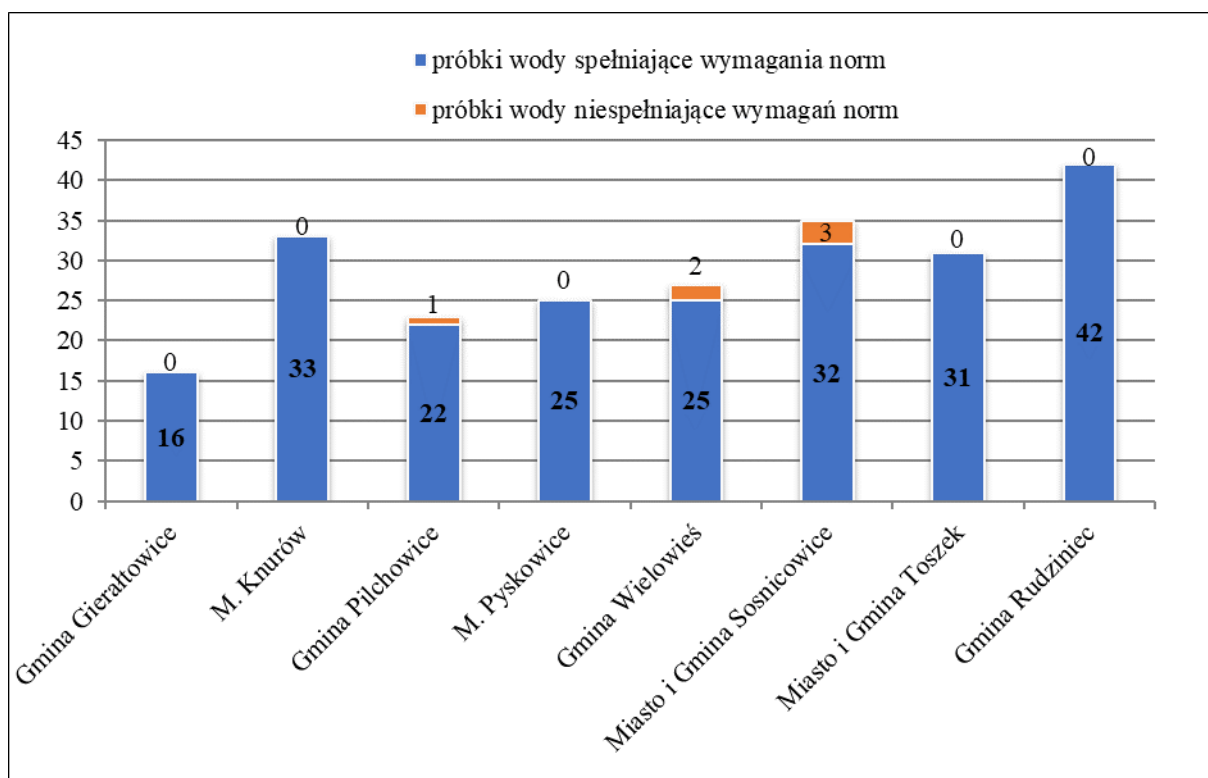
Ryc. 32. Jakość próbek wody przebadanych pod względem mikrobiologicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2022 r. (kontrola urzędowa)

Na nadzorowanym terenie powiatu gliwickiego w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej przebadano:

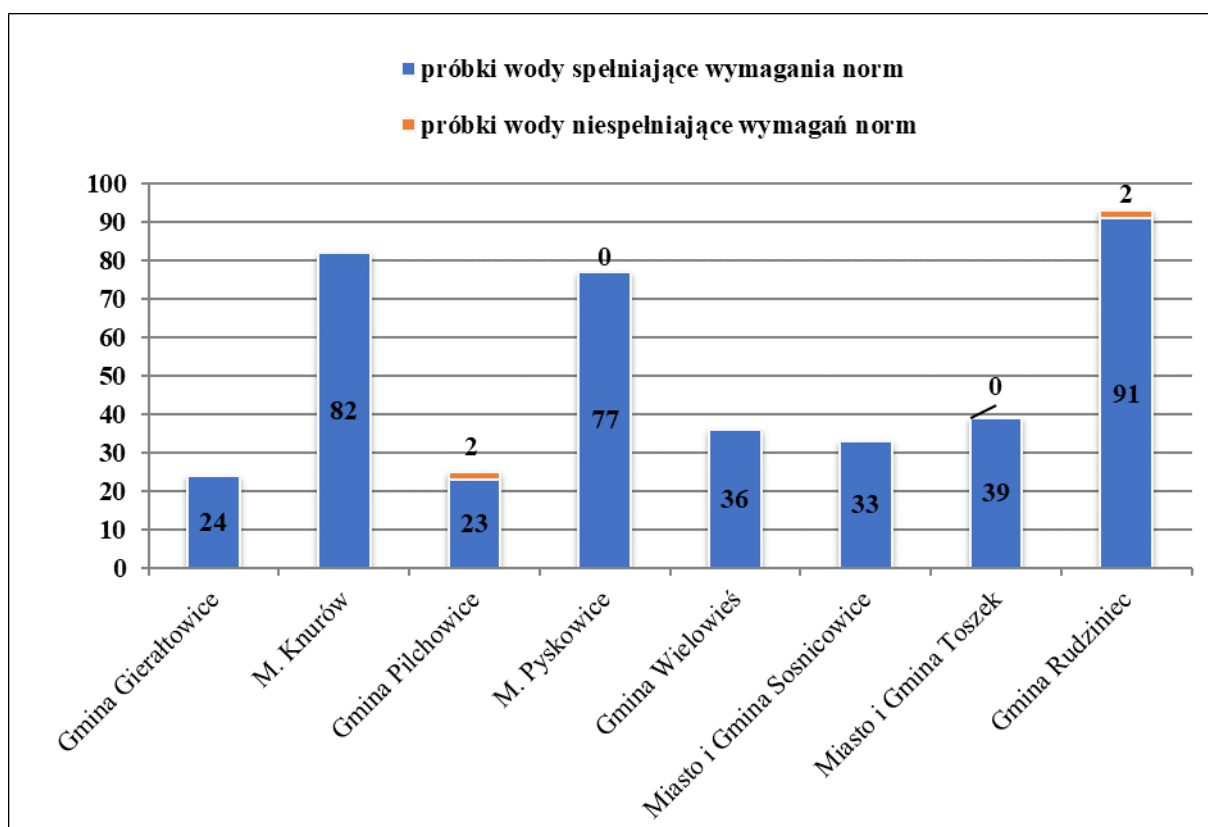
- pod kątem mikrobiologicznym:
 - 263 próbki (kontrola urzędowa),
 - 410 próbek (kontrola wewnętrzna),
- pod kątem fizykochemicznym:
 - 232 próbki (kontrola urzędowa),
 - 409 próbek (kontrola wewnętrzna).

Ryc. 33. Jakość próbek wody przebadanych pod względem mikrobiologicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2022 r. (kontrola wewnętrzna)

Ryc. 34. Jakość próbek wody przebadanych pod względem fizykochemicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2022 r. (kontrola urzędowa)

Ryc. 35. Jakość próbek wody przebadanych pod względem fizykochemicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2022 r. (kontrola wewnętrzna)

Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 25 próbkach wody, natomiast przekroczenia parametrów fizykochemicznych w 13 próbkach.

Gmina	Przekroczone parametry (wodociąg)	Maksymalna wartość przekroczenia	Wartość parametryczna
RUDZINIEC	<ul style="list-style-type: none"> żelazo (SUW Chechło) mętność (SUW Chechło) mangan (SUW Chechło) ogólna liczba mikroorganizmów po 72h (Poniszowice) 	680 µg/l 5,2 NTU 66 µg/l > 300 jtk/ml*	200 µg/l 1 NTU 50 µg/l bez nieprawidłowych zmian
PYSKOWICE	<ul style="list-style-type: none"> ogólna liczba mikroorganizmów po 72h (ul. Szkolna 2) bakterie grupy coli (ul. Piaskowa 4) 	> 300 jtk/ml* 6,3 NPL/100ml	bez nieprawidłowych zmian 0 NPL/100ml

SOŚNICOWICE	<ul style="list-style-type: none"> • mangan (SUW Rachowice) 	214 µg/l	50 µg/l
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie grupy coli (ul. Wiejska 60, Rachowice) 	9 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • mangan (ul. Wiejska 60, Rachowice) 	256 µg/l	50 µg/l
KNURÓW	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie grupy coli (SUW Kwitek) 	9 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie grupy coli (ul. Wilsona 22) 	9 jtk/100ml	0 jtk/100ml
PILCHOWICE	<ul style="list-style-type: none"> • utlenialność (ul. L. Miki, Nieborowice) 	6,3 mg/l O ₂	5,0 mg/l O ₂
	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna liczba mikroorganizmów (Leboszowice) 	200 jtk/ml*	100 jtk/ml
	<ul style="list-style-type: none"> • mangan (Leboszowice) 	125 µg/l	50 µg/l
	<ul style="list-style-type: none"> • mętność (Szpital Pilchowice) 	7,7 NTU*	1 NTU
	<ul style="list-style-type: none"> • barwa (Szpital Pilchowice) 	20 mg Pt/l	15 mg Pt/l
	<ul style="list-style-type: none"> • żelazo (Szpital Pilchowice) 	1270 µg/l	200 µg/l
	<ul style="list-style-type: none"> • mangan (Szpital Pilchowice) 	201 µg/l	50 µg/l

Tab. 11 Wykaz przekroczeń wartości parametrycznych na terenie powiatu gliwickiego

*uzyskany wynik świadczy o wykrytych nieprawidłowych zmianach

Gmina	Przekroczone parametry (wodociąg)	Maksymalna wartość przekroczenia	Wartość parametryczna
WIELOWIEŚ	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna liczba mikroorganizmów (ul. Główna 25, Wielowieś) 	> 300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie grupy coli (ul. Główna 25, Wielowieś) 	0 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna liczba mikroorganizmów (ul. Lipowa 14 Sieroty) 	3 jtk/100ml	bez nieprawidłowych zmian
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie grupy coli (ul. Lipowa 14 Sieroty) 	> 300 jtk/ml*	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie gr coli (SUW Wiśnicze) 	5 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie gr coli (ul. Wiejska, Wiśnicze) 	2 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie gr coli (Błazejowice) 	4 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie gr coli (SUW Świbie) 	4 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • enterokoki (SUW Świbie) 	4 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • bakterie gr coli (ul. Słoneczna, Dąbrówka) 	5 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • enterokoki (ul. Słoneczna, Dąbrówka) 	7 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • mętność (Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI) 	2 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	<ul style="list-style-type: none"> • żelazo (Oddział Rehabilitacji) 	2 jtk/100ml	1 NTU

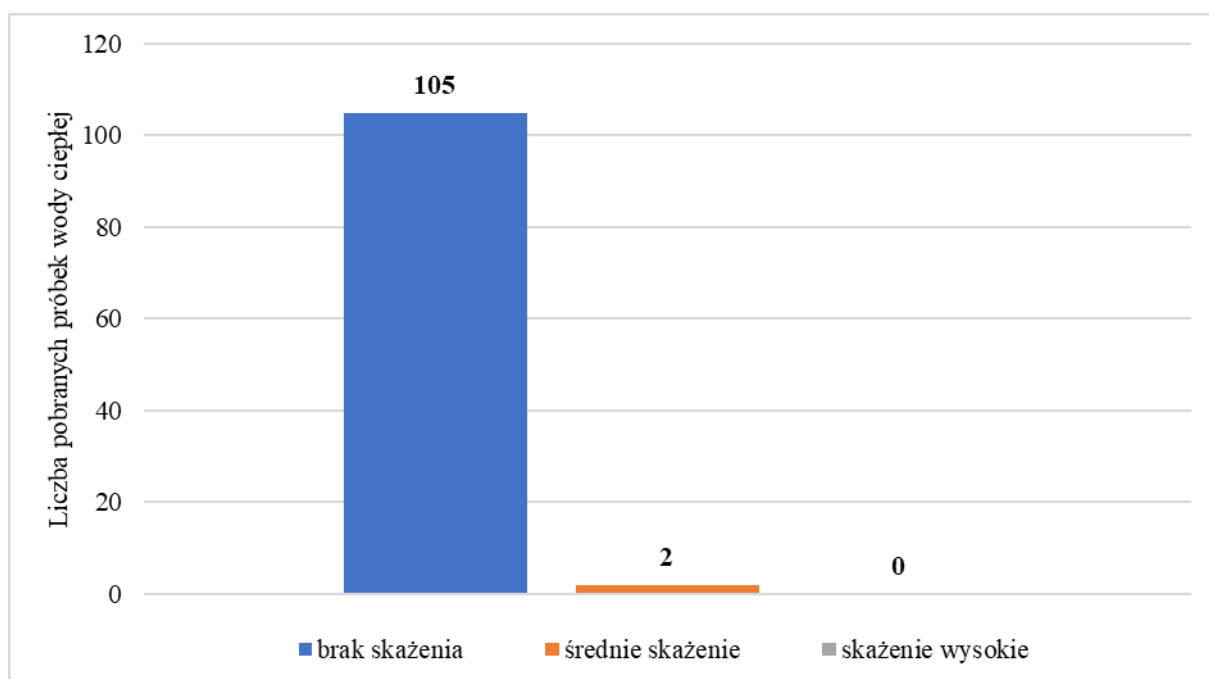
	Psychiatrycznej XVI) • sól (Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI)	11,4 NTU* 1100 µg/l 230 mg/l	200 µg/l 200 mg/l
--	---	--	--------------------------

Tab. 14CD. Wykaz przekroczeń wartości parametrycznych na terenie powiatu gliwickiego

*uzyskany wynik świadczy o wykrytych nieprawidłowych zmianach

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości PPIS w Gliwicach każdorazowo informował jednostkę odpowiedzialną za jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wnosząc o podanie przyczyny wystąpienia przekroczenia i wskazanie działań zmierzających do jego usunięcia. Skuteczność przeprowadzanych działań naprawczych za każdym razem potwierdzana była wynikami badań próbek wody.

W 2022 r. wniesiono 2 interwencje dotyczącej złej jakości wody na terenie powiatu gliwickiego.

Ryc. 36. Zestawienie liczby przebadanych próbek wody ciepłej na terenie powiatu gliwickiego pod względem parametru mikrobiologicznego Legionella sp. w zależności od oceny skażenia

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z §18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te są odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby

legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Ponadto nadzór nad jakością wody ciepłej prowadzony był przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z planem pracy ustalonym. W 2022 r. przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella sp.* w 19 obiektach, ogółem pobrano 107 próbek wody ciepłej. W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości.

PPIS w Gliwicach po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2022 r. na terenie powiatu gliwickiego oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w badanym zakresie.

Gmina Knurów

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 39130 osoby.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość rozprowadzanej wody – ok. 6419,18 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11.
- Producentem wody jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11 oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. przy ul. Wojewódzkiej 19 w Katowicach.

Mieszkańcy Knuruwa zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11. Woda zasilająca pochodzi z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach (ujęcie powierzchniowe - strefa zasilania „Goczalkowice”) oraz z własnego ujęcia głębinowego „Kwitek” przy ul. Ks. Kozielka w Knurowie.

Stacja Uzdatniania Wody „Kwitek” zasilana jest wodą z dwóch studni głębinowych V z bis oraz VI z bis. Woda surowa poddawana jest procesowi odmanganiania i odżelaziania. Proces uzdatniania odbywa się równolegle na 3 filtrach żwirowych z granulowanym materiałem filtracyjnym Pyrolox oraz hydroantracytową nadsypką. Dezynfekcja końcowa prowadzona w sposób ciągły z zastosowaniem podchlorynu sodu. Na terenie miasta znajdują się 2 zbiorniki zapasowe dwukomorowe o pojemności 2000 m³ każdy.

Przeprowadzona kontrola sanitarna stacji uzdatniania wody KWITEK, w trakcie której dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych, a także kontrola funkcjonowania „Wodociągu Knurów” nie wykazały uchybień.

Badania wody były prowadzone w 14 wyznaczonych punktach zgodności.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie oraz w ramach monitoringu prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z punktów zgodności:

- 84 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 82 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem pracy oraz w ramach wzmożonego nadzoru upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach w 2022 r. pobrali:

- 29 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 33 próbek wody do badań fizykochemicznych.

PWiK Sp. z o.o. w Knurowie oraz z GPW SA zgłosiło 18 informacji o przerwach w dostawie wody w związku z planowanymi pracami oraz wystąpieniem sytuacji awaryjnych.

Lp.	Nazwa	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana wodę	Zaopatrywane miejscowości / dzielnice
1	SUW „Kwitek”	391,78	39130	Knurów – okolice: ul. Wolności, ul. Jęczmienna, ul. 1 Maja, ul. Sobieskiego, ul. Batorego, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Wilsona, ul. Niepodległości (do wysokości Szpitala), ul. Dworcowej (okolice Komisariatu, Przychodni Unia Bracka), ul. Rakoniewskiego, Osiedle Fińskie Domki Osiedle Redyna)
2	Zakup od GPW S.A.	6027,40		pozostałe dzielnice Knurowa

Tab. 15 Ujęcia wody na terenie Knurowa/ Woda z zakupu od GPW S.A

W próbkach wody pobranych w ramach kontroli urzędowej w kwietniu ze Stacji Uzdatniania Wody stwierdzono obecność pojedynczych bakterii grupy coli przy braku wskaźników zanieczyszczenia kałowego (*Escherichia coli*, enterokoki). Przedsiębiorstwo po otrzymaniu informacji o przekroczeniu wstrzymało pracę SUW i uruchomiło zastępcze źródło wody z sieci GPW Katowice. Niezwłocznie po zmianie źródła zasilania wykonano badania kontrolne wody pobranej w strefie zasilania celem wykluczenia skażenia sieci wodociągowej. Badanie nie wykazało nieprawidłowości. PWiK Sp. z o.o. w Knurowie podjęło działania naprawcze polegające na czyszczeniu i dezynfekcji zbiornika retencyjnego oraz instalacji wodociągowej od zbiornika do budynku przepompowni. Przed ponownym uruchomieniem SUW Kwitek przeprowadzono badania wody surowej ze studni głębinowych oraz wody podawanej do sieci po procesie uzdatniania, których analiza laboratoryjna potwierdziła skuteczność podjętych działań korygujących. Z związku

z powyższą sytuacją pobrano dodatkowo 4 próbki do badań mikrobiologicznych oraz 2 do badań fizykochemicznych.

W próbce wody pobranej w ramach kontroli urzędowej w listopadzie z punktu zgodności zlokalizowanego przy ul. Wilsona stwierdzono obecność pojedynczych bakterii grupy coli przy braku wskaźników zanieczyszczenia kałowego (*Escherichia coli*, enterokoki).

Przedsiębiorstwo PWiK Sp. z o.o. w Knurowie, po otrzymaniu informacji o powyższym przekroczeniu niezwłocznie podjęło działania naprawcze polegające na zwiększeniu stężenia chloru podawanego do sieci wodociągowej zasilanej ze Stacji Uzdatniania Wody „Kwitek”. W dniu następnym przedstawiciel PPIS w Gliwicach pobrał próbkę wody do badań w celu wykluczenia skażenia sieci wodociągowej. Badanie kontrolne nie wykazało nieprawidłowości.

Analizy laboratoryjne pozostałych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wszystkie próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część C. tabela 2, załączniku nr 1 część B. oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

W 2022 r. na terenie Knurowa nie wniesiono interwencji dotyczącej złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie w bieżącym roku zgłosiło siedem awarii sieci wodociągowej skutkujących brakiem ciągłości dostawy wody dla mieszkańców. Ponadto w związku z pracami na sieci prowadzonymi w marcu oraz grudniu przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. wystąpiło obniżone ciśnienie wody dostarczanej mieszkańcom. Nie miało to wpływu na bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2022 r. przez zarządców oraz w ramach kontroli urzędowej w obiektach w żadnej z pobranych próbek nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody oraz po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu Miasta Knurów stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

Gmina Pyskowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 16 220 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – ok. 1945,2 m³/d
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47 oraz Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. ul. Górnośląska 2, Toszek.
- Producentem wody jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach.

Woda dostarczana mieszkańcom Pyskowic pochodzi wyłącznie z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Do północnej części oraz Osiedla Centrum woda dopływa ze Stacji Wodociągowej "Zawada" przy ul. Bytomskiej w Karchowicach (4 studnie). Południowy obszar miasta zasilany jest ze studni znajdującej się przy ul. Piaskowej 4 w Pyskowicach. Woda wtłaczana jest do sieci bez dodatkowego uzdatniania. Dezynfekcja prowadzona jest za pomocą podchlorynu sodu. Za dystrybucję wody na terenie Pyskowic odpowiada głównie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach. Osiedle Mikoszowina zaopatrywane jest w wodę głębinową (GPW S.A. strefa zasilania „Zawada”) przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o.

Lp.	Nazwa	Zakup wody [m³/d]	Ludność zaopatrywana wodę	Zaopatrywane miejscowości / dzielnice
1	PWiK Sp. z o.o. (GPW S.A. strefa zasilania Zawada)	1945,2	16220	Pyskowice
2	Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (GPW S.A. strefa zasilania Zawada)	25,26	292	Dzielnica Mikoszowina

Tab. 12 Zakupu wody od GPW S.A. w Katowicach na terenie Miasta Pyskowice

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, Przedsiębiorstwo

Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. oraz w ramach monitoringu wewnętrznego prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z punktów zgodności:

- 79 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 76 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2022 r. pobrali:

- 22 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 24 próbki do badań fizykochemicznych.

Analiza laboratoryjna próbek wody pobranych dnia 26.09.2022 r. oraz 27.09.2022 r. przez GPW S.A. ze studni przy ul. Piaskowej wykazała obecność pojedynczych bakterii grupy coli. Przedsiębiorstwo podjęło natychmiastowe działania naprawcze polegające na korekcie dawki dezynfekanta. Zdarzenie miało charakter incydentalny, co potwierdziły przeprowadzone dn. 28.09.2022 r. badania kontrolne.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72h wykazała kontrola urzędowa przeprowadzona w punkcie zgodności zlokalizowanym w placówce oświatowej przy ul. Szkolnej. Przedsiębiorstwo niezwłocznie podjęło działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej. Prawdopodobną przyczyną przekroczenia był mały rozbiór wody w okresie wakacyjnym. Analiza pobranych próbek w strefie zaopatrzenia oraz pobór kontrolny nie potwierdziły przekroczenia.

Bakterie grupy coli oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h są wskaźnikami mikrobiologicznym niemającymi bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast wzrost ich wartości może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametry te mogą być przydatne w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

Pozostałe próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część A. tabela 1, załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1 i 2, oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Przedsiębiorstwa wodociągowe nie zgłosiły w ocenianym okresie PPIS w Gliwicach awarii występujących na sieci wodociągowej.

W 2022 r. na terenie Pyskowic wniesiono jedną interwencję dotyczącą złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – nawracające zapalenie pęcherza. Upoważniony przedstawiciel Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach pobrał próbki wody do badań w zakresie mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych w lokalu mieszkalnym u osoby skarżącej. Wszystkie badane parametry spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Z uwagi na powyższe zgłoszenie uznano za niezasadne.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2022 r. przez zarządców oraz w ramach kontroli urzędowej w obiektach w żadnej z pobranych próbek nie wykazała nieprawidłowości.

Na terenie Pyskowic funkcjonują 2 podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej, a także w budynkach zamieszkania zbiorowego dla mniej niż 50 osób lub produkujące mniej niż średnio 10m³ wody na dobę zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294):

- Dom Przyjęć Posejdon, ul. Nad Kanałem 1F, Pyskowice,
- Ośrodek Żeglarski Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice.

Są to obiekty świadczące usługi noclegowe całoroczne i sezonowe zlokalizowane przy zbiorniku wodnym Dzierżno Duże, zaopatrywane w wodę z głębinowych ujęć indywidualnych bez podłączenia do wodociągu sieciowego. Woda z ujęć indywidualnych nie ma stabilnej jakości, w związku z powyższym nie da się zagwarantować bezpieczeństwa zdrowotnego osób z niej korzystających. Woda wykorzystywana jest do celów sanitarnych oraz spożywczych. W ramach kontroli wewnętrznej pobrano z Ośrodka Żeglarskiego Maytur:

- 1 próbkę wody do badań mikrobiologicznych,
- 1 próbkę wody do badań fizykochemicznych.

Ponadto w ramach kontroli urzędowej w 2022 r. pobrano:

- 1 próbkę wody do badań mikrobiologicznych,
- 1 próbkę wody do badań fizykochemicznych.

Analizy laboratoryjne próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych **oraz dodatkowych chemicznych**, spełniała wymagania określone w załączniku nr 1 część A., załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2. oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W związku z katastrofą ekologiczną na Odrze prowadzono wzmożony nadzór nad jakością wody w pobliżu Kanału Gliwickiego (ok. 200 m) w miejscowości Pyskowice przy ul. Nad Kanałem (na wysokości zbiornika Dzierżno Duże) gdzie zlokalizowane są ośrodki wypoczynku sezonowego/domki letniskowe bez dostępu do sieci wodociągowej posiadające indywidualne ujęcia wody (studnie). Pobrano łącznie 38 próbek wody z ujęć indywidualnych. Wszystkie badane parametry fizykochemiczne i chemiczne spełniały wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Pyskowice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

Gmina Sośnicowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 8348 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1230,3 m³/d
- Za dystrybucję i produkcję wody odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47.

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Sośnicowice	548,0	3972	Sośnicowice, Trachy, Łany Wielkie, Bargłówka,
2	SUW Sierakowice	219,2	1458	Sierakowice, Tworóg Mały

3	SUW Rachowice	76,7	730	Rachowice
4	SUW Smolnica	216,4	670	Smolnica
5	PWiK Sp. z o.o. w Gliwicach SUW Łabędy	170,0	1518	Kozłów, część Smolnicy

Tab. 17 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie miasta i gminy Sośnicowice

Woda dostarczana mieszkańcom gminy Sośnicowice pochodzi z 4 ujęć głębinowych eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach tj. ujęcia w Sierakowicach, Sośnicowicach, Smolnicy oraz w Rachowicach. Wyjątek stanowi rejon Kozłowa oraz część Smolnicy, które zaopatrywane są w wodę głębinową przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47 (strefa zasilania SUW Łabędy).

Na terenie gminy Sośnicowice występują wody charakteryzujące się podwyższoną wartością żelaza i manganu. W związku z powyższym na stacjach uzdatniania wody pracują urządzenia redukujące ww. parametry. Na Stacji Uzdatniania Wody w Rachowicach proces uzdatniania wody surowej przebiega w wyniku aeracji oraz filtracji na dwóch ciśnieniowych filtrach pośpiesznych z dwuwarstwowym złożem filtracyjnym (piasek, żwir). Uzdatnianie wody na stacji w Smolnicy odbywa się poprzez napowietrzanie w 3 statycznych mieszaczach, filtracji na 3 ciśnieniowych filtrach pośpiesznych (złoże żwirowe). W Sierakowicach zamontowane są 2 aeratory oraz 5 filtrów (2 filtry ciśnieniowe piaskowo-żwirowe, 3 filtry mechaniczne z kolumnami kontaktowymi wypełnionymi złożem katalitycznym). Stacja Uzdatniania Wody w Sośnicowicach działa w oparciu o 3 równolegle połączone filtry pośpieszne ze złożem dwuwarstwowym (żwir kwarcowy, złożo katalityczne). Woda poddawana jest stałej dezynfekcji podchlorynem sodu na stacjach uzdatniania wody w Sierakowicach, Smolnicy, Sośnicowicach oraz w Rachowicach.

W 2022 r. przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich stacji uzdatniania wody na terenie gminy Sośnicowice. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2022 r. przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach oraz przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47 pobrano z ujęć wody oraz punktów zgodności:

- 33 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 33 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2022 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 36 próbek wody do badań fizykochemicznych,
- 35 próbek do badań fizykochemicznych.

W próbce wody pobranej w ramach kontroli urzędowej z punktu monitoringowego w Rachowicach w maju stwierdzono obecność pojedynczych bakterii grupy coli przy braku wskaźników zanieczyszczenia kałowego (*Escherichia coli*, enterokoki) oraz zbyt wysokie stężenie manganu. Badanie kontrolne w punkcie zgodności oraz na stacji uzdatniania wody nie potwierdziło obecności bakterii, jednakże stężenie manganu w dalszym ciągu przekraczało wartość parametryczną. W kolejnych dniach w ramach wzmożonego nadzoru pobrano 4 próbki wody z ww. punktów oraz 1 dodatkową w strefie zaopatrzenia. W 2 próbkach ponownie stwierdzono obecność bakterii gr. coli przy braku zanieczyszczenia w wodzie podawanej do sieci. W związku z powyższym dn. 20.05.2022 r. wydano decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia „Rachowice” przy spełnieniu warunku - liczba bakterii grupy coli < 10 jtk[NPL]/100ml. Zobowiązano ponadto Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Powstańców 6, 44-153 Sośnicowice do podjęcia skutecznych działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody w zakresie parametru wskaźnikowego mikrobiologicznego (bakterie grupy coli) do wymagań określonych w zał. nr 1 część C Tabela 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), poinformowania użytkowników o warunkowej przydatności wody do spożycia oraz bieżącego informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach oraz Burmistrza Miasta i Gminy Sośnicowice o zakresie i terminach podejmowanych działań.

Po przeprowadzonych przez Zakład działaniach naprawczych polegających na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych z ww. strefy zaopatrzenia. Analiza laboratoryjna wykazała, iż badane parametry mikrobiologiczne i wskaźnikowy mikrobiologiczny (*Escherichia coli*, enterokoki, bakterie grupy coli) spełniają wymagania ww. rozporządzenia. W związku z powyższym wydano decyzję o przydatności wody do spożycia.

W omawianym okresie nie stwierdzono przekroczeń wskaźników mikrobiologicznych w żadnej z 3 próbek wody ujmowanej (przed procesem uzdatniania), co świadczy o braku skażenia wody surowej. Badania przeprowadzone tydzień po ustąpieniu zanieczyszczenia w dwóch punktach zlokalizowanych na sieci potwierdziły odpowiednią jakość mikrobiologiczną wody. Ponadto ZGKiM usunął awarię stacji uzdatniania wody, która generowała zbyt wysokie stężenia manganu.

Pozostałe analizy laboratoryjne próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych, spełniała wymagania określone w załączniku nr 1 część A., załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2. oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badania w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie ujmowanej zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294). Analiza laboratoryjna wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania ww. rozporządzenia.

Właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z §18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te odpowiedzialne są za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2022 r. przez zarządców w obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Sośnicowice stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r. za wyjątkiem okresu od 20.05.2022 r. do 24.05.2022 r., w którym obowiązywała decyzja stwierdzająca warunkową przydatności wody do spożycia z wodociągu „Rachowice”

Gmina Toszek

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 9189 osób
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1214,93 m³/d
- Za dystrybucję wody odpowiada REMONDIS Aqua Toszek Sp. z o. o. przy ul. Górnośląskiej 2 w Toszku oraz Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.
- Producentami wody są: REMONDIS Aqua Toszek Sp. z o.o. przy ul. Górnośląskiej 2; Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5; Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6; Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej

i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś przy ul. Lipowej 14 w Sierotach; Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach przy ul. Wojewódzkiej 19.

Lp.	Źródło wody	Produkcja/zakup wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Toszek	692,67	4722	Toszek, Sarnów, Pisarzowice, Ciochowice, Boguszyce, Szpital w Toszku
2	SUW Paczyna	235,96	1806	Paczyna, Pniów
3	SUW Płużniczka	75,99	549	Płużniczka, Pawłowice, Ligota Toszecka
4	SUW Kotulin	99,78	1223	Kotulin
5	Paczynka/Mikuszowina (GPW strefa zasilania „Zawada”)	25,26	292	Paczynka
6	SUW Szpital Psychiatryczny	86,14	1082	Szpital w Toszku (potrzeby szpitala, budynki mieszkalne)
7	Zakup od ZBGMiK w Rudzińcu (SUW Chechło)	11,61	135	Proboszczowice
8	Zakup od ZBGMiK w Wielowsi (SUW Wiśnicze)	17,12	225	Kotliszowice
		20,48	237	Wilkowiczki

Tab. 13 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę miasta i gminy Toszek

Miasto Toszek zaopatrywane jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęć podziemnych eksploatowanych przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (Toszek, Kotulin, Płużniczka, Paczyna) oraz z zakupu od ZBGMiK w Rudzińcu, ZBGMiK Gminy Wielowieś i GPW S.A. w Katowicach.

Szpital Psychiatryczny w Toszku posiada własne ujęcie wód podziemnych (studnia głębinowa - utwór karbonu dolnego) o średniej dobowej produkcji 42,58 m³, które zaopatruje mieszkańców budynków zakładowych, pacjentów przebywających na leczeniu szpitalnym oraz pracowników. Niedobory wody uzupełniane są z „wodociągu Toszek” zarządzanego przez przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (średnio 43,56 m³/d). Proces uzdatniania wody oparty jest o filtrację ze wstępnym napowietrzaniem (filtry ciśnieniowe piaskowo-żwirowe oraz ze złożem aktywnym). Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu stabilizowanego podchlorynu sodu.

Woda na terenie gminy Toszek charakteryzuje się dużą zawartością żelaza i manganu. Stacja Uzdatniania Wody Kotulin zasilana jest wodą podziemną z utworów karbonu (studnie

podstawowe S-1, S-3 oraz awaryjna S-2). W Paczynie eksploatowane są dwie studnie głębinowe: studnia podstawowa S4 oraz rezerwowa S3bis. Stacja Uzdatniania Wody w Płużnicze wykorzystuje wodę ze studni czwartorzędowej S-1. Wody surowe poddawane są procesowi odżelaziania i odmanganiania z wykorzystaniem filtracji na złożach piaskowych bądź piaskowo-żwirowych. Na Stacji Uzdatniania Wody w Toszku zasilanej z dwóch studni głębinowych (podstawowa S-4 i awaryjna S-4 bis – utwory czwartorzędowe i trzeciorzędowe) prowadzony jest dodatkowo proces koagulacji (poliakryloamid) oraz flokulacji (flokulant glinowy). Na wszystkich stacjach uzdatniania wody dezynfekcja prowadzona jest okresowo z zastosowaniem podchlorynu sodu za wyjątkiem SUW Kotulin, gdzie od 2019 r. dezynfekcja prowadzona jest w sposób ciągły z uwagi na zanieczyszczenie mikrobiologiczne studni.

Przeprowadzone kontrole sanitarne Stacji Uzdatniania Wody, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. prowadziło monitoring z ujęć oraz stałych punktów zgodności. Ogółem pobrano:

- 32 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 32 próbki do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2022 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 28 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 27 próbek do badań fizykochemicznych.

Próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część A. tabela 1, załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1 i 2, oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badania w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie ujmowanej zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294). Analiza laboratoryjna wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania ww. rozporządzenia.

W 2022 r. na terenie gminy Toszek nie wnoszono interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Z indywidualnego ujęcia wody oraz punktu zgodności zlokalizowanego na terenie Szpitala Psychiatrycznego w Toszku w ramach kontroli wewnętrznej zarządca pobrał zgodnie z ustalonym harmonogramem:

- 7 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 7 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem działania na 2022 r. upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach pobrali na terenie szpitala:

- 4 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 4 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry w próbkach wody pobranych na terenie Szpitala Psychiatrycznego w Toszku spełniały wymagania Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2022 r. przez zarządcę w obiekcie:

- SP ZOZ Szpital Psychiatryczny w Toszku, ul. Gliwicka 5, Toszek

nie wykazała nieprawidłowości, zarządca pobrał 7 próbek wody do badań.

Ponadto upoważniony przedstawiciel PPIS w Gliwicach w 2022 r. zgodnie z ustalonym planem działań pobrał w październiku 7 próbek wody do badań. Analiza pobranych próbek wody ciepłej wykazała skażenie średnie wody ciepłej w stopniu średnim 2 punktach. Zarządca przeprowadził dezynfekcję chemiczną i termiczną instalacji, celem redukcji skażenia. Celem sprawdzenia, czy ww. zanieczyszczenie nadal utrzymuje się w instalacji po upływie 4 tygodni zostało przeprowadzone badanie kontrolne.

Analiza laboratoryjna pobranych próbek wody wykazała zgodność parametru mikrobiologicznego ujętego w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 poz. 2294), co skutkowało umorzeniem postępowania administracyjnego w zakresie wydania decyzji terminowej nakazującej stronie wykonanie obowiązków.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Toszek oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

Gmina Gierałtowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 11992 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1646,6 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. K. Miarki 1 w Przyszowicach.

Mieszkańcy gminy Gierałtowice zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Przyszowicach pochodzącą z zakupu od:

- Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Szpitalna 11, Knurów,
- Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Wolności 215,
- Zakładu Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej ul. Zwycięstwa 26, Ornontowice,
- Zakładu Inżynierii Miejskiej Sp. z o. o. ul. Kolejowa 4, Mikołów.

Lp.	Zakup	zakup wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie	1117,81	8087	Gierałtowice, Przyszowice, Paniówki,
2	Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	27,40	225	Przyszowice
3	Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej w Ornontowicach	410,96	3000	Chudów, Paniówki
4	Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o. o. w Mikołowie	90,41	680	Paniówki
5	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie	1117,81	8087	Gierałtowice, Przyszowice, Paniówki,

Tab. 14 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Gierałtowice

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zgodnie z planem pracy w 2022 r. pobrali:

- 16 próbek wody do badań mikrobiologicznych,

- 16 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Przyszowicach prowadziło monitoring z punktów zgodności w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem pobierając:

- 24 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 24 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, wskaźnikowe mikrobiologiczne, fizykochemiczne i organoleptyczne, dodatkowe chemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2022 r. na terenie gminy Gierałtowice w sołectwie Przyszowice wniesiono jedną interwencję dotyczącą złej jakości fizykochemicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W związku z powyższym pobrano próbki wody do badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych fizykochemicznych i organoleptycznych oraz dodatkowych chemicznych u osoby skarżącej się oraz w strefie zaopatrzenia. Wszystkie badane parametry próbek wody pobranych w strefie zaopatrzenia spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Analiza laboratoryjna próbek wody pobranej u osoby skarżącej się wykazała przekroczenie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych określonych w tabeli nr 2 części C załącznika nr 1 do ww. w zakresie mętności oraz żelaza. Przedsiębiorstwo podjęło działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej. Po ich zakończeniu zostały pobrane kolejne próbki wody z domu mieszkalnego oraz zaworu przed wodomierzem, celem wykluczenia wpływu instalacji wewnętrznej budynku. Analiza wyników wykazała utrzymujące się przekroczenie mętności i żelaza jedynie w domu mieszkalnym. Z uwagi na fakt, iż woda doprowadzana do budynku spełniała wymagania ww. rozporządzenia nie było podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego.

Zalecane wartości parametryczne dla żelaza oraz mętności zostały ustalone w celu zapewnienia akceptowalności wody przez konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci/instalacji wodociągowej może dochodzić do wytrącania się związków żelaza w formie trudno rozpuszczalnych osadów o rdzawo - brunatnej barwie. Obecność żelaza w wodzie w ilości stwierdzonej w badanej próbce może wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować wzrost mętności wody. Nie wpływa to jednak na zdrowie konsumenta.

Właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązani do wykonania badań wody ciepłej

pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te odpowiedzialne są za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2022 r. przez zarządcę w obiekcie: *Hotel Biały Dom I; II przy ul. Darwina, Paniówki* nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Gieraltowice stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

Gmina Pilchowice

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę - ok. 11150 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1032,32 m³/d.
- Za dystrybucję oraz produkcję wody na terenie gminy odpowiada Pilchowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., ul. Główna 44 w Nieborowicach, Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Szpitalna 11 w Knurówie.

p. I	Ujęcie wody/ Zakup	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Nieborowice	972,60	10300	Nieborowice, Pilchowice, Stanica, Żernica, Wilcza, Leboszowice, Kuźnia Nieborowska
2	Szpital Pilchowice	11,23	150	potrzeby własne Szpitala
3	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Szpitalna 11, Knurów	48,49	700	Kuźnia Nieborowska (bez ul. Kasztanowej), Nieborowice (ul. Krywałdzka)

Tab. 5 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Pilchowice

Mieszkańcy gminy Pilchowice zaopatrywani są w większości w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Nieborowicach, eksploatowanego przez Pilchowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. W Żernicy ul. Wiśniowa nie jest podłączona do gminnej sieci wodociągowej. Do przeważającej części obszaru Kuźni Nieborowskiej oraz ul. Krywałdzkiej w Nieborowicach

woda dostarczana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie. Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych zaopatrujące w wodę pacjentów oraz pracowników szpitala.

Stacja Uzdatniania Wody w Nieborowicach zasilana jest wodą z utworów czwartorzędowych, czerpaną z czterech studni głębinowych: s-8z, s-9z, s-14z, s-15z pracujących naprzemiennie. Woda ze studni poddawana jest procesowi aeracji, następnie kierowana do klarownika i na trzystopniowy system filtracji, gdzie usuwane są żelazo, mangan i jon amonowy pochodzenia naturalnego. Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu podchlorynu. Szpital Chorób Płuc w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych. Proces uzdatniania wody oparty jest o filtrację na filtrach katalitycznych (odżelazianie i odmanganianie) ze wstępnym napowietrzaniem. Dezynfekcja prowadzona jest okresowo podchlorynem sodu.

Przeprowadzone kontrole stacji uzdatniania wody w Nieborowicach i Pilchowicach nie wykazały uchybień w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2022 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali na terenie gminy (bez szpitala):

- 11 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 13 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz dodatkowego nadzoru sanitarnego Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Nieborowicach oraz PWiK Sp. z o.o. w Knurowie pobrało z ujęcia wody oraz punktów zgodności:

- 13 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 19 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Analizy laboratoryjne próbek wody pobrane w kwietniu w ramach kontroli wewnętrznej w punkcie zgodności zlokalizowanym w Żernicy wykazały podwyższoną wartość utlenialności (6,3 mg/l O₂, wartość parametryczna 5 mg/l O₂) przy braku przekroczeń innych parametrów fizykochemicznych, co mogło być związane ze stagnacją wody w instalacji wewnętrznej budynku. Zlecone przez PPK Sp. z o.o. badanie kontrolne nie wykazało nieprawidłowości.

W próbce wody pobranej do badań laboratoryjnych pod koniec sierpnia w ramach kontroli wewnętrznej z punktu zgodności zlokalizowanego w Leboszowicach zaobserwowano wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72h oraz manganu. Zdarzenie miało charakter incydentalny, co potwierdziło przeprowadzone przez PPIS w Gliwicach badanie kontrolne. Prawdopodobną przyczyną pogorszenia jakości wody był zmniejszony rozbiór wody tj. mały

przepływ wody w przyłączy i instalacji wewnętrznej, a także odległość przyłącza od sieci wodociągowej.

Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h jest wskaźnikiem mikrobiologicznym niemającym bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast wzrost jej wartości może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametr ten może być przydatny w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

Zalecana wartość parametryczna dla manganu ustalona została w celu zapewnienia akceptowalności wody dla konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej zwłaszcza przy dużych rozbiorach i uderzeniach hydraulicznych może dochodzić do wytrącania się tlenków manganu o czarnym zabarwieniu, a także zwiększenia mętności. Obecność manganu w wodzie, zwłaszcza w ilościach stwierdzonych w badanych próbkach nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować zwiększoną barwę i zmianę zapachu oraz smaku wody.

Pozostałe analizy laboratoryjne pobranych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych we wszystkich punktach zgodności spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2022 r. na terenie Pilchowic nie wniesiono interwencji dotyczącej złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach w 2022 r. prowadził nadzór nad jakością wody na terenie Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach zgodnie z ustalonym planem działań oraz w ramach badań kontrolnych pobierając:

- 5 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 7 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem zarządca Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach pobrał z punktu zgodności zlokalizowanego na terenie szpitala:

- 3 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 3 próbki do badań fizykochemicznych.

Próbka wody pobrana w czerwcu wykazała przekroczenia wartości parametrycznych ustalonych dla manganu, żelaza, mętności oraz barwy, co nie spełniało wymagań załącznika nr 1 część C. tabela 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Przyczyną stwierdzonych

nieprawidłowości było najprawdopodobniej zawieszenie pracy stacji uzdatniania wody w związku ze skokami energii elektrycznej. Z uwagi na brak skutecznego usuwania związków manganu i żelaza z wody surowej (porównywalne wyniki badań) przełączono wodę na zasilanie alternatywne z „wodociągu Pilchowice”. Przeprowadzone badania w dwóch punktach na terenie obiektu nie wykazały nieprawidłowości w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych. W ramach działań korygujących zresetowano urządzenia na stacji uzdatniania wody oraz wyczyszczono zbiornik retencyjny. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność podejmowanych działań naprawczych.

Pozostałe parametry spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych, chemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część B, część C. tabela 2, część D. tabela 1 i tabela 2 do ww. rozporządzenia.

Analizy laboratoryjne wszystkich pobranych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (dz. U. 2017, poz. 2294) podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny są zobowiązani do przestrzegania minimalnej częstotliwości pobierania próbek wody ciepłej oraz procedur postępowania w zależności od wyniku badania bakteriologicznego określonych w części B załącznika nr 5 do ww. rozporządzenia. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności.

W 2022 r. zarządcy obiektów przekazali wyniki badań wody ciepłej wykonane w ramach kontroli wewnętrznej, w których w żadnej z pobranych próbek nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Pilchowice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

Gmina Wielowieś

- Ludność zaopatrywana w wodę – ok. 6264 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 791,25 m³/d.
- Dystrybucją wody na terenie gminy zajmuje się: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Lipowa 14, Sieroty.
- Za dystrybucje wody na terenie Oddziału Psychiatrycznego XVI w Dąbrówce odpowiedzialny jest Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.
- Producentami wody dostarczanej mieszkańcom gminy są: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Lipowa 14, a w przypadku Oddziału Psychiatrycznego XVI w Dąbrówce, Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.

Mieszkańcy gminy Wielowieś zaopatrywani się w wodę przeznaczoną do spożycia przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z/s w Sierotach. Dostarczana woda pochodzi z ujęć własnych wód podziemnych tj. ujęcia Wielowieś, Wiśnicze, Świbie. Stacja Uzdatniania Wody w Świbiu zasilana jest wodą pochodzącą z dwóch studni głębinowych S1 i S2 pracujących naprzemiennie. Z uwagi na wysoką zawartość azotanów w wodzie surowej poza zastosowaniem filtrów węglowych prowadzony jest proces odwróconej osmozy. W Wiśniczu na Stacji Uzdatniania Wody prowadzony jest proces uzdatniania polegający głównie na usunięciu azotanów z wody surowej. Urządzeniem uzdatniającym jest wymiennik jonitowy trzykolumnowy wyposażony w silnie zasadową żywicę amonową. Naprzemiennie pracują po 2 jonity. Z uwagi na wysoką zawartość azotanów w wodzie surowej na Ujęciu w Wielowski 2022 r. zarządca zgłosił do odbioru instalację uzdatniania wody w zakresie usuwania azotanów zgodnie z uzyskaną Decyzją Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego w Katowicach. Sposób uzdatniania wody odbywa się analogicznie jak na SUW Wiśnicze. W celu zabezpieczenia przed wtórnym skażeniem mikrobiologicznym prowadzona jest stała dezynfekcja wody na ujęciach podchlorynem sodu. Przedsiębiorstwo prowadzi dodatkowo monitoring wód surowych w zakresie azotanów.

Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrówce Szpitala Psychiatrycznego w Toszku posiada własne ujęcie wód podziemnych. Woda ze studni głębinowej poddawana jest filtracji wstępnej oraz inżektorowemu procesowi napowietrzania. Następnie przy pomocy zestawu hydroforowego woda tłoczona jest na dwa stopnie filtracji w układach dwukolumnowych pracujących równolegle – sedymentacja oraz wymiana jonowa. Po filtracji następuje proces dezynfekcji przy użyciu lamp UV.

Przeprowadzone kontrole sanitarne stacji uzdatniania wody, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień.

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	UW Wielowieś	451,27	3578	Wielowieś, Kieleczka, Czarków, Raduń, Sieroty, Borowiany, Zacharzowice, Radonia, Raduń, Jażmanów, Chwoszcz
2	SUW Wiśnicze	229,42	1779	Wiśnicze, Gajowice, Błażejowice, Świbie (górną część), Kotliszowice, Wilkowiczki
3	SUW Świbie	104,86	907	Świbie (dolną część), Dąbrówka
4	Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI	5,7	44	Dąbrówka Hubertus (potrzeby własne Oddziału)

Tab. 6 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Wielowieś

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej gminy Wielowieś pobrał z ujęć wody oraz punktów zgodności:

- 26 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 30 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2022 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 65 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 22 próbki do badań fizykochemicznych.

W ramach wzmożonego nadzoru nad jakością mikrobiologiczną wody w czerwcu pobrano próbkę wody ze Stacji Uzdatniania Wody Świbie. Analiza laboratoryjna wykazała obecność pojedynczych bakterii grupy coli oraz enterokoków, co nie spełniało wymagań określonych dla parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych ujętych w załączniku nr 1 część A. tabela 1. oraz załączniku nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Badanie kontrole przeprowadzone kolejnego dnia potwierdziło obecność bakterii grupy coli jedynie w punkcie poboru zlokalizowanym w pomieszczeniu chlorowni SUW, przy wykluczeniu wskaźników kałowych (*Escherichia coli*, enterokoki). Nie stwierdzono skażenia w wodzie ujmowanej (przed uzdatnianiem), ani w punktach zgodności na sieci wodociągowej. W związku z powyższym ponownie pobrano próbki wody surowej, po poszczególnych etapach uzdatniania oraz w strefie zaopatrzenia. W pobranych próbkach nie stwierdzono przekroczeń mikrobiologicznych. Kolejne badania również nie wykazywały nieprawidłowości.

Zanieczyszczenie miało charakter lokalny i obejmowało jedynie stacje uzdatniania wody. W związku z powyższą sytuacją pobrano ogółem 14 próbek wody uzdatnionej do badań mikrobiologicznych oraz 9 próbek wody surowej w ramach monitoringu operacyjnego.

W ramach wzmożonego nadzoru nad jakością mikrobiologiczną wody w październiku pobrano próbkę wody z punktu zgodności zlokalizowanego na sieci wodociągowej w Dąbrówce. Analiza laboratoryjna wykazała obecność pojedynczych bakterii grupy coli oraz enterokoków, co nie spełniało wymagań określonych dla parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych ujętych w załączniku nr 1 część A. tabela 1. oraz załączniku nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Po przeprowadzeniu przez Dyrektora Zakładu niezwłocznych działań korygujących polegających na dezynfekcji chemicznej pobrano do badań próbki wody z ujęcia oraz strefy zasilania. Analiza laboratoryjna nie potwierdziła przekroczenia, co świadczy o jego lokalnym charakterze, które obejmowało jedynie punkt zgodności. Kolejne badania wykonane w ramach wzmożonego nadzoru również nie wykazały nieprawidłowości.

Z uwagi na pogorszenie jakości mikrobiologicznej wody we wrześniu i październiku prowadzono wzmożony nadzór nad wodą z wodociągu „Wielowieś”. Analiza laboratoryjna próbek pobranych we wrześniu wykazywała pojawiające się przekroczenia w zakresie bakterii grupy coli oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72h zarówno w wodzie podawanej do sieci oraz w punktach zgodności usytuowanych na sieci, przy wykluczeniu obecności *Escherichia coli* oraz enterokoków. Po potwierdzeniu przekroczenia oraz przeprowadzeniu przez Dyrektora Zakładu dezynfekcji chemicznej ponownie pobrano próbki wody do badań ze studni (woda surowa), ujęcia wody (woda uzdatniona) oraz punktów zgodności. Analiza wykazała skuteczność przeprowadzonych działań korygujących.

Z uwagi na pogorszenie jakości mikrobiologicznej wody we wrześniu i październiku prowadzono wzmożony nadzór nad wodą z wodociągu „Wiśnicze”. Analiza laboratoryjna próbek pobranych we wrześniu wykazywała pojawiające się przekroczenia w zakresie bakterii grupy coli zarówno w wodzie podawanej do sieci oraz w punktach zgodności usytuowanych na sieci, przy wykluczeniu obecności *Escherichia coli* oraz enterokoków. Po przeprowadzeniu przez Dyrektora Zakładu dezynfekcji chemicznej ponownie pobrano próbki wody do badań ze studni (woda surowa), ujęcia wody (woda uzdatniona) oraz punktów zgodności. Z uwagi na awarię chloratora i brak możliwości ciągłej dezynfekcji podjęto decyzję o zmianie zasilania - w okresie od 30.09.2022 r. do 27.10.2022 r. wodociąg Wiśnicze zasilany był z ujęcia w Wielowsi. Z uwagi na pojawiające się pojedyncze przekroczenia prowadzony był wzmożony nadzór nad jakością wody w strefie zaopatrzenia do momentu ustabilizowania parametrów mikrobiologicznych. Obecność bakterii

grupy coli stwierdzono jedynie w punkcie zlokalizowanym na końcu sieci wodociągowej, gdzie nie wykryto jeszcze obecności dezynfekanta.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów prowadzony był wzmożony nadzór nad jakością wody w strefie zaopatrzenia do momentu ustabilizowania parametrów mikrobiologicznych.

Bakterie grupy coli oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h są wskaźnikami mikrobiologicznymi niemającymi bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast wzrost ich wartości może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametry te mogą być przydatne w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

Wykrycie enterokoków powinno skłaniać do podjęcia dalszych działań, w tym pobierania kolejnych próbek wody i poszukiwania potencjalnych przyczyn jej zanieczyszczenia, takich jak niewłaściwe uzdatnianie wody lub uszkodzenie systemu dystrybucji.

Pozostałe analizy laboratoryjne pobranych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wszystkie próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały wymagania pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 2 oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Wysoka zawartość azotanów jest charakterystyczna dla wód głębinowych gminy Wielowieś. W 2022 r. nie wykryto przekroczeń azotanów w wodzie, jednak wartości parametru nie były stabilne i wahały się w granicach:

- woda z SUW Wiśnicze 17,5-54 mg/l,
- woda z SUW Wielowieś 0,93-51 mg/l,
- woda z SUW Świbie 17,5-52 mg/l, przy dopuszczalnej wartości 50 mg/l.

Ujęcia wody znajdujące się na terenie gminy nie posiadają wyznaczonej strefy pośredniej, pomimo usytuowania na terenach szczególnie narażonych na bezpośredni wpływ zanieczyszczeń z powierzchni terenu (brak odpowiedniej warstwy izolującej). Z uwagi na rolnicze zagospodarowanie terenu i problem przenikania zanieczyszczeń, których źródłem są obszary intensywnego stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin,

nieskanalizowane obszary zabudowane oraz tzw. rolnicze wykorzystanie ścieków niezbędne jest podjęcie działań, które w dłuższej perspektywie zapewnią zaopatrzenie mieszkańców w wodę bezpieczną i o odpowiedniej jakości.

Zalecana przez Światową Organizację Zdrowia maksymalna wartość dla azotanów wynosząca 50 mg/l została ustalona jako chroniąca przed methemoglobinemią u niemowląt karmionych z butelki (narażenia krótkotrwałe). Methemoglobinemia to schorzenie objawiające się utratą zdolności do przyłączania i przenoszenia tlenu przez hemoglobinę. Niemowlęta karmione z butelki są w grupie wysokiego ryzyka, ponieważ cechuje je wysokie spożycie wody w stosunku do masy ciała. Ryzyko wzrasta przede wszystkim w razie współistniejących infekcji przewodu pokarmowego. Powinno się zatem zwracać szczególną uwagę na bezpieczeństwo mikrobiologiczne wody przeznaczonej do podawania niemowlętom karmionym z butelki, gdy zawiera ona azotany w stężeniach zbliżonych do zalecanej wartości.

Na terenie Oddziału Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrowce w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz kontroli urzędowej pobrano:

- 5 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 6 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej pobrano:

- 3 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 5 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W próbce wody pobranej w kwietniu w ramach monitoringu parametrów B stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznej ustalonej dla sodu. Badania kontrole potwierdziły utrzymujące się przekroczenie. W związku z powyższym zarządca dokonał przeglądu stacji uzdatniania wody, który wykazał, iż jedna z kolumn nie pracowała prawidłowo. Analiza laboratoryjna próbki wody pobranej po usunięciu awarii nie wykazała nieprawidłowości. Stacja uzdatniania wody zaopatrująca Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej w Dąbrowce pracuje w oparciu o wymianę jonową przy zastosowaniu roztworu solnego. Przy niewłaściwym nastawie może dochodzić do wzrostu stężenia tego pierwiastka w wodzie uzdatnionej. Nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia konsumentów, jednakże może powodować nieakceptowalny smak wody. W próbce wody pobranej w II półroczu w ramach kontroli wewnętrznej przekroczone zostały wartości parametrów organoleptycznego i fizykochemicznych tj. żelazo, sód i mętność. Zarządca zlecił firmie zewnętrznej przegląd oraz serwis pracy urządzeń na Stacji Uzdatniania Wody. Do czasu usunięcia awarii woda do celów spożywczych dostarczana była w 19 litrowych butelkach, natomiast posiłki dostarczane były z kuchni SP ZOZ Szpitala Psychiatrycznego w Toszku. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych pobrano kolejne próbki do badań, które nie wykazały nieprawidłowości.

Pozostałe próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część B. załączniku nr 1 część C. tabela 2 oraz w załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do ww. rozporządzenia.

Analizy laboratoryjne próbek wody pobranych w analizowanym okresie wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badania w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie ujmowanej zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294). Analiza laboratoryjna wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania ww. rozporządzenia.

W 2022 r. na terenie gminy Wielowieś nie wnoszono interwencji dotyczących złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych przez zarządców nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody oraz po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Wielowieś stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

Z uwagi na niestabilną jakość mikrobiologiczną wody na terenie ww. gminy konieczne jest stałe monitorowanie zanieczyszczeń mikrobiologicznych w wodzie podawanej do sieci oraz wzmożony nadzór nad jej jakością.

Gmina Rudziniec

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 10 361 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – ok. 1249,1 m³/d.
- Producentami wody są: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47, NZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego SZANSA przy ul. Cmentarnej 18 w Pławniowicach.

L p.	Ujęcie wody	Produkcja wody[m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Rudziniec	276,2	3961	Rudziniec, Rudno, Bojszów Łącza, Ujazd (Gmina Ujazd)
2	SUW Chechło	115,7	772	Chechło, Widów
3	SUW Pławniowice	101,7	759	Pławniowice
4	SUW Niewiesz	406,2	2494	Niewiesz, Poniszowice, Słupsko, Niekarmia, Łany, Bycina
5	PWiK Gliwice - Studnia 6 Rzeczyce	345,2	2330	Rzeczyce, Ligota Łabędzka, Taciszów, Kleszczów
6	PWiK Gliwice – Studnia 7 Taciszów/Kleszczów			

Tab. 7 Charakterystyka zaparzenia w wodę gminy Rudziniec

Woda przeznaczona do spożycia dostarczana mieszkańcom gminy Rudziniec pochodzi z ujęć głębinowych usytuowanych na terenie gminy. W Rudzińcu oraz w Pławniowicach eksploatowane są utwory trzeciorzędowe, natomiast w Chechle i Niewiesz utwory czwartorzędowe. Wody głębinowe na terenie gminy Rudziniec charakteryzują się dużą zawartością żelaza i manganu. Uzdatanie opiera się na utlenianiu poprzez napowietrzanie oraz odżelazianiu i odmanganianiu z wykorzystaniem filtracji na złożach piaskowo-żwirowych. W Chechle dodatkowo zastosowano węgiel aktywny. Dezynfekcja odbywa się za pomocą podchlorynu sodu i prowadzona jest w sposób ciągły.

Na terenie Stacji Uzdatania Wody Niewiesz realizowany jest projekt „Modernizacja stacji uzdatniania wody z budową ujęcia wody w sołectwie Niewiesz polegającej na przebudowie i rozbudowie stacji uzdatniania wody wraz z ujęciem wody oraz budowie stacji wodociągowej w miejscowości Bycina”. Dwa pierwsze etapy obejmowały budowę stacji wodociągowej dla miejscowości Bycina (2018 r.) oraz uzbrojenie otworów studziennych odwierconych w 2016 r. i oddanych do użytkowania w 2020 r. W 2022 r. trwała realizacja III etapu. W celu montażu

nowego układu technologicznego w budynku SUW wykonano tymczasowy układ technologiczny poza budynkiem stacji, który uzyskał pozytywną ocenę higieniczną. Tymczasowa Stacja Uzdatniania Wody w Niewieszy została włączona do eksploatacji dnia 28.12.2022 r. po uzyskaniu pozytywnej opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach

W Rzeczycach oraz Kleszczowie proces uzdatniania wody obejmuje napowietrzanie oraz filtrację na 3 filtrach ciśnieniowych. Dezynfekcja wody prowadzona jest za pomocą lamp UV z możliwością awaryjnej dezynfekcji podchlorynem sodu. Nadwyżka z SUW Kleszczów wraz z nadwyżką z SUW Rzeczyce tłoczona jest jako woda surowa do SUW Łabędy.

Prowadzono stały nadzór sanitarny nad ujęciami zaopatrującymi mieszkańców gminy Rudziniec. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach prowadziły monitoring jakości wody z ujęć oraz stałych punktów zgodności usytuowanych na sieci wodociągowej. Ogółem pobrano:

- 100 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 91 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2022 r. pobrali:

- 37 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 42 próbki do badań fizykochemicznych.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów wykazała kontrola wewnętrzna przeprowadzona w maju i we wrześniu w punkcie zgodności zlokalizowanym w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Poniszowicach przy ul. Gliwickiej 32. W przypadku nieprawidłowości, która wystąpiła w maju zarządca niezwłocznie wykonał badania kontrolne w ww. punkcie poboru, które wykazały zgodność ww. parametru z normatywem, co świadczy o incydentalnym charakterze zdarzenia i braku utrzymującego się zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. We wrześniu Przedsiębiorstwo niezwłocznie podjęło działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej. Przeprowadzone badanie kontrolne wykazało utrzymującą się nieprawidłowość. Zgodnie z informacją uzyskaną od przedstawiciela Zakładu przekroczenie wystąpiło na skutek rozbudowy wewnętrznej instalacji wodociągowej w obiekcie. Zarządca zobowiązał się do przeprowadzenia kolejnych działań korygujących polegających na dezynfekcji chemicznej instalacji wewnątrz budynku. Przeprowadzone badanie kontrolne potwierdziło skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych. Badanie kontrolne przeprowadzone

w październiku przez przedstawicieli PPIS w Gliwicach w ramach wzmożonego nadzoru nie wykazało nieprawidłowości.

Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h jest wskaźnikiem mikrobiologicznym niemającym bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast wzrost jej wartości może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametr ten może być przydatny w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

W próbie wody pobranej do badań laboratoryjnych we wrześniu w ramach kontroli wewnętrznej ze Stacji Uzdatniania Wody Chechło zaobserwowano przekroczenie wartości parametrów: mętność, żelazo oraz mangan. Przeprowadzone badanie kontrolne wykazało poprawę jakości wody, jednakże w dalszym ciągu obserwowano niezgodności w zakresie mętności i żelaza. Dyrektor Zakładu poinformował, iż przyczyną powyższych przekroczeń była nieodpowiednia procedura płukania filtrów, która spowodowała zanieczyszczenie zbiornika, co wpłynęło na wzrost stężenia manganu i żelaza w wodzie podawanej do sieci, a w konsekwencji również wzrost mętności. Przeprowadzone badanie kontrolne wykonane po przeprowadzeniu działań korygujących polegających na płukaniu zbiornika potwierdziło ich skuteczność. Kolejne analizy przeprowadzone we wrześniu oraz październiku przez przedstawicieli PPIS w Gliwicach w ramach wzmożonego nadzoru również nie wykazały nieprawidłowości.

Zalecana wartość parametryczna dla żelaza oraz manganu ustalona została w celu zapewnienia akceptowalności wody dla konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej zwłaszcza przy dużych rozbiorach i uderzeniach hydraulicznych może dochodzić do wytrącania się związków żelaza w formie trudno rozpuszczalnych osadów o rdzawo - brunatnej barwie oraz tlenków manganu o czarnym zabarwieniu, a także zwiększenia mętności. Ich obecność w wodzie, zwłaszcza w ilościach stwierdzonych w badanych próbkach nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować zwiększoną barwę i zmianę zapachu oraz smaku wody.

Mętność nie ma bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego, a jej znaczenie w tym aspekcie różni się w zależności od rodzaju ujęcia, charakterystyki fizykochemicznej wody, jak również od stosowanych metod uzdatniania i dezynfekcji oraz warunków panujących w systemie dystrybucji. W wodach podziemnych mętność spowodowana jest zawartością tlenków metali (żelaza, manganu, glinu), cząstek gliny, ilów lub organicznych związków wielkocząsteczkowych naturalnego pochodzenia (głównie substancje humusowe w związkach

z metalami). Mętność nie wykazuje szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi, wskazane jest jednak, aby jej poziom utrzymywany był na jak najniższym poziomie, najlepiej poniżej wartości 1,0 NTU. Pozwala to upewnić się, że mętność wody nie będzie zakłócać procesu dezynfekcji, a dostarczana woda nie będzie budzić zastrzeżeń u konsumentów.

Pozostałe analizy laboratoryjne pobranych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część B., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2, oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badania w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie ujmowanej zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294). Analiza laboratoryjna wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania ww. rozporządzenia.

W 2022 r. na terenie gminy Rudziniec nie wniesiono interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W związku z katastrofą ekologiczną na Odrze prowadzono wzmożony nadzór nad jakością wody ujmowanej oraz podawanej do sieci ze Stacji Uzdatniania Wody w Rudzińcu. W oparciu o dokumentację hydrogeologiczną ustalono, iż SUW znajduje się w strefie pośredniego oddziaływania Kanału Gliwickiego, będącego dopływem Odry. Z uwagi na powyższe w okresie od 12.08.2022 r. – 20.09.2022 r. pobrano do badań 28 próbek wody z ww. stacji uzdatniania. Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, fizykochemiczne i chemiczne spełniały wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), a otrzymane wyniki nie wykazywały odchyłeń w stosunku do prowadzonego monitoringu w latach ubiegłych i nie wskazywały na pogorszenie jakości wody.

Na terenie gminy Rudziniec funkcjonuje NZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego SZANSA przy ul. Cmentarnej 18 w Pławniowicach wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Obiekt nie posiada dostępu do wodociągu sieciowego, a średnia produkcja wody ze studni wynosi 4,1 m³/d. Woda wykorzystywana jest do celów spożywczych oraz sanitarnych przez ok. 45 osób. Zarządca ujęcia prowadził badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym z PPIS

w Gliwicach harmonogramem na 2022 r. W ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego pobrano ogółem 5 próbek wody do badań.

Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu zgłosił PPIS w Gliwicach 13 awarii występujących na sieci wodociągowej wiążące się z zatrzymaniem dostaw wody. Badania mikrobiologiczne wody wykonywane po ich usunięciu nie wykazały nieprawidłowości.

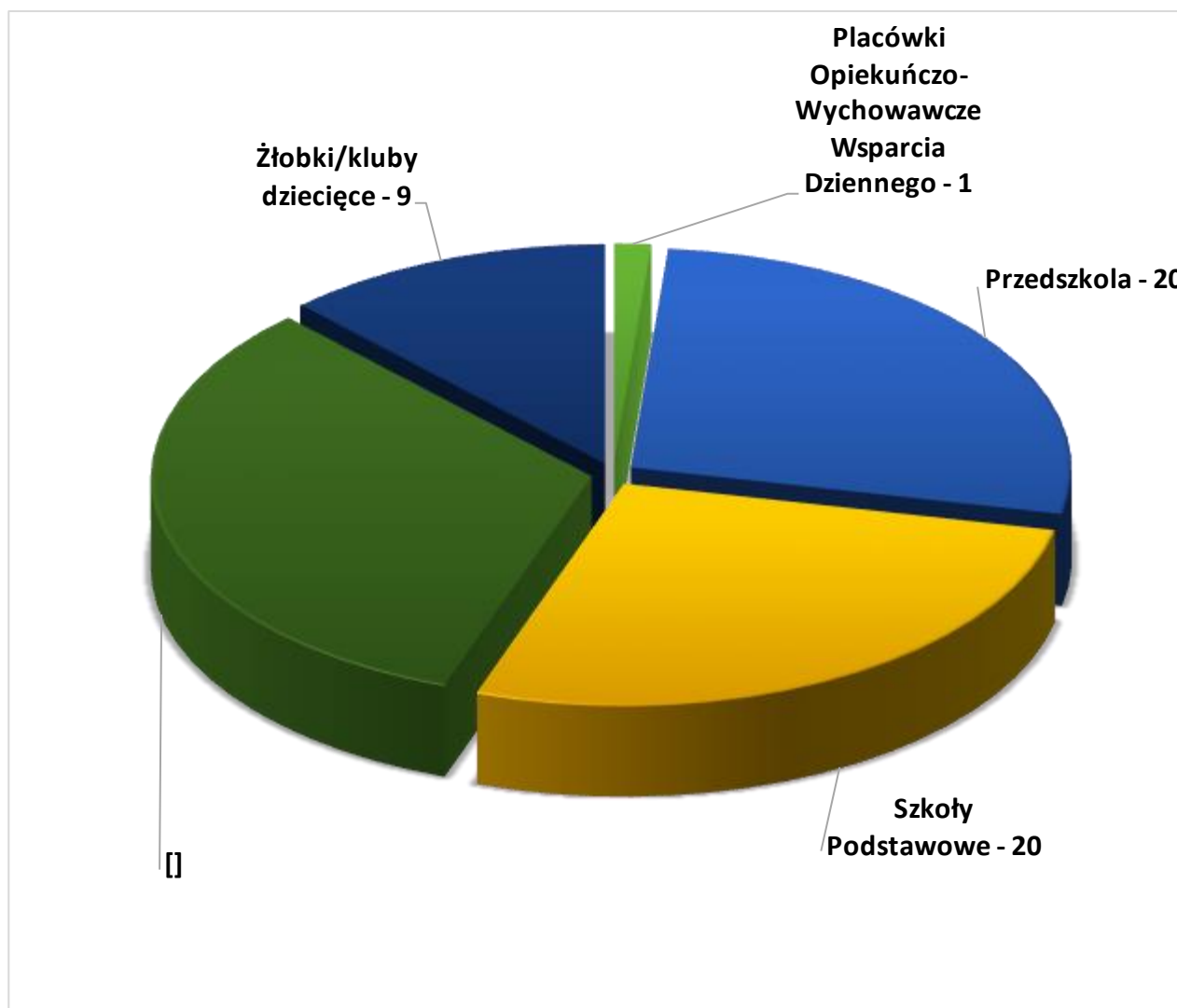
Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z §18 ww. rozporządzenia są zobowiązani do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionelozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców oraz w ramach kontroli urzędowej pobrano 11 próbek wody w 3 obiektach. Analiza wyników badań wody ciepłej nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Rudziniec oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2022 r.

OCENA STANU SANITARNEGO
w zakładach nauczania i wychowania Starostwa Powiatowego
za rok 2022.

Na terenie powiatu gliwickiego w roku 2022 PPIS w Gliwicach, Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży (dalej: HDM) nadzorowała warunki higieniczno-sanitarne w 74 zakładach nauczania i wychowania.

Placówki oświatowo-wychowawcze pod nadzorem Sekcji HDM w 2022 roku.

Ryc. 36 Placówki oświatowo-wychowawcze pod nadzorem na terenie powiatu gliwickiego

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu gliwickiego pracownicy Sekcji HDM przeprowadzili 90 kontroli w 70 placówkach nauczania i wychowania.

	Ewidencja	Skontrolowane
Żłobki/kluby malucha	9	9
Przedszkola/punkty przedszkolne	20	18
Szkoły Podstawowe	20	20
Zespoły Szkół	22	20
Zespoły Szkół Specjalnych	2	2
Placówki Wsparcia Dziennego	1	1

Ryc. 37 Placówki skontrolowane na terenie powiatu gliwickiego

Przedmiotem kontroli było:

1. egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
2. nadzór nad stanem technicznym sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, sal zajęć, boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach,
3. wyposażenie pracowni komputerowych,
4. nadzór nad pracowniami chemicznymi,
5. ocena dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci,
6. higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
7. ocena prowadzonego dożywiania dzieci i młodzieży,
8. zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych.

OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

W bieżącym roku sprawozdawczym nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego w Szkole Podstawowej Chechło ul. Szkolna 1, za nieprawidłowo prowadzone leżakowanie dla dzieci.

Ponowna kontrola przeprowadzona w placówce wykazała poprawę stanu sanitarnego.

Zakończono postępowanie administracyjne w 4 placówkach:

- Przedszkole Nr 1 Pyskowice, ul. Oświęcimska 28 (z 2019 r.),
- Przedszkole Nr 2 Pyskowice, ul. Wyzwolenia Boczna 2 (z 2019 r.),
- Szkoła Podstawowa Nr 6 Pyskowice ul. Wyzwolenia 4 (z 2021 r.),
- Zespół Szkół im. I. J. Paderewskiego Knurów, ul. 1 Maja 21 (z 2012 r.).

W związku z brakiem realizacji zaleceń z lat ubiegłych w przypadku 1 szkoły wydano decyzję administracyjną zmieniającą termin:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 Toszek ul. Dworcowa 27 (z 2021 r.).

W 2022 r. w celu wyeliminowania nieprawidłowości dotyczących stanu technicznego wydano nowe decyzje administracyjne w 2 placówkach:

- Miejska Szkoła Podstawowa Nr 9 Knurów, Al. Lipowa 12,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Kozłów, ul. Marcina 33.

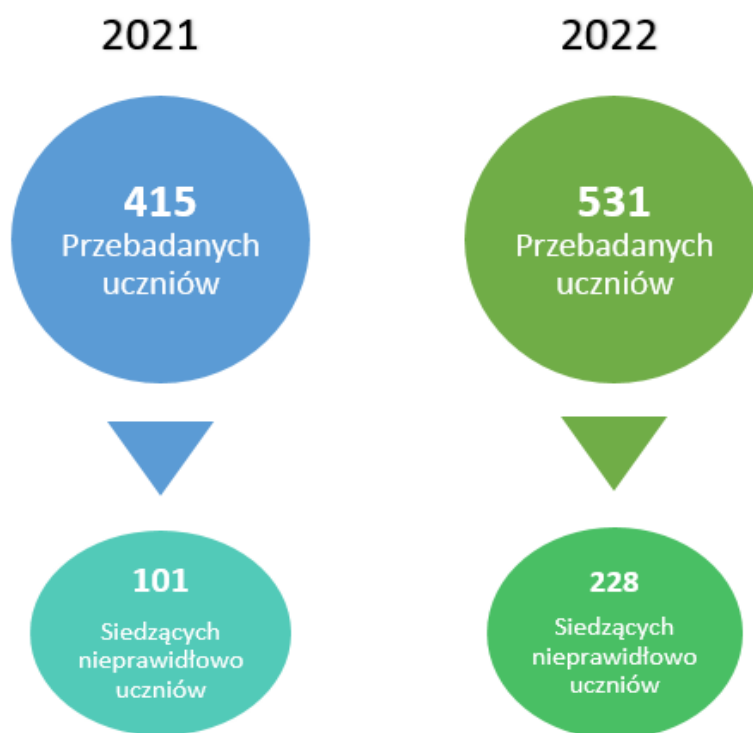
OCENA DOSTOSOWANIA MEBLI EDUKACYJNYCH DO ZASAD ERGONOMII

W roku 2022 podczas bieżących kontroli przeprowadzono także ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów w następujących placówkach:

1. Szkoła Podstawowa w Paczynie
2. Szkoła Podstawowa w Pniowie
3. Szkoła Podstawowa w Bycinie
4. Szkoła Podstawowa w Kotulinie
5. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wielowsi
6. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świbiu
7. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gierałtowicach
8. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Paniówkach
9. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Poniszowicach
10. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pławniowicach

Na ogólną liczbę 531 przebadanych uczniów stwierdzono, że 228 z nich korzysta z mebli niedostosowanych do wzrostu, co stanowi 42,93%.

W porównaniu do 2021 roku liczba dzieci korzystających z mebli niedostosowanych do ich wzrostu wzrosła.

Ryc. 38 Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Higieniczną ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych w 2022 r. przeprowadzono w:

- 21 szkołach podstawowych, w których skontrolowano 263 oddziały,
- 20 zespołach szkół, w których skontrolowano 272 oddziały.

Ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach nie wykazała nieprawidłowości.

NADZÓR NAD NIEBEZPIECZNYMI SUBSTANCJAMI CHEMICZNYM I ICH MIESZANINAMI

Podczas bieżącego nadzoru sanitarnego nad pracowniami chemicznymi stwierdzono, że w 21 placówkach prowadzi się zajęcia z użyciem niebezpiecznych substancji chemicznych. Ogólna ilość niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin znajdująca się w placówkach wynosi 107,92 kg. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji

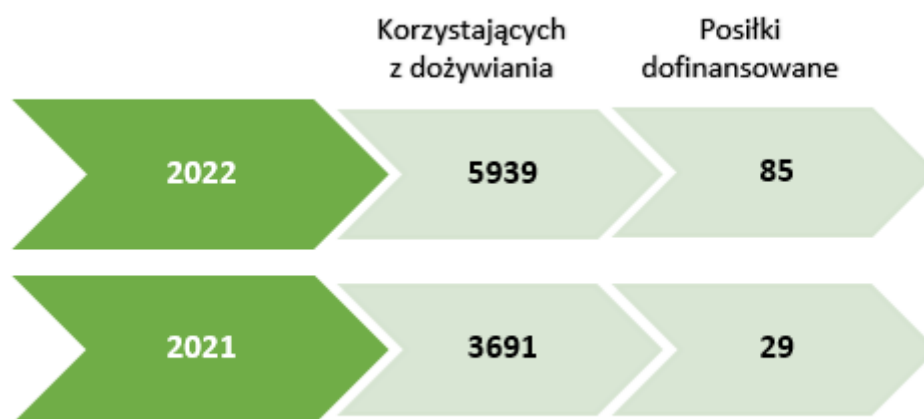
i preparatów chemicznych w szkołach. W dalszym ciągu część szkół prowadzi zajęcia wyłącznie w formie teoretycznej.

ZAPEWNIENIE UCZNIOM MIEJSCA NA POZOSTAWIENIE W SZKOLE CZĘŚCI PODRĘCZNIKÓW I PRZYBORÓW SZKOLNYCH

Na terenie powiatu gliwickiego w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. z 2020 r poz. 1604) dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych przeprowadzone kontrole w szkołach podstawowych i w zespołach szkół wykazały, iż wszystkie skontrolowane szkoły zapewniły miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z w/w rozporządzeniem.

DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Przeprowadzone kontrole sanitarne w szkołach podstawowych i w zespołach szkół wykazały, że 33 placówki prowadziły dożywianie. Dzieci i młodzież miała możliwość skorzystania z obiadów dwudaniowych oraz napojów. Z obiadów pełnych skorzystało 5939 dzieci. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 85 dzieci, co stanowi 1,86%. Akcję „Szlanka mleka” w roku 2022 prowadziło 18 skontrolowanych placówek i skorzystało z niej 2686 dzieci. Z programu „Owoce w szkole” dofinansowywanego przez Agencję Rynku Rolnego ze środków Unii Europejskiej skorzystało 2636 dzieci.

Ryc. 39 Liczba dzieci korzystających z dożywiania

PROFILAKTYCZNA OPIEKA ZDROWOTNA

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad gabinetami profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami na terenie powiatu gliwickiego odnotowano, że 39 placówek posiada gabinety do własnej dyspozycji. Jedna placówka, która nie posiada gabinetu ma zapewnione pomieszczenie zastępcze na terenie placówki (Szkoła Podstawowa w Paczynie). Ponadto w dwóch szkołach brak jest gabinetu, a opieka medyczna zapewniona jest w przychodni (Niepubliczna Szkoła Podstawowa MARANATHA w Knurowie, Szkoła Podstawowa w Kotulinie). W jednej szkole nie została zapewniona opieka pielęgniarska (Miejska Szkoła Podstawowa Nr 7 w Knurowie).

OCENA STANU SANITARNO - TECHNICZNEGO PIASKOWNIC

W roku 2022 Sekcja HDM podczas kontroli w żłobkach i przedszkolach zwracała w dalszym ciągu szczególną uwagę na stan techniczny piaskownic, zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami oraz terminowość wymiany piasku.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

POMIARY NATĘŻENIA OŚWIETLENIA SZTUCZNEGO

W 2022 roku na terenie powiatu gliwickiego przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia sztucznego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Chudowie. Pomiary natężenie oświetlenia przeprowadzono w 13 salach lekcyjnych. Pomiary wykazały, iż natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 13 salach, równomierność oświetlenia spełnia wymagania normy we wszystkich salach lekcyjnych.

INTERWENCJE

W 2022 roku nie zgłoszono do PPIS w Gliwicach interwencji dotyczących placówek na terenie powiatu gliwickiego.

W BIEŻĄCYM ROKU SPRAWOZDAWCZYM PRZEPROWADZONO NASTĘPUJĄCE ZAMIERZENIA ZGODNIE Z WYTYCZNYMI GIS

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2022/ 2023

Pracownicy Sekcji HDM przeprowadzili kontrole doraźne, mające na celu sprawdzenie przygotowania szkół na przyjęcie uczniów po przerwie wakacyjnej, budynków oraz terenów rekreacyjnych przy szkołach. Kontrolą objęto 2 zespoły szkół:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stanicy,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Paniówkach.

Zakres prac remontowych przeprowadzonych w placówkach przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2022/2023 obejmował:

- zagospodarowanie terenu wokół szkoły,
- malowanie sal lekcyjnych,
- wymianę podłóg w salach lekcyjnych,
- odświeżenie pomieszczeń sanitarnych.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że placówki zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wypoczynek zimowy i letni w 2022 roku

Na terenie powiatu gliwickiego w bieżącym roku sprawozdawczym w okresie ferii zimowych skontrolowano 3 pólkolonie w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Z wypoczynku skorzystało 117 dzieci, wszystkie dzieci w tych placówkach miały zapewnione wyżywienie.

Natomiast podczas trwania wypoczynku letniego przeprowadzono 12 kontroli w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Z wypoczynku skorzystało 405 dzieci, natomiast z wyżywienia skorzystało 224 dzieci w 9 placówkach.

DODATKOWE INFORMACJE

Na terenie powiatu gliwickiego w roku 2022 nastąpiły zmiany w ewidencji nadzorowanych placówek oświatowych.

1. Powstały nowe obiekty:

- Terapeutyczny Punkt Przedszkolny Knurów, ul.1 Maja 7,
 - Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Jestem” Nieborowice, ul. Mysia Góra 10.
2. Uruchomiono dodatkowe oddziały przedszkolne w:
- Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Gierałtowicach,
 - Przedszkolu Nr 2 w Pyskowicach,
 - Przedszkolu Nr 3 w Pyskowicach,
 - Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wielowśi.
3. Wyrażono zgodę na zwiększenie limitu dzieci :
- w oddziale przedszkolnym w Szkole Podstawowej w Rudnie,
 - w oddziale przedszkolnym w Szkole Podstawowej w Taciszowie,
 - w oddziale przedszkolnym w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Rudzińcu.
4. Inwestycje
- Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Poniszowicach o jeden oddział przedszkolny przy ul. Gliwickiej 32,
 - Remont i przebudowa budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 2 w Knurowie ul. Kilińskiego 6,
 - Budowa nowego budynku przedszkola przy Szkole Podstawowej w Kotulinie.

PODSUMOWANIE

Dyrekcje placówek sukcesywnie podejmują działania zmierzające do poprawy warunków technicznych budynków. Jednak dużą trudność stwarza terminowe wykonanie decyzji administracyjnych, co spowodowane jest brakiem środków finansowych.

Wzrasta liczba placówek zakupujących nowe ergonomiczne wyposażenie sal lekcyjnych, jednak nadal występuje problem niedostosowania stanowisk do zasad ergonomii.

Pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży podczas kontroli prowadzili działania w zakresie profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży.

Ze względu na duże zapotrzebowanie społeczne, w istniejących już placówkach powstają dodatkowe oddziały przedszkolne, które jednak nie mogą wpływać na pogorszenie warunków

bytowych dzieci przebywających w przedszkolu i być przyczyną zwiększonej zachorowalności i wypadkowości wśród dzieci.

Ponadto w dalszym ciągu istnieje konieczność szerzenia profilaktyki zdrowotnej w placówkach w zakresie przeciwdziałania wszawicy, z uwagi na częste zgłaszanie problemu w tym zakresie.

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU GLIWICKIEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

I. Zagadnienia dotyczące opiniowania planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W powiecie gliwickim w roku 2022 wydano **6** opinii sanitarnych (w tym jedna negatywna) dla projektu dokumentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W powiecie gliwickim **100%** powierzchni objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego co odpowiada łącznej powierzchni **66340 ha**. Wydane opinie dotyczyły łącznej powierzchni **260,1 ha** i obejmowały następujące zagadnienia:

- projekt Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego miasta Knurów ograniczonego ulicami: Szpitalną, Wilsona, 1 Maja oraz północnymi granicami miasta - Etap III,
- projekt miejscowego planu przestrzennego miasta Knurów ograniczonego ulicami: Szpitalną, Wilsona, 1 Maja oraz północnymi granicami miasta – Etap II,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu terenu położonego w rejonie ul. Poznańskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu gminy Pyskowice po południowej stronie od ul. Lokalnej (opinia negatywna),
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu gminy Pyskowice położonego w rejonie ulic Szpitalnej i Poznańskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu gminy Pyskowice w południowej części miasta ograniczonego linią kolejową.

Dla powiatu gliwickiego w roku 2022 wydano **8** uzgodnień określających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

II. Zagadnienia dotyczące uzgadniania przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych

Dla powiatu gliwickiego wydano **15** opinii w tym; dotyczących następujących zagadnień:

- budowa i przebudowa hal produkcyjnych i produkcyjno-magazynowych,
- budowa farm fotowoltaicznych,
- rozbudowa i przebudowa dróg powiatowych i wojewódzkich,
- budowa mostu,

- budowa stawu rybnego,
- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla miejscowości Dąbrówka,
- uruchomienie punktu zbiórki odpadów innych niż niebezpieczne.

Stwierdza się, że wpływające wnioski w treści załączonej dokumentacji uwzględniają w coraz większym stopniu wpływ na otoczenie. We wszystkich opracowaniach gwarantuje się że zakres oddziaływania realizacji pozostaje w granicach terenu, do którego Inwestor ma prawo. W trakcie uzgodnienia inwestycji brano pod uwagę następujące zagadnienia: emisja zanieczyszczeń, ochronę powietrza, usytuowanie terenów mieszkaniowych i kierunków oddziaływania transgranicznego, a także poziom emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych. Wszystkie przedsięwzięcia były zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla ww. opinii nie odnotowano protestów.

III. Zagadnienia związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej

W roku 2022 dla powiatu gliwickiego uzgodniono 6 projektów przedłożonych przez wnioskodawców. Dokumentacja obejmowała obiekty służby zdrowia (gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej, poradnia zdrowia psychicznego), a także lokal gastronomiczny oraz salon kosmetyczny.

IV. Zagadnienia dotyczące uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

W roku 2022 wydano 56 opinii/decyzji w tym 11 opinii oraz 1 decyzja z art. 56 Prawa Budowlanego (hale produkcyjne i magazynowe, budynki handlowo-usługowe, obiekty oświatowe i służby zdrowia itp.) oraz 1 opinia negatywna. Większość Inwestorów przystosowała obiekty zgodnie z projektem uzgodnionym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, choć w niektórych przypadkach przekazano Inwestorowi zalecenia do wykonania. Wskazówki nie miały wpływu na procedurę odbiorową związaną z koniecznością wydania decyzji sprzeciwu. Sprawy te dotyczyły nieprawidłowego wykonawstwa i przygotowania pomieszczeń oraz innych drobnych usterek. Zdarzały się także sytuacje samowolnych zmian dokonywanych przez Inwestorów, które można było uznać, jeżeli nie miały wpływu na zachowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

V. Zagadnienia odnośnie współpracy z innymi organami

Współpraca przebiegała bez zarzutów, polegała na kontaktach telefonicznych oraz ewentualnych spotkaniach.

VI. Współpraca z nadzorem bieżącym

Współpraca między działami polegała głównie na udziale sekcji ZNS w zakresie doradztwa merytorycznego w poszczególnych sprawach.

W powiecie gliwickim nie odnotowano interwencji z zakresu ZNS.

VII. Wnioski w formie opisowej

W powiecie gliwickim 100 % powierzchni terenu objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego co odpowiada łącznej powierzchni 66340 ha. Wnioski wójtów i burmistrzów oraz prezydentów miast usytuowanych na terenie powiatu gliwickiego przygotowywane są prawidłowo i zawierają niezbędne załączniki.

Zauważalne jest podwyższenie standardów obiektów zgłaszanych do odbioru. W zakładach fryzjerskich i kosmetycznych w zakresie zabezpieczenia higieniczno-sanitarnego tworzone są ciągi sterylizacji narzędzi natomiast w obiektach usługowo-handlowych o powierzchni przekraczającej 100m² wymaga się wydzielenie toalety ogólnodostępnej dla klientów dostępnej z dróg komunikacji wewnętrznej. We wszystkich realizacjach podlegających czynnościom odbiorowym stosowana jest prawidłowa wentylacja potwierdzona stosownym dokumentem. W związku z tworzeniem dodatkowych miejsc przedszkolnych oraz żłobkowych prowadzone były konsultacje z władzami gmin i miast na terenie powiatu gliwickiego w celu stworzenia najkorzystniejszych warunków dla dzieci.

Z roku na rok daje się zauważyć podnoszenie standardów w zakresie wykonawstwa, stosowanych materiałów budowlanych wykończeniowych, nowoczesnego wyposażenia technologicznego.

OCENA STANU OŚWIATY ZDROWOTNEJ W POWIECIE GLIWICKIM W 2022 ROKU

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO ZDROWOTNA I PROMOCJI ZDROWIA

PPIS w Gliwicach w ramach prowadzonej działalności inicjuje, organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz social mediach, zakładach opieki zdrowotnej, innych zakładach, instytucjach i organizacjach oraz udziela im pomocy w prowadzeniu tej działalności. Realizowane są zadania dotyczących bieżących potrzeb zdrowotnych społeczeństwa wynikających z ustawy PIS, wytycznych GIS, sytuacji epidemiologicznej, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.

W roku 2022 zagadnienia edukacyjne realizowane były poprzez interwencje programowe i nieprogramowe oraz całoroczne akcje informacyjno -edukacyjne.

Całoroczne akcje informacyjno -edukacyjne.

PSSE w Gliwicach uczestniczyła w **XXII Dożynkach Województwa Śląskiego pod patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy**, gdzie promowana była zdrowa i bezpieczna żywność, dbanie o zdrowie i higienę. Ze względu na zbliżający się rok szkolny nie zabrakło porad dotyczących bezpiecznego powrotu do szkoły, lekkiego tornistra co przeciwdziała wadom postawy u naszych pociech.

Stanowisko PSSE w Gliwicach cieszyło się popularnością wśród uczestników. Rodzice z dziećmi z chęcią rozwiązywali quizy, krzyżówki i kolorowanki z zakresu promocji zdrowia, wirusochrony, profilaktyki szczepień ochronnych, czystych rąk, zdrowego żywienia, profilaktyki wad postawy, profilaktyki palenia tytoniu związaną z realizacją programu "Czyste powietrze Wokół Nas". Liczba uczestników zadeklarowanych przez organizatora imprezy masowej wynosiła ok. 1200 osób.

Akcja pn. „Bezpieczne wakacje!” promowała bezpieczeństwo w sezonie letnim dotyczące bezpiecznego opalania, aktywnego wypoczynku, bezpieczeństwa nad morzem i górach, dbania o zdrowie i higienę. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem dzieci młodzieży oraz dorosłych. Liczba uczestników wynosiła 400 osób.

W Przedszkolu w Smolnicy odbyło się spotkanie na temat podstawowych zasad bezpieczeństwa oraz zachowań zdrowotnych podczas pandemii. Do pogadanki wykorzystano plakat dotyczący wirusochrony. W spotkaniu uczestniczyło 25 osób.

Piknik z okazji Dnia Dziecka 2022 r.

Piknik został zorganizowany przez Stowarzyszenia IPA oraz Szkołę Podstawową w Świbiu. Na miejscu obecne były oddziały OSP, Państwowa Inspekcja Sanitarna Gliwice oraz KMP w Gliwicach. Podczas Pikniku został przeprowadzony egzamin na kartę rowerową prowadzony przez przedstawiciela WRD Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, konkursy zabawy, nie zabrakło jak zawsze profilaktyki zdrowia, w tym pogadek na temat środków psychoaktywnych, szczepień, zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i wielu innych ciekawych tematów. Liczba uczestników wynosiła ok. 200 osób.

Interwencje Programowe na terenie Gliwic, Zabrze i Powiatu Gliwickiego

1. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS

Głównym celem programu było, przekazanie rzetelnych informacji na temat zakażeń wirusem HIV oraz dostarczenie wiedzy i kształtowanie właściwych postaw wobec osób żyjących z HIV i chorych na AIDS. W ramach profilaktyki HIV/AIDS realizowano również

kampanie edukacyjne, podczas których prowadzono działania edukacyjno-informacyjne w placówkach nauczania i wychowania. Działaniami objęto 16 054 osób w 49 placówkach, ponadto informacje umieszczono na stronie internetowej PSSE w Gliwicach i Facebook.

2. Bieg po zdrowie

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych, którego głównym celem jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży. Realizowany we współpracy z dyrektorami szkół podstawowych program zrealizowano w 32 szkołach podstawowych. W programie wzięło udział 1012 odbiorców.

3. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu innych środków psychoaktywnych.

Jednym z głównych celów jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym. Realizowany głównie poprzez kampanię społeczną, „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, której istotą był przekaz edukacyjny wsparty materiałami promocyjnymi akcja realizowana poprzez rozmowy indywidualne, dystrybucję materiałów edukacyjnych. Realizowano w 71 zakładach opieki zdrowotnej, liczba odbiorców 6660.

W ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu innych środków psychoaktywnych oprócz kampanii realizowano również program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość” adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, w programie brało udział, 41 szkół - 2803 odbiorców.

4. Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”.

Celem programu było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program adresowany był przede wszystkim do dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do przedszkoli. W 2022 roku do programu przystąpiło 8 przedszkoli. Łącznie działaniami objęto 440 odbiorców.

5. Czyste powietrze wokół Nas

Celem programów była ochrona dzieci przed szkodliwością biernego palenia tytoniu, adresatami programu były dzieci przedszkolne oraz ich rodzice. W programie brało udział 113 przedszkoli. Łącznie działaniami objęto 13946 odbiorców.

6. „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu A,B i C.

Celem programu było upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń wynikających z zakażenia i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Do programu przystąpiły 43 placówki. Łącznie działaniami objęto 30785 odbiorców.

7. Znamie! Znam je?

Celem programu było budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka, upowszechnienie wiedzy o nowotworze złośliwym skóry, zwłaszcza czynników ryzyka zachorowania; uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki (m.in. samobadanie skóry); uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw (złote zasady ochrony). Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Do programu przystąpiły 43 placówki. Łącznie działaniami objęto 32737 odbiorców.

8. Klub zdrowego przedszkolaka.

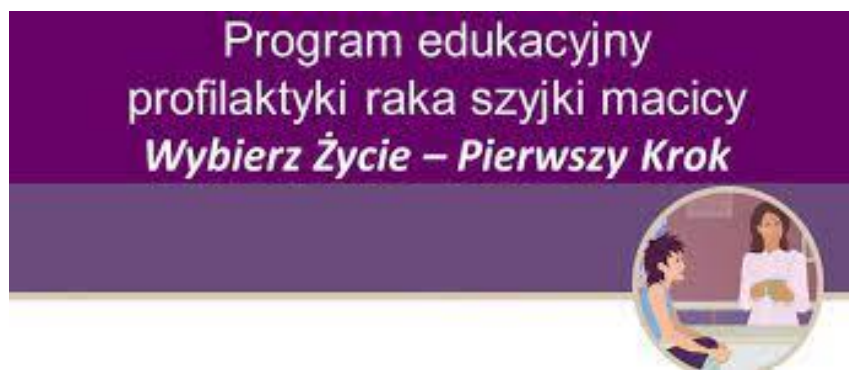
Celem programu było promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców, zwrócenie szczególnej uwagi na walory odżywcze i zdrowotne owoców, warzyw oraz mleka w diecie dzieci, podkreślenie właściwości zdrowotnych codziennego picia odpowiedniej ilości wody, zachęcenie dzieci do codziennej aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania, budowanie i wyrabianie wśród dzieci potrzeby i nawyków dbania o higienę rąk, nauczanie dzieci prawidłowego mycia rąk, zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpeli słonecznych, rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia. Do programu przystąpiło 113 przedszkoli. Łącznie działaniami objęto 23063 odbiorców.

9. Smak życia, czyli debata o dopalaczach.

Celem programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Program skierowany do uczniów w wieku 13-15 lat, ich rodziców i opiekunów. Do programu przystąpiło 83 placówki. Łącznie działaniami objęto 17518 odbiorców.

10. Program Wybierz Życie Pierwszy Krok

Celem programu było podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w ich środowisku oraz wpływanie na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi (na przykład badaniami cytologicznymi). Do programu przystąpiło 24 placówki. Łącznie działaniami objęto 5375 odbiorców.

Interwencje Nieprogramowe- social media

Profilaktyka palenia tytoniu- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 1124.

Profilaktyka używania alkoholu- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 31442.

Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych- - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 805.

Światowy Dzień Zdrowia- - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 209.

Profilaktyka cukrzycy - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 862.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 3500.

Profilaktyka zatruć grzybami - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 2696.

Profilaktyka grypy - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 2479.

Profilaktyka chorób nowotworowych - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 8122.

Profilaktyka wszawicy- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 95.

Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych- gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B, C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 5026.

Promocja zdrowia psychicznego- informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 925.

Profilaktyka zakażeń wirusem Sars-CoV-2, zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa - informacja dla ogółu społeczeństwa zamieszczona na Facebook PSSE Gliwice – liczba odbiorców 1170.

Interwencje Nieprogramowe – akcje informacyjno -edukacyjne

Promocja szczepień ochronnych („Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)- skierowana do ogółu społeczeństwa, dzieci, młodzieży, dorosłych, osób starszych przy współpracy z placówkami ochrony zdrowia. Do interwencji przystąpiło 641 placówek. Łącznie działaniami objęto 117812 odbiorców.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Dzień Walki z Antybiotykami- skierowana do ogółu społeczeństwa, służb medycznych. Do interwencji przystąpiło 110 placówek. Łącznie działaniami objęto 22513 odbiorców.

Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży- Dopalacze Wypalacze” groźne narkotyki” – skierowana do młodzieży, rodziców, opiekunów oraz kadry pedagogicznej. Do interwencji przystąpiło 105 placówek. Łącznie działaniami objęto 12838 odbiorców.

Bezpieczne Ferie 2022- skierowana do dzieci i młodzieży, organizatorów wypoczynku zimowego, organizatorów półkolonii, rodziców oraz opiekunów. Do interwencji przystąpiło 37 placówek. Łącznie działaniami objęto 5178 odbiorców.

Bezpieczne Wakacje 2022- skierowana do dzieci i młodzieży, organizatorów wypoczynku letniego, organizatorów półkolonii, rodziców oraz opiekunów. Do interwencji przystąpiło 75 placówek. Łącznie działaniami objęto 22129 odbiorców.

Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV – „Brązowo, ale czy zdrowo?” – skierowana do dzieci i młodzieży, organizatorów wypoczynku letniego, organizatorów półkolonii, rodziców oraz opiekunów, ogółu społeczeństwa. Do interwencji przystąpiło 155 placówek. Łącznie działaniami objęto 47954 odbiorców.

Profilaktyka Wad Postawy ph. „Lekki Tornister”- skierowana do uczniów klas od I-III, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej. Do interwencji przystąpiło 68 placówek. Łącznie działaniami objęto 18207 odbiorców.

Akcja informacyjno - edukacyjna „Wirusochrona”- skierowana do dzieci przedszkolnych, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej. Do interwencji przystąpiło 77 placówek. Łącznie działaniami objęto 24447 odbiorców.

Akcja informacyjno - edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”- skierowana do ogółu społeczeństwa. Do interwencji przystąpiło 9 partnerów. Łącznie działaniami objęto 6110 odbiorców.

Kampania informacyjna ”Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood- skierowana do konsumenta w wieku 25-45 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców. Interwencje zrealizowano w ramach 4 webinarów. Łącznie działaniami objęto 6277 odbiorców.

Działalność w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowana była zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia oraz Planem Zasadniczych Przedsięwzięć. Realizowano programy ogólnopolskie, programy wojewódzkie oraz interwencje nieprogramowe. Odbiorcami naszych działań profilaktycznych były zróżnicowane grupy społeczeństwa. Nasze przedsięwzięcia miały na celu poszerzenie wiedzy poprzez edukację prowadzoną różnorodnymi metodami dostosowanymi do potrzeb i oczekiwań odbiorców, zachęcanie do właściwych zachowań prozdrowotnych, dążenie do kształtowania pozytywnych zmian postaw, propagowanie zdrowego stylu życia i motywowanie do podwyższenia jakości życia społeczności.